

Република Србија
Средња школа „Вук Караџић“
Број:
Датум
Љубовија

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ КУВАР

1. СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ, ЦИЉЕВИ И ИСХОДИ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА

1. Назив квалификације: Кувар
2. Подручје рада: Трговина, угоститељство и туризам
3. Ниво квалификације: III
4. Трајање образовања: три године
5. Сврха квалификације: Припрема, сервира и декорише оброке.
6. Стручне компетенције:
 - Организовање сопственог рада и радног места
 - Пријем, обрада и складиштење намирница
 - Припрема јела за издавање
 - Издавање поруџбине
 - Вођење евиденција
7. Опис рада

Стручна компетенција	Јединице компетенције
Организовање сопственог рада и радног места	- Одржава хигијену и здравствено безбедносне услове - Припрема опрему, уређаје и инвентар - Комуницира са сардницима - Учествоје у изради дневног јеловника - Обавља процедуре затварања (процедуре «предаје смене») - Прати иновације у области куварства
Пријем, обрада, паковање и складиштење намирница	- Одређује врсту, класу и категорију намирница потребну за припрему планираног јеловника - Контролише исправност намирница - Обрађује месо, рибу, ракове, шкољке - Обрађује поврће и воће - Складишти необрађене и обрађене намирнице - Уклања неисправне намирнице

Стручна компетенција	Јединице компетенције
Припрема јела за издавање	- припрема супе и чорбе - припрема готова јела - припрема печења - припрема варива - припрема хладна предјела - припрема топла предјела - припрема рибу, ракове и шкољке - припрема јела по поруџбини - припрема јела са роштиља - припрема фондова и сосева - припрема салате - припрема једноставне посластице - припрема пецива
Пријем и издавање поруџбине	- Комуницира са конобарима у вези са поруџбинама - Сервира припремљена јела за услуживање - Декорише поруџбину - Сарађује са осталим одељењима угоститељског објекта
Вођење евиденција	- Требује потребну количину намирница - Пописује намирнице - Води евиденцију поруџбина и издатих јела - Води евиденцију о расходованим - неисправним намирницама - Примењује нормативе

8. Циљеви стручног образовања

Циљ стручног образовања за образовни профил кувар је оспособљавање ученика за припрему, сервирање и декорисање obroka.

Неопходност сталног прилагођавања променљивим захтевима тржишта рада, потреба континуираног образовања, стручног усавршавања, развоја каријере, унапређење могућности запослења, усмерава ученике да се оспособљавају за:

- примену теоријских знања у практичном контексту;
- ефикасан рад у тиму;
- преузимање одговорности за властито континуирано учење и напредовање у послу и каријери;
- благовремено реаговање на промене у радној средини;
- препознавање пословних могућности у радној средини и ширем социјалном окружењу;
- примену сигурносних и здравствених мера у процесу рада;
- примену мера заштите животне средине у складу са концептом одрживог развоја;
- употребу информатичке технологије у прикупљању, организовању и коришћењу информација у раду и свакодневном животу.

9. Исходи стручног образовања

Стручне компетенције	Знања	Вештине	Ставови
По завршеном програму образовања за овај профил, ученик ће бити оспособљен да:			
организује сопствени рад и радно место	- објасни значај и наведе принципе: санитарне заштите, хигијенске заштите, заштите здравља и безбедности на раду, еколошке заштите, HACCP стандарда при руковању намирницама - објасни намену и карактеристике опреме и инвентара за припремање јела - објасни начине и правила одржавања алата уређаја и инвентара - наведе начине и системе организације рада у кухињи и угоститељском предузећу - објасни принципе састављања и писања менија и јеловника - примењује стручну терминологију у куварству	- одражава личну хигијену и радну униформу према стандарду - одржава хигијену радног места, средине опреме и инвентара - сортира алат и одлаже га на одговарајуће место - утврђује стање опреме, уређаја и инвентара - осигурава радне процесе и хигијену при руковању храном и пићем - обезбеђује техничке услове у смислу безбедности и заштите здравља (осветљење, проветравање, заштита средства и сл.) - укаже прву помоћ у случају механичких, хемијских, термичких повреда и струјних удара - ради у тиму - припрема меније и јеловник у сарадњи са шефом кухиње	- савесно, одговорно, уредно и благовремено обавља поверене послове - испољи позитиван однос према примени санитарних и здравствених мера у процесу рада - испољи позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности опреме и средстава за рад - ефикасно организује време - води рачуна о режијским трошковима - примењује иновације у раду - испољи љубазност, комуникативност, предузимљивост, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима - испољи позитиван однос према професионално-стичким нормама и вредностима
врши пријем, обраду, паковање и складиштење намирница	- разликује врсте и категорије поврћа и воћа - разликује врсте меса, риба, ракова и шкољки - наведе категоризације меса - опише састав и органолептичка својства намирница - разликује начине обраде намирница - наведе и објасни узроке кварења појединачних група намирница - објасни принципе складиштења и чувања намирница	- наручује и прима намирнице у сарадњи са шефом кухиње - препознаје квалитет намирница и изврши класирање - чисти намирнице - обрађује намирнице – механички и термички - сортира и уклања отпатке при обради намирница - пакује намирнице и полупроизводе у амбалажу и одлаже их на одговарајући начин	
припрема јела за издавање	- објасни основне принципе нутриционизма - наведе рецептуре и нормативе за припрему различитих врста: супа и чорби, готових јела, печења, варива, хладних и топлих предјела, риба, ракова, шкољки, јела по поруџбини, јела са роштиља, фондова и сосева, салата, једноставних посластица и пецива - објасни карактеристике дијеталне и вегетаријанске исхране - кратко опише норматив за одговарајућу врсту јела	- дозира намирнице према нормативу - врши механичку и термичку обраду намирница - подеси укус, мирис и друга својства јела додавањем зачина - успостави жељену конзистенцију, структуру, хомогеност и друге карактеристике јела - подеси рад, контролише и искључује апарате и урђаје - сортира јела у „топле купке“	
прима и издаје поруџбине	- наведе нормативе формирања порције јела - објасни начин издавања јела по поруџбине или менију - објасни принципе и начине декорисања јела	- прима поруџбине од конобара - формира порције по нормативима - израђује декоративне елементе - обликује поврће и воће - обликује млечне производе - сервира и декорише јела - издаје припремљена јела конобару на основу поруџбине	

Стручне компетенције	Знања	Вештине	Ставови
По завршеном програму образовања за овај профил, ученик ће бити оспособљен да:			
води евиденције	- наведе врсте евиденција - опише процедуру евидентирања издатих obroka - објасни елементе калкулације за јела и меније	- формира требовање намирница - попише намирнице - води евиденцију утрошених намирница - евидентира број издатаих obroka - евидентира расходоване намирнице - припреми тражене податке за калкулације и формирање ценовника	

2. НАСТАВНИ ПЛАН

Месечни и годишњи фонд часова за образовни профил: КУВАР

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		11	2		374	68			9			288				8			240	р			902	68			970
1.	Српски језик и књижевност	3			102				2			64				2			60				226				226
2.	Страни језик	2			68				2			64											132				132
3.	Физичко васпитање	2			68				2			64				2			60				192				192
4.	Математика	2			68				2			64				1			30				162				162
5.	Рачунарство и информатика		2			68																		68			68
6.	Историја															2			60				60				60
7.	Хемија	1			34																		34				34
8.	Екологија и заштита животне средине								1			32											32				32
9.	Географија	1			34																		34				34
10.	Социологија са правима грађана															1			30				30				30
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		6	12		204	408		90	2	12	6	64	384	192	150	1	14	6	30	420	180	120	298	1212	372	360	2242
11.	Здравствена култура	2			68																		68				68
12.	Основе туризма и угоститељства	2			68																		68				68
13.	Куварство		12			408		60		12	6		384	192	90		12	6		360	180	120		1092	372	270	1794
14.	Основе услуживања															1			30				30				30
15.	Економика туристичких и угоститељских предузећа								1			32											32				32
16.	Туристичка географија								1			32											32				32
17.	Предузетништво																2			60				60			60
18.	Исхрана	2			68																		68				68
19.	Професионална пракса							30							60											90	90
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1			34				3			96				3			90				220				220
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1			34				1			32				1			30				96				96
2.	Изборни предмети према програму образовног профила								2			64				2			60				124				124
Укупно A1+A2+Б		18	14		612	476		90	14	12	6	448	384	192	150	12	14	6	360	420	180	120	1420	1280	372	360	3432
Укупно		32			1178				32			1174				32			1080				3432				

Листа изборних предмета према програму образовног профила

Рб	Листа изборних предмета	РАЗРЕД		
		I	II	III
Стручни предмети				
1.	Пословни страни језик		2	2
2.	Познавање животних намирница		2	
3.	Пословна информатика у туризму и угоститељству		2	
4.	Психологија у туризму и угоститељству			2
5.	Маркетинг у туризму и угоститељству			2
Општеобразовни предмети				
1.	Страни језик I			1
2.	Изабрани спорт		1	1
3.	Историја (одабране теме)			1
4.	Ликовна култура		1	
5.	Музичка култура		1	

Остали обавезни облици образовно-васпитног рада током школске године

	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	УКУПНО часова
Час одељенског старешине	68	64	60	192
Додатни рад *	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунски рад *	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремни рад *	до 30	до 30	до 30	до 120

Факултативни облици образовно-васпитног рада током школске године по разредима

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД
Екскурзија	до 3 дана	до 5 дана	до 5 наставних дана
Језик другог народа или националне мањине са елементима националне културе	2 часа недељно		
Трећи страни језик	2 часа недељно		
Други предмети *	1-2 часа недељно		
Стваралачке и слободне активности ученика (хор, секције и друго)	30-60 часова годишње		
Друштвене активности – ученички парламент, ученичке задруге	15-30 часова годишње		
Културна и јавна делатност школе	2 радна дана		

Остваривање школског програма по недељама

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД
Разредно-часовна настава	34	32	30
Менторски рад (настава у блоку, пракса)	3	5	4
Обавезне ваннаставне активности	2	2	2
Завршни испит			3
Укупно радних недеља	39	39	39

Подела одељења у групе					
разред	предмет/модул	годишњи фонд часова			број ученика у групи -до
		вежбе	практична настава	настава у блоку	
I	Рачунарство и информатика	68			
	Куварство	408		60	15
	Професионална пракса		/	30	15
II	Куварство	384	192	90	15
	Професионална пракса	/	/	60	15
	Пословна информатика у туризму и угоститељству	64	/	/	15
III	Куварство	360	180	120	15
	Професионална пракса	/	/	/	15
	Предузетништво	60			15

Подела одељења у групе када се реализује по дуалном моделу					
разред	предмет/модул	годишњи фонд часова			број ученика у групи -до
		вежбе	учење кроз рад	настава у блоку	
I	Рачунарство и информатика	68	/	/	15
	Куварство	204	204	60	15
	Професионална пракса		/	30	15
II	Куварство	192	384	90	15
	Професионална пракса	/	/	60	15
	Пословна информатика у туризму и угоститељству	64	/	/	15
III	Куварство	180	360	120	15
	Професионална пракса	/	/	/	15
	Предузетништво	60			15

Наставни предмети прве године образовног профила кувар

1. Српски језик и књижевност
2. Страни језик- Енглески језик
3. Физичко васпитање
4. Математика
5. Рачунарство и информатика
6. Хемија
7. Географија
8. Здравствена култура
9. Основе туризма и угоститељства
10. Куварство
11. Исхрана
12. Професионална пракса

Изборни предмети

1. Грађанско васпитање/Верка настава

Изборни предмет према програму образовног профила

1. Изабрани спорт
2. Ликовна култура
3. Музичка култура
4. Пословни страни језик
5. Познавање животних намирница
6. Пословна информатика у туризму и угоститељстви

Назив предмета:		Српски језик и књижевност		
Годишњи фонд часова:		102		
Разред:		први		
Циљеви предмета:		- Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику; - Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању; - Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога; - Оспособљавање за ефикасно комуницирање; - Упознавање књижевне уметности; - Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа; - Развијање хуманистичког и књижевног образовања на најбољим делима српске и светске културне баштине; - Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности; - Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности; - Развијање трајног интересовања за нова сазнања.		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод у проучавање књижевног дела	• Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност	• разликује врсте уметности и њихова изражајна средства • објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности • наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности • увиђа разлику између усмене и писане књижевности • разликује књижевне родове и врсте • одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу • износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује га	• Врсте уметности, подела уметности • Књижевност као уметност, књижевност и друге уметности • Историја књижевности, теорија књижевности, књижевна критика • Лирика као књижевни род: народна лирска песма и уметничка лирска песма по избору • Епика као књижевни род: епска народна песма (предлог „Кнежева вечера“), приповетка по избору и роман (предлог Драгослав Михаиловић „Кад су цветале тикве“) • Драма као књижевни род: драма по избору • Процена остварености исхода - тест	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава (102 часа) Теоријска настава се реализује у учионици <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • Приликом обраде драмског дела могућност посете позоришној

Књижевност старог века	Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе	- објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе - наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама - објасни универзалне поруке књижевности старог века	- Сумерско-вавилонска књижевност: Еп о Гилгамешу (анализа одломка) - Митови: о Танталу, Сизифу, Нарцису; митови о Троји: Парисов суд, Одисеј и Пенелопа, Ахил, Едип... - Хеленска књижевност: Хомер: Илијада (одломак) - Софокле: Антигона (одломак) - Стари и Нови завет (текстови по избору) - Процена остварености исхода	представи и гледање снимка позоришне представе, а након тога разговор о драмском тексту и његовој позоришној реализацији. Такође је ову наставну тему могуће обрађивати током целе школске године, па на пример структуру и одлике драмског дела обрадити на примеру „Ромеа и Јулије“, а структуру и одлике лирске и епске народне песме обрадити током реализације теме Народна књижевност Народна књижевност се може обрадити по мотивима (рад у групама)
Средњовековна књижевност	Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовековне књижевности	- наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали - именује ауторе и дела - разуме поетику жанрова средњовековне књижевности - лоцира обрађене текстове у историјски контекст - објасни значај средњовековне књижевности за српску културу	- Почеци словенске писмености: Црноризац Храбар : „Слово о писменима“ - Рад Ћирила и Методија - Словенска писма и развој књижевног језика - Најстарији споменици јужнословенске културе - Свети Сава : „Житије светог Симеона“ (одломак) - Јефимија: „Похвала кнезу Лазару“ - Деспот Стефан Лазаревић; „Слово љубве“ - Процена остварености исхода - тест	Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина Оквирни број часова по темама - Увод у проучавање дела (13 часова) - Књижевност старог века (12 часова)
Народна књижевност	Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, чувара моралног и националног кодекса	- разликује лирске, епске и лирско-епске песме - уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) - процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности - тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима - упоређи уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице	- Врсте народне књижевности - Лирска народна песма „Овчар и девојка“, „Зао господар“ (предлог) - Епска народна песма „Бановић Страхиња“, Марко пије уз Рамазан вино“, „Бој на Мишару“ - Лирско-епске песме (по избору) - Народне проза (бајка по избору) - Кратке народне прозне врсте (избор) - Процена остварености исхода	

				• Средњовековна књижевност (12 часова) • Народна књижевност (12 часова) • Хуманизам и ренесанса (10 часова) • Општи појмови о језику (5 часова) • Фонетика (10 часова) • Правопис (10 часова) • Култура изражавања (18 часова)
--	--	--	--	---

Хуманизам и ренесанса	• Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима	• наведе најзначајније представнике и њихова дела • објасни значење појмова хуманизам и ренесанса • наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе • упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе	• Поетика хуманизма и ренесансе, најзначајнији представници • Франческо Петрарка: „Канцонијер“ (избор сонета) • Ђовани Бокачо: „Декамерон“ (приповетка по избору) или Данте Алигијери „Пакао“ (приказ дела, одломак) • Вилијам Шекспир: „Ромео и Јулија“ • Сервантес: „Дон Кихот“ (одломак) • Процена остварености исхода	
Општи појмови о језику	• Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем	• објасни функцију језика и појам језичког знака • разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика • наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века • наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система	• Место језика у људском друштву, битна својства језика, језик и комуникација • Књижевни језик, језичка норма и стандардизација • Језички систем и науке које се њиме баве • Књижевни језици код Срба до 19. века • Процена остварености исхода	

Фонетика	Сстицање знања из области фонетике (фонологије) књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању	- правилно изговара гласове и акценте књижевног језика - разликује гласовне алтернације	- Фонетика и фонологија - Гласови књижевног језика и њихов изговор - Гласовне алтернације сугласника (звучних и беззвучних; с:ш, з:ж, н:м; к,г,х:ч,ж,ш и к,г,х:ц,з,с; алтернације ненепчаних са предњонепчаним сугласницима), самогласника (промена о у е и умекшаност сугласника, непостојано а, промена сонанта л у вокал о) и упрошћавање сугласничких група са правописним решењима - Акценти књижевног језика - Процена остварености исхода - тест	
Правопис	Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом	- уме да се служи правописом - примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом - примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом - подели речи на крају реда у складу са језичком нормом	- Главне норме писања великог и малог слова (на почетку реченице, наслови и натписи, властита имена, имена народа, географски појмови, небеска тела, празници, установе и организације, присвојни придеви на –ов и –ин, куртоазна употреба великог слова, вишечлана имена земаља и остала вишечлана имена, помоћне речи у именима, називи серијских и апстрактних појмова, звања, титуле...) - Подела речи на крају реда	
Култура изражавања	Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове	- описује стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању - разликује функционалне стилове - препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила - попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом	- Језичке вежбе - Стилске вежбе - Врсте функционалних стилова-основне одлике - Разговорни функционални стил - Књижевноуметнички функционални стил - Попуњавање формулара, захтева, уплатница и сл. - Школски писмени задаци 4 x2+2 - Домаћи задаци	

Назив предмета:	СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Годишњи фонд часова:	68			
Разред:	први			
Циљеви предмета:	- Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику, како у свакодневном животу тако и у пословном окружењу.			
ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ПРВОГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ И ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ (80% + 20%)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	- разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора (кратка упутства изговорена споро и разговетно) - разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова (рачунајући и стручне) после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, формуларима, ознакама, етикетама) - разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време)	- Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) - Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) - Познати градови и њихове знаменитости - Спортови и позната спортска такмичења - Живот и дела славних људи XX века (из света науке и културе) - Медији (штампа, телевизија) - Интересантне животне приче и догађаји - Свет компјутера (распрострањеност и примена)	Представљање себе и других - Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима) - Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.) - Давање једноставних упутстава и команди - Изражавање молби и захвалности - Изражавање извињења - Изражавање потврде и негирање - Изражавање допадања и недопадања - Изражавање физичких сензација и потреба - Исказивање просторних и временских односа - Давање и тражење информација и обавештења	Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учioniци у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспект у употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа ; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним

		СТРУЧНЕ ТЕМЕ - Занимања , описи послова и задужења у домену угоститељства - Врсте угоститељских објеката и описи услуга у угоститељству - Прибор и опрема за рад у угоститељском објекту - Врсте намирница, јела и посластица - Храна по регијама, одлике националних кухиња и обичаја у исхрани. - Начин сервирања хране и посластица - Мере одржавања хигијене и квалитета - Читање, праћење и вођење прописане документација у домену струке - Пословна комуникација у писменом и усменом облику на страном језику (телефонирање, уговарање састанака, потврђивање или одбијање резервације или поруџбине, рекламације и др.)	- Описивање и упоређивање лица и предмета - Изрицање забране и реаговање на забрану - Изражавање припадања и поседовања - Скретање пажње - Тражење мишљења и изражавање - Слагања и неслагања - Тражење и давање дозволе - Исказивање честитки - Исказивање препоруке - Изражавање хитности и обавезности - Исказивање сумње и несигурности	критеријумима тачности. Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учионици. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потражи за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно-интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја - ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину - уџбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о стручним темама - учионица постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан
ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова	- у непознатом тексту препознаје познате речи, изразе и реченице (нпр. у огласима, на плакатима) - разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и примену)	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК I. РЕЧЕНИЦА Обновити реченичне модел обухваћене програмом за основну школу. - Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби. - <i>Tag questions</i> - Индиректни говор а) изјаве – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена) б) молбе, захтеви, наредбе в) питања са променом реда речи – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена) - <i>Yes/No</i> питања - “<i>WH</i>” питања		

ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање на страном језику	• употребљава једноставне изразе и реченице да би представио свакодневне, себи блиске личности, активности, ситуације и догађаје	- Директна и индиректна питања II. ИМЕНИЧКА ГРУПА 1. Члан - Обновити употребу одређеног и неодређеног члана - Нулти члан уз градивне и апстрактне именице 2. Именице - Множина именица – обновити - Изражавање припадања и својине – саксонски генитив - Бројиве и небројиве именице 3. Заменички облици а) Заменице - Личне заменице у функцији субјекта и објекта - Показне заменице - Односне заменице б) детерминатори - Показни детерминаотри - Неодређени детерминатори - Присвојни детерминатори 4. Придеви - Обновити компарацију придева - too/not...enough/not as...(as)/...than 5. Бројеви - Обновити просте и редне бројеве 6. Кванитификатори		Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика који се прогресивно увећава од 20 до 50% током четворогодишњег образовања мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања.
ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја	• саставља кратак текст (мејл, писмо) о одговарајућој теми • пише кратке поруке релевантне за посао (место и термини састанка) • пише краћи текст о себи и свом окружењу • попуњава формулар где се траже опширнији лични и пословни подаци	III ГЛАГОЛСКА ГРУПА 1. Глаголи - Обновити глаголске облике предвиђене програмом за основну школу		Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај

Наставни предмет – Физичко васпитање

Општи циљ предмета:

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Посебни циљеви предмета:

1. Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);
2. Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних самостални рад на њима;
3. Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
4. Проширење и продубљавање интересовања које су ученици стекли у основној школи и потпуније сагледавање спортске гране, за коју показују посебан интерес;
5. Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних општим циљем овог предмета (васпитно-образовног подручја);
6. Мотивација ученика за бављење физичким активностима и формирање позитивних психо-социјалних образаца понашања;
7. Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

Назив предмета:		Физичко васпитање		
Годишњи фонд часова:		68		
Разред:		први		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	- Унапређивање и очување здравља; - Утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);	- Препозна везе између физичке активности и здравља; - Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; - Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;	- Вежбе обликовања (јачања, лабављење и растезање); - Вежбе из корективне гимнастике; - Провера стања моторичких и функционалних способности;	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; - Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; - Ученици који похађају трогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика ; - Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (4 часа) мерење и тестирање (8 часова) практична настава (56часова)
Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;	- Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; - Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гибкости, спретности и окретности;	- Вежбе снаге без и са малим теговима (до 4 кг.); - Трчање на 60 м и 100 м; - Трчање на 800 м ученице и 1000 м ученици; - Вежбе растезања (број понављања и издржај у крајњем положају), - Полигони спретности и окретности и спортске игре; - Аеробик;	
Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених	- Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за за њихово усвајање; - Мотивација ученика за	- Кратко опише основне карактеристике и правила атлетике, гимнастике и спортске гране - дисциплина које се уче; - Демонстрира технику дисциплина из атлетике и гимнастике (вежби на справама и тлу) које - поседује вештину, технику и тактику спортске игре као и вежбе из осталих програмом предвиђених садржаја	АТЛЕТИКА У свим атлетским дисциплинама треба радити на развијању основних моторичких особина за дату дисциплину; Трчања: Усавршавање технике трчања на кратке и средње стазе: -100 m ученици и ученице;	

циљева и исхода; - Атлетика; - Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу);	бављењем физичким активностима; - Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања; - Примена стечених умења, знања и навика у свакодневним условима живота и рада; - Естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности покрета и кретања; - Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика ; - Повезивање моторичких задатака у целине; - Увођење ученика у организовани систем припрема за школска такмичења, игре, сусрете и манифестације; - Развијање елемената ритма у препознавању целина: рад-одмор;	- Детаљније опише правила спортске гране за коју показује посебан интерес - за коју школа има услове; - Објасни због којих је карактеристика физичког васпитања важно, да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности; - Жели да се бави физичким, односно спортским активностима, пошто сагледава (детектује) позитивне карактеристике физичке и спортске активности - њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење; - Сагледа негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и буде свестан да је физичким, односно спортским активностима могуће предупредити негативне утицаје; - Комуницира путем физичких односно спортских активности са својим друговима и ужива у дружењу и контактима; - Доводи у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном; - самостално бира физичку, односно спортску активност и изводи је у окружењу у коме живи; - Објасни да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припада, има своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја); - Ужива у извођењу покрета и кретања; - Наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену; - Препозна нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, буде истрајан је у својим активностима.	-800 m ученици и ученице ; -штафета 4 x 100 m ученици и ученице Вежбање технике трчања на средњим стазама умереним интензитетом и различитим темпом у трајању од 5 до 10 min. Крос: јесењи и пролећни -800 m ученице, -1000 m ученици. Скокови: Скок удаљтехником увинућа Скок увис леђном Бацања: Бацање кугле, једна од рационалних техника (ученице 4 kg , ученици 5 kg). Спровести такмичења у одељењу, на резултат, у свим реализованим атлетским дисциплинама. СПОРТСКА ГИМНАСТИКА: ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ Напомене: - Наставник формира групе на основу умења (вештина) ученика стечених после основне школе: основни, средњи и напредни ниво - Наставник олакшава, односно отежава програм на основу моторичких способности и претходно стечених умења ученика. 1. Вежбе на тлу За ученике и ученице: - вага претклоном и заножњем и спојено, одразом једне ноге колут напред; - став на шакама, издржај, колут напред; - два повезана предмета странце удесно и улево; - за напредни ниво предмет странце са окретом за 180° и доскоком на обе ноге („рондат“) 2. Прескок	Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан. - Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; - Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. Садржај циклуса је: - за проверу нивоа знања на крају школске године – један; - за атлетику – један; - за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један - за спорт по избору ученика – два; - за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.
--	--	---	--	---

	напрезање-релаксација; убрзање-успоровање; Избор спортских грана, спортско-рекреативних или других кретних активности као трајног опредељења за њихово свакодневно упражњавање;	- Се правилно односи према окружењу у којме вежба, рекреира се и бави се спортом, што преноси у свакодневни живот; - Учествује на школском такмишењу и у систему школских спортских такмичења.	За ученике коњ у ширину висине 120 цм; за ученице 110 цм: - згрчка; - разношка - за напредни ниво: склонка 3. Кругови За ученике /дохватни кругови/: - из мирног виса вучењем вис узнето, спуст у вис стражњи, издржај, вучењем вис узнето, спуст у вис предњи. За ученице /дохватни кругови/: - уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб, њих у згибу /уз помоћ/; спуст у вис стојећи 4. Разбој За ученике /паралелни разбој/: - из њиха у упору, предњихом саскок са окретом за 180⁰ (окрет према притци); - њих у упору, у зањиху склек, предњихом упор, зањих у упору, у предњиху склек За ученице /двовисински разбој или једна претка вратила/: - наскок у упор на н/п, премах једном ногом до упора јашућег, прехват у потхват упорном руком (до предножне) и спојено одножењем заножне премах и саскок са окретом за 90⁰ (одношка), завршити боком према притци. 5. Вратило За ученике /дохватно вратило/: - суножним одривом узмак; ковртвај назад у упору предњем; саскок замахом у заножње (зањихом). 6. Греда За ученице /висока греда/: - залетом и суножним одскоком наскок у упор, премах одножно десном; окрет за 90⁰, упором рукама испред тела преднос разножно; ослонцем ногу иза тела (напреднији ниво: замахом у заножње) до упора чучећег;	Начин остваривања програма - Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом; - Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања; - Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса; - Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали; - У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа ; <u>Праћење, вредновање и оцењивање</u> Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља сукцесивно у току читаве школске
--	--	---	---	--

• Спортска игра (по избору); • Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе.			усправ, усправ, ходање у успону са докорацима, вага претклоном, усклон, саскок пруженим телом (чеоно или бочно у односу на справу) 7. Коњ са хваталкама За ученике: - премах одножно десном напред замах улево, замах удесно, замах улево и спојено премах левом напред; премах десном назад, замах улево, замах удесно и спојено одножењем десне, саскок са окретом за 90⁰ улево до става на тлу, леви бок према коњу. • СПОРТСКА ИГРА (по избору)	године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичком васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма <u>Минимални образовни захтеви</u> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <u>Оквирни број часова по темама</u> • Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова); • Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту); • Атлетика (11 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (11 часова); • Спортска игра: по избору школе (12 часова); • Физичка активност, односно спортска активност: у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова). • Пливање (10 часова); • Провера знања и вештина (4 часа). - Два кроса : јесењи и пролећни
--	--	--	--	--

МАТЕМАТИКА				
Циљеви предмета:		1. Развијање логичког и апстрактног мишљења; 2. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика; 3. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа; 4. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских објеката и њихови узајамни односи и трансформације; 5. Разумевање функционалних зависности, њихово представљање и примена; 6. Развијање систематичности, уредности, прецизности, темељности, истрајности, критичности у раду.		
Годишњи фонд часова:		68 часова		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	- Проширивање знања о скупу реалних бројева - Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка	- разликује различите записе бројева из скупова N, Z, Q, и те бројеве приказује на бројној правој и пореди их. - разликује основне подскупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ - израчуна вредност једноставног рационалног бројевог израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда - одреди апсолутну вредност реалног броја и графички интерпретира на бројевној оси - заокругли број на одређени број децимала - одреди апсолутну и релативну грешку	- Преглед бројева, операције са реалним бројевима - Апсолутна вредност реалног броја - Приближна вредност реалних бројева, правила заокругљивања - Апсолутна и релативна грешка	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава (68 часова). Настава се реализује у учионици или кабинету за математику. <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања; - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика;
ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ	- Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну - Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблеме	- израчуна одређен део неке величине - одреди непознате чланове просте пропорције - прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе - препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине, примени је при решавању једноставних проблема и. прикаже графички - одреди непознату главницу, проценат или процентни износ	- Размера и пропорција - Директна и обрнута пропорционалност - Прост сразмерни рачун - Рачун поделе - Процентни и промилни рачун	- подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање; - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика; - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду; - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија.

РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	• Проширивање знања о полиномима • Разумевање поступка растављања полинома на чиниоце и одређивања НЗС и НЗД полинома	• сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • одреди НЗД и НЗС полинома • трансформише једноставнији рационални алгебарски израз	• Полиноми • Растављање полинома на чиниоце • НЗД и НЗС полинома • Трансформације рационалних алгебарских израза	• Реални бројеви: садржаје о грешкама повезати са стручним предметима, израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења. • Пропорционалност: користити што више конкретних примера из живота и струке (рецептуре за одређене прехранбене производе, енергетска вредност obroka и сл).
ГЕОМЕТРИЈА	• Обнављање основних појмова у геометрији • Проширивање знања о тројловима и четвороугловима	• разликује основне и изведене геометријске појмове • разликује међусобни однос углова (суседни, упоредни, унакрсни, комплементни, суплементни) • наведе и примени везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) • наведе и примени релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • дефинише појмове симетрала дужи, симетрала угла, тежишна дуж и средња линија троугла • конструише симетралу дужи, симетралу угла и висину троугла • конструише значајне тачке троугла • наведе својство тежишта • наведе основне релације у једнакокраком, односно једнакостраничном троуглу • разликује врсте четвороуглова и њихове особине • наведе ставове о паралелограму и уме да их примени • наведе особине специјалних паралелограма • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на n једнаких делова	• Геометријски појмови и везе између њих • Троугао • Значајне тачке троугла • Четвороугао • Талесова теорема	• Рационални алгебарски изрази: тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима. • Геометрија: инсистирати на прецизности, уредности и правилној терминологији. • Линеарне једначине и неједначине: истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције. Садржаје повезати са одговарајућим садржајима хемије и примерима из свакодневног живота. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу.

ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ	• Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији • Оспособљавање за анализу графика функције и његову примену • Примена знања о линеарним једначинама, системима и неједначинама на реалне проблеме	• дефинише појам линеарне једначине • реши линеарну једначину • примени линеарну једначину на решавање проблема • реши једначину које се своди на линеарну једначину • дефинише појам линеарне функције • прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • реши линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења • реши систем линеарних једначина са две непознате	• Линеарна једначина и њене примене • Линеарна функција и њен график • Линеарна неједначина • Систем линеарних једначина	<u>Оквирни број часова по темама</u> • Реални бројеви 8 часова; • Пропорционалност 11 часова; • Рационални алгебарски изрази 13 часова; • Геометрија 14 часова; • Линеарне једначине и неједначине 14 часова. За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 8 часова.
--	--	---	---	--

Наставни предмет – Рачунарство и информатика

Циљ:

- Стицање знања, вештина и формирање вредносних ставова информатичке писмености неопходних за живот и рад у савременом друштву.

Ред.бр.	НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
1.	Основе рачунарске технике	12
2.	Обрада текста	16
3.	Табеларни прорачуни	16
4.	Слајд - презентације	10
5.	Интернет и електронска комуникација	14

Назив модула: **Основе рачунарске технике**
Трајање модула: **12 часова**

• ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за коришћење основних могућности рачунарског система	• класификује фазе историјског развоја рачунара • наведе примере употребе РС у свакодневном животу • дефинише појмове хардвера и софтвера • објасни Фон Нојманов модел рачунара • разликује јединице за меру количине података • разликује основне компоненте рачунара • разликује факторе који утичу на перформансе рачунара • разликује врсте софтвера • дефинише оперативни систем (ОС) и наводи његове главне функције • подешава радно окружење ОС • хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и датотекама • разликује типове датотека • користи текст едитор оперативног система • црта помоћу програма за цртање у оквиру ОС • инсталира нови софтвер	• Историјски развој технологија за складиштење, обраду и пренос података • примена РС у разним областима људске делатности • блок-схема Фон Нојмановог модела рачунарског система • јединице за мерење количине податка (бит, бајт, редови величине) • основне компоненте рачунара и њихов утицај на перформансе рачунара • врсте и подела софтвера, главне функције ОС-а • подешавање радног окружења (позадина радне површине, сат, календар, језик тастатуре, резолуција монитора...) • концепти организације датотека и фасцикли • типови датотека	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе. Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • лабораторијске вежбе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: • Лабораторијских вежби <u>Место реализације наставе</u> • рачунарски кабинет <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу. • При реализацији модула инсистирати на вештинама. • Принцип рада рачунарског система објаснити правећи паралелу са системима који су ученицима већ познати из ранијег искуства. • Основне компоненте рачунара: објаснити ученицима начин повезивања рачунара, улазно – излазне портове и уређаје

	• компресује и декомпресује датотеке и фасцикле • обезбеђује заштиту рачунара од штетног софтвера • инсталира периферне уређаје • наводи примере и предности умрежавања рачунара • манипулише дељивим ресурсима у локалној мрежи • управља штампањем докумената • примењује здравствене и сигурносне мере заштите при коришћењу рачунара • објасни утицај коришћења рачунара на животну средину • примењује и поштује законска решења у вези са ауторским правима и заштитом података	• текст едитор цртање који постоји у саставу ОС-а • програм за цртање који постоји у саставу ОС-а • инсталација корисничког софтвера • програми за архивирање података • програми за заштиту рачунара од штетног софтвера • инсталација периферних уређаја • дељење ресурса у оквиру локалне мреже • подешавање параметара штампе • фактори који штетно утичу на здравље корисника рачунара, животну средину и мере за њихову минимизацију • врсте лиценци, ауторска права и заштита података	спољашње меморије, а централну јединицу само на нивоу основне блок – шеме (матична плоча, напајање, РАМ, процесор, графичка, звучна и мрежна карта). • Објаснити значај и направити хијерархију утицаја појединих компоненти РС на перформансе рачунара. • Поделу софтвера урадити на нивоу: ОС, апликативни софтвер и драјвери и објаснити њихову намену. • При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања • При реализацији хијерархијске организације фасцикли објаснити ученицима њен значај. • Инсталацију софтвера реализовати на програмима за заштиту рачунара и архивирање података. • Инсталацију периферних уређаја урадити на примеру штампача. • Објаснити ученицима значај правилног држања тела, осветљења, дужине рада без паузе... • Инсистирати на поштовању и доследном спровођењу ауторских права и софтверских лиценци. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: • Праћење остварености исхода • Тестове знања • Тестове практичних вештина
--	---	--	---

Назив модула: **Обрада текста**

Трајање модула: **16 часова**

• ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за рад са програмима за обраду текста	• подешава радно окружење програма за обраду текста • управља текстуалним документима и чува их у различитим верзијама • креира и уређује текстуалне документе • креира и уређује табеле • уметне објекте у текст и модификује их • направи циркуларна писма • подешава параметре изгледа странице текстуалног документа • проналази и исправља правописне и словне грешке помоћу алата	• подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, лењир, поглед, зум...) • рад са документима (отварање, снимање у различитим форматима и верзијама програма) • уношење текста (унос текста, симбола и специјалних карактера) • форматирање текста (слова, обликовање, индексирање, експонирање, боја, промена величине слова) • форматирање пасуса • стилови • креирање и форматирање табеле • уношење података и модификовање табеле	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе. Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • лабораторијске вежбе Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: • Лабораторијских вежби Место реализације наставе • рачунарски кабинет Препоруке за реализацију наставе

	уграђених у програм за обраду текста • прегледа и штампа текстуални документ	• рад са објектима (уметање, копирање, премештање, промена величине...) • израда циркуларног писма, избор листе прималаца, уметање података, снимање и штампање • подешавање параметара изгледа странице документа (оријентација папира, величина, маргине, прелом, уређивање заглавља и подножја, аутоматско нумерисање страна) • исправљање правописних грешака, контролор правописа • прегледање документа пре штампања, штампање целог документа, појединачних страница и одређивање броја копија	• Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима (форме, текстови, обрасци, извештаји и сл. са каквима ће ученик радити при обављању стручних послова) • При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре. • Инсистирати на правилном форматирању параграфа (максимално користити могућности које пружа програм, избегавати поновљену употребу тастера „ентер“ и „размак“) • При обради табела као пример урадити табелу која ће се касније користити при изради циркуларног писма. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове практичних вештина
--	---	---	---

Назив модула:

Табеларни прорачуни

Трајање модула:

16 часова

• ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за рад са програмом за табеларне прорачуне	• подешава радно окружење програма за табеларне прорачуне • управља табеларним документима и чува их у различитим верзијама • уноси податке различитих типова – појединачно и аутоматски • измени садржаје ћелија • сортира и поставља филтере • манипулише врстама и колонама • организује радне листове • уноси формуле у ћелије • форматира ћелије • бира, обликује и модификује графиконе • подешава изглед странице за штампање табеларног документа • исправља грешке у формулама и тексту • прегледа и штампа табеларни документ	• подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, лењир, поглед, зум...) • рад са документима (отварање, снимање у различитим форматима и верзијама програма) • уношење података (појединачни садржаји ћелија и аутоматске попуње) • мењање типа и садржаја ћелије • сортирање и филтрирање • подешавање димензија, преметање, фиксирање и сакривање редова и колона • додавање, брисање, премештање и преименовање радних листова • уношење формула са основним аритметичким операцијама, користећи референце на ћелије • функције за: сумирање, средњу вредност, минимум, максимум, пребројавање, заокруживање • логичке функције • копирање формула, релативно и апсолутно референцирање ћелија • форматирање ћелија (број децималних места, датум, валута, проценат, поравнање, прелом, оријентација, спајање ћелија, фонт, боја садржаја и позадине, стил и боја рама ћелије) • намена различитих типова графикона, приказивање података из табеле помоћу графикона • подешавање изгледа странице документа за штампање (оријентација папира, величина, маргине, прелом, уређивање заглавља и подножја, аутоматско нумерисање страна) • исправљање грешака у формулама и тексту • прегледање документа пре штампања, аутоматско штампање насловног реда, штампање опсега ћелија, целог радног листа, целог документа, графикона и одређивање броја копија	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставови предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе. Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • лабораторијске вежбе Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: • Лабораторијских вежби Место реализације наставе • рачунарски кабинет Препоруке за реализацију наставе • Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима. • При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре. • Логичке функције: избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила. • Форматирање ћелија обрађивати током два часа • При обради графикона, показати различите врсте графикона (хистограме, линијске, и „пите“; објаснити њихову намену; показати подешавање појединих елемената графикона). Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове практичних вештина

Назив модула: **Слајд – презентације**
Трајање модула: **10 часова**

• ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за израду слајд – презентација и њихово презентовање	• подешава радно окружење програма за израду слајд – презентације • управља слајд – презентацијама и чува их у различитим форматима и верзијама • додаје и премешта слајдове • припреми презентацију у складу са правилима и смерницама за израду презентације • користи различите организације слајда • уноси и форматира текст на слајду • додаје објекте на слајд • уноси белешке уз слајд • подешава позадину слајда • користи и модификује готове дизајн – теме • додаје и подешава анимационе ефекте објектима • бира и подешава прелазе између слајдова • израђује интерактивне слајд презентације • разликује врсте погледа на презентацију • припрема за штампу и штампа презентацију • подешава презентацију за јавно приказивање; • припрема презентације за приказивање са другог рачунара • излаже слајд-презентацију	• подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, лењир, поглед, зум...) • рад са документима (отварање, снимање у различитим форматима и верзијама програма) • додавање и манипулација слајдовима • основна правила и смернице за израду презентације (количина текста и објеката по слајду, величина и врста слова, дизајн...) • организација слајда: слајдови са текстом, табелама, дијаграмима и графиконима • форматирање текста • додавање објеката на слајд (звук, филм....) • позадина слајда (боје, преливи, шрафуре, текстуре и слике) • дизајн – теме • анимациони ефекти (врсте, подешавање параметара, анимационе шеме) • прелаз између слајдова • интерактивна презентација (хиперлинкови и акциона дугмад) • врсте погледа на презентацију • штампање презентације • подешавање презентације за јавно приказивање (ручно, аутоматски, у петљи...) • наступ презентера (положај презентера, вербална и невербална комуникација, савладавање треме...)	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе. <u>Облици наставе</u> Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • лабораторијске вежбе <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: • Лабораторијских вежби <u>Место реализације наставе</u> • рачунарски кабинет <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду слајд презентације. • Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима. • Кроз цео модул ученик треба да ради на једној презентацији чија је тематика везана за конкретан образовни профил и да на њој примени сва усвојена знања и вештине. • При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре. • Извођење наставе започети објашњењима наставника а затим усмерити ученике да самостално вежбају. • Инсистирати на значају слајд презентација и важности квалитетног презентовања. • Подстицати код ученика креативност. • Последња два часа ученици презентују своје радове и дискутују о њима. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. праћење остварености исхода 2. тестове практичних вештина

Назив модула: **Интернет и електронска комуникација**

Трајање модула: **14 часова**

• ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за коришћење Интернета и електронску комуникацију	• објасни појам и структуру Интернета • разликује начине повезивања рачунара са Интернетом • разликује Интернет – сервисе • објасни појмове хипертекста и WWW • користи садржаје са веба (WWW – сервиса) • проналази садржаје на вебу помоћу претраживача • процењује садржаје са веба на критички начин • преузима садржаје са веба • комуницира путем електронске поште • разликује предности и недостатке електронске комуникације • користи разноврсне Интернет – сервисе • попуњава и шаље веб – базиране обрасце • објашњава појам електронског пословања • примени сервис „у облаку“ • објашњава могуће злоупотребе Интернета • примењује безбедносне мере приликом коришћења Интернета • примењује правила лепог понашања на мрежи • поштује ауторска права за садржаје преузете са мреже	• историјски развој Интернета и структура • адресе и протоколи • начини повезивања рачунара са Интернетом (предности и недостаци сваког од њих) • сервиси Интернета (WWW, електронска пошта, FTP...) • WWW, веб – прегледач (врсте, отварање и подешавање) • коришћење претраживача (основно и напредно) • поузданост извора информација. • медијска писменост. • преузимање садржаја са веба (снимањем веб странице, копирањем садржаја са веб странице, преузимањем датотеке) • програми за електронску пошту („веб – мејл“ и програми за преузимање поште на локални рачунар) • радно окружење програма за електронску пошту • постављање адресе примаоца („за“, „копија“, „невидљива копија“) • пријем и слање електронске поште, без и са прилогом • напредне могућности програма за преузимање ел. поште (уређивање адресара, уређивање фасцикли, аутоматско сортирање поште...) • веб – обрасци разноврсне намене • електронско пословање у трговини и јавној управи • предности и недостаци електронске комуникације • социјалне мреже, форуми, системи за брзе поруке, системи за електронско учење... • рачунарски сервиси „у облаку“, рад са текстом, табелама и датотекама. • безбедност деце на Интернету • безбедносни ризици коришћења електронске комуникације • правила лепог понашања у електронској комуникацији	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе. <u>Облици наставе</u> Модул се реализује кроз следеће облике наставе: • лабораторијске вежбе <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације: • лабораторијских вежби <u>Место реализације наставе</u> • рачунарски кабинет <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре. • Током реализације свих садржаја модула инсистирати на могућностима злоупотребе Интернета а поготово на безбедности корисника, поузданости информација и спречавању злоупотребе деце. • При претраживању Интернета ученике усмерити ка тражењу образовних веб сајтова и коришћењу система за електронско учење. • При обради електронског пословања демонстрирати различите врсте веб образаца који се користе за поручивање и плаћање робе путем Интернета, поручивање докумената... • Показати рад са текстом, рад са табелама и складиштење података у неком од сервиса „у облаку“ (<i>cloud computing</i>), доступних путем веба. • Преузимање садржаја са веба вежбати на примерима преузимања текста, слика, клипова и датотека. • Код преузимања садржаја са веба водити рачуна о веродостојности извора информација и развијати код ученика критичко мишљење и медијску писменост у избору и тумачењу садржаја.

			• При електронској комуникацији поштовати правила лепог понашања (<i>netiquette</i>). • При реализацији садржаја везаних за електронску пошту објаснити ученицима „пут“ електронског писма. • Доследно спроводити поштовање ауторских права и софтверских лиценци. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. праћење остварености исхода 2. тестове практичних вештина
--	--	--	--

Назив предмета:		ХЕМИЈА		
Годишњи фонд часова:		34		
Циљеви предмета:		1. Развој функционалног система хемијског знања као подршке за изучавање стручних предмета; 2. Разумевање односа између структуре супстанци, њихових својстава као и могућности њихове примене; 3. Разумевање природних појава и процеса и хемијског приступа у њиховом изучавању; 4. Развој хемијске научне писмености; 5. Препознавање, разумевање и примена хемијских знања у свакодневном животу и професионалном раду; 6. Разумевање корисности од хемијске производње и за одабрану струку; 7. Развој способности за сагледавање потенцијалних ризика, могућности превенције и мере заштите при хемијским незгодама у свакодневном животу и професионалном раду; 8. Развој одговорног става према коришћењу супстанци у свакодневном животу и у професионалном раду; 9. Развој комуникативности и спремности за сарадњу и тимски рад; 10. Развој одговорности, систематичности, прецизности и позитивног става према учењу; 11. Развој свести о сопственом знању и потреби за даљим професионалним напредовањем.		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Структура супстанце	- Разумевање корпускуларног концепта грађе супстанци - Разумевање односа између структуре супстанци и њихових својстава - Разумевање утицаја међумолекулских сила на физичка својства супстанци	- објасни електронеутралност атома - разуме појам изотопа и примену изотопа - разликује атом од јона - зна симболе елемената и формуле једињења - објасни узрок хемијског везивања атома - објасни типове хемијских веза - разликује јонску везу од ковалентне везе - разликује неполярну од поларне ковалентне везе - разуме да својства хемијских једињења зависе од типа хемијске везе - разуме појам релативне атомске масе и релативне молекулске масе - разуме појам количине супстанце и повезаност количине супстанце са масом супстанце - зна квантитативно значење симбола и формула	- Грађа атома, атомски и масени број. Релативна атомска маса - Хемијски симболи и формуле - Хемијска веза (јонска и ковалентна веза). Релативна молекулска маса	На почетку теме, ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начином оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава - демонстрациони огледи Место реализације наставе Теоријска настава се реализује у: - одговарајућем кабинету - специјализованој учионици - учионици

Дисперзни системи	- Разумевање односа између квалитативног састава дисперзног система и његових својстава - Разумевање односа између квантитативног односа компоненти раствора и његових својстава - Сагледавање значаја примене дисперзних система у свакодневном животу и професионалном раду	- разуме да су дисперзни системи смеше више чистих супстанци - разликује дисперзну фазу и дисперзно средство - објасни појам хомогене смеше - објасни везу између величина честица раствора и врсте раствора - зна појам и разуме примену аеросола, суспензија, емулзија и колоида - разуме утицај температуре на растворљивост супстанци - израчуна масени процентни садржај раствора - разуме појам количинске концентрације раствора	- Дисперзни системи - Растворљивост - Масени процентни садржај раствора - Количинска концентрација раствора демонстрациони огледи: - припремање раствора познате количинске концентрације - припремање раствора познатог масеног процентног садржаја размена енергије између система и околине растварање амонијум-хлорида и натријум-хидроксида у води	<u>Препоруке за реализацију наставе</u> - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - ново градиво обрадити увођењем што више примера из реалног живота и подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - у настави се изводе сви предвиђени демонстрациони огледи, како би ученици разумели значај хемијског експеримента као примарног извора знања и основног метода сазнавања у хемији - наставник бира примере и демонстрационе огледе у складу са потребама струке - прилагодити разматрање квантитативног аспекта хемијских реакција потребама образовног профила - упућивати ученике на претраживање различитих извора, применом савремених технологија за прикупљање хемијских података - указивати на корисност и штетност хемијских производа по здравље људи - указивати на повезаност хемије са техничко-технолошким, социо-економским и друштвеним наукама <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - усмену проверу знања - писану проверу знања <u>Број часова по темама</u> - Структура супстанце (4) - Дисперзни системи (3) - Хемијске реакције (5) - Хемија елемената и једињења (20) - Хемијски аспекти загађивања животне средине (2)
-------------------	---	--	---	--

Хемијске реакције	- Разумевање концепта одржања материје кроз принципе одржања масе и енергије - Разумевање корпускуларног концепта у процесу одигравања хемијских реакција	- разуме да хемијска промена значи настајање нових супстанци, раскидањем старих и стварањем нових хемијских веза - разликује реакције синтезе и анализе - напише једначине за хемијске реакције - примени и користи знања из стехиометријског израчунавања на хемијским једначинама - разликује егзотермне и ендотермне реакције - зна факторе који утичу на брзину хемијске реакције - разуме значај хемијске равнотеже за процесе из свакодневног живота - објасни појам електролита - разуме појам јаких и слабих електролита - прикаже електролитичку дисоцијацију киселина, база и соли хемијским једначинама - разликује киселу, базну и неутралну средину на основу рН вредности раствора	- Хемијске реакције, хемијске једначине и квантитативни аспект хемијских реакција - Топлотни ефекти хемијских реакција - Брзина хемијске реакције и хемијска равнотежа - Електролити и електролитичка дисоцијација киселина, база и соли - рН вредност демонстрациони огледи: кретање честица као услов за хемијску реакцију /реакција између гасовитог амонијака и гасовитог хлороводоника/	
-------------------	--	--	--	--

Хемија елемената и једињења	- Разумевање односа структуре супстанци и њихових својстава - Сагледавање значаја примене елемената и једињења у професионалном раду и свакодневном животу - Разумевање значаја и примене елемената, једињења и легура у техничко-технолошким процесима	- разуме периодичну промену својстава елемената у ПСЕ - разликује метале, неметале и металоиде - зна карактеристична својства неметала: водоника, кисеоника, азота, угљеника, фосфора, сумпора, хлора и њихових важнијих једињења, као и њиховог ефекта на живи свет - зна карактеристична својства метала: натријума, калијума, магнезијума, калцијума, алуминијума и олова и њихових важнијих једињења, као и њиховог ефекта на живи свет - зна општа својства прелазних метала и њихових једињења и њихову примену у струци - објасни процесе оксидације и редукције као отпуштања и примања електрона - разуме шта је оксидациони број и како се одређује оксидациони број атома у молекулу - препознаје практичан значај електролизе - препознаје примере корозије у окружењу - зна својства атома угљеника у органским молекулима - познаје класификацију органских једињења (према структури и врсти хемијских веза) - зна како хемијска својства зависе од природе хемијске везе - зна хемијска својства органских једињења која имају примену у струци и свакодневном животу	- Преглед и опште карактеристике елемената 17, 16, 15, 14. и 13. групе ПСЕ - Преглед и опште карактеристике елемената 1. и 2. групе ПСЕ - Опште карактеристике прелазних елемената и њихова практична примена - Оксидо-редукциони процеси. Електролиза и корозија - Угљоводоници – извор енергије - Органска једињења са кисеоником: алкохоли, карбонилна једињења, карбоксилне киселине и естри - Угљени хидрати - Липиди - Протеини. Ензими - Витамини демонстрациони огледи: - реакција магнезијума и алуминијума са сирћетном киселином - дејство сирћетне киселине на предмете од бакра - припремање пенушавих освежавајућих пића - доказивање скроба раствором јода - растварање скроба у топлој и хладној води - згрушавање протеина лимунском киселином	
-----------------------------	---	---	---	--

Хемијски аспекти загађивања животне средине	- Развој одговорног става према коришћењу супстанци у свакодневном животу и професионалном раду - Разумевање и просуђивање начина одлагања и уништавања хемијских загађивача животне средине	- разуме и објасни штетно дејство неких супстанци на животну средину и здравље људи - зна најчешће изворе загађивања атмосфере, воде и тла - разуме и објасни значај пречишћавања - разуме значај правилног одлагања секундарних сировина	- Загађивање атмосфере, воде и тла - Извори загађивања - Пречишћавање - Заштита и одлагање секундарних сировина	
---	---	--	--	--

Назив предмета:	ГЕОГРАФИЈА
Годишњи фонд часова:	34
Циљеви предмета:	1. Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука; 2. Стицање нових актуелних знања о положају, месту и улози Србије на Балканском полуострву и југоисточној Европи; 3. Стицање нових и продубљених знања и објашњења о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије; 4. Стицање нових актуелних знања о порасту, кретањима, структурним променама и територијалном размештају становништва; 5. Разумевање актуелне географске стварности наше земље и савременог света; 6. Развијање осећања припадности својој нацији као делу интегралног света, изградња и неговање националног и културног идентитета у мултиетничком, мултикултуралном и мултијезичком свету; 7. Оспособљавање ученика да примењују географско знање и вештине у даљем образовном и професионалном развоју; 8. Оспособљавање ученика за одговорно опхођење према себи и окружењу и за активно учествовање у заштити, обнови и унапређивању животне средине.

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод	• Стицање знања о предмету проучавања, подели, значају и месту географије у систему наука • Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука	• дефинише предмет изучавања, значај, развој и место географије у систему наука • разликује природне и друштвене елементе географског простора и схвата њихове узајамне узрочно-последичне везе и односе • одреди место географије у систему наука • препозна значај и практичну примену географских сазнања	• Предмет проучавања, подела и место географије у систему наука	На почетку теме ученике треба упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (34 часа) Место реализације наставе Теоријска настава се реализује у учионици

Савремене компоненте географског положаја Србије	• Проширивање знања о положају, месту и улози Србије на Балканском полуострву и југоисточној Европи • Уочавње општих географских карактеристика сагледавањем сложених друштвено – економских процеса и промена у југоисточној Европи на Балканском полуострву и у нашој држави.	• дефинише појам и функције државних граница, разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја: грб, заставу, химну • објашњава на карти положај и величину територије Србије уз кратак опис битних карактеристика граница са суседним земљама • дефинише појам југоисточна Европа, лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове опште географске карактеристике: физичке, културне и демографске • анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва: настанак и распад Југославије, стварање нових држава и облици њихове сарадње • уочава предности и недостатке географског положаја Србије	• Површина, границе, државно уређење и државна обележја Србије • Савремене компоненте географског положаја Србије	<u>Препоруке за реализацију наставе</u> • коришћење савремених електронских помагала, • аналогних и дигиталних географских карата различитог размера и садржаја • коришћење информација са Интернета • коришћење интерактивних метода рада • коришћење географских и историјских карата, општих и тематских • коришћење писаних извора информација (књиге, статистички подаци, часописи...) <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршит кроз: • праћење остварености исхода • тестови знања <u>Оквирни број часова по темама</u> • увод (најмање 2 часа) • савремене компоненте географског положаја Србије (најмање 3 часа) • природни ресурси Србије и њихов економско географски значај (најмање 6 часова) • становништво и насеља Србије (најмање 5 часова) • привреда Србије (најмање 2 часа) • регионалне целине Србије (најмање 10 часова) • Србија и савремени процеси у Европи и свету (најмање 6 часова)
--	--	---	--	--

Природни ресурси Србије и њихов економско географски значај	• Стицање нових и продубљених знања о природи Србије и њеном утицају на живот и привредне делатности људи • Сагледавање физичко-географских компонената простора Србије и разумевање њиховог значаја за живот људи и могућности развоја привреде	• одреди у геолошком саставу Србије заступљеност стена различите старости, састава и порекла значајних за појаву руда и минерала • лоцира у оквиру геотектонске структуре Србије велике целине: Српско-македонску масу, Карпато-балканиде, Унутрашње динариде, Централне динариде и Панонску депресију и објасни њихов постанак (деловање унутрашњих тектонских и спољашњих сила) • идентификује основне макро-целине рељефа Србије: Панонски басен и Планинску област • одреди Планинску област и преглед громадних, карпатско-балканских, динарских планина и већих котлина • објасни елементе и факторе климе, разликује климатске типове у Србији и њихове одлике • направи преглед водног богатства Србије: одреди на карти развоја сливова, објасни постанак, поделу и значај језера и термоминералних вода • закључује о економском значају вода за снабдевање насеља, наводњавање, производњу хидроенергије, пловидбу, рибарство и туризам • дискутује о загађивачима, последицама и мерама заштите • познаје утицај физичко-географских фактора на формирање типова вегетације и разноврсност животињског света панонске и планинске области Србије • дефинише појам природне средине, предмет проучавања заштите природе, значај заштите и унапређивања природе • наведе елементе природне средине, загађиваче воде, ваздуха, земљишта; последице загађивања и мере заштите • препозна појаве штетне по своје природно и културно окружење и активно учествује у њиховој заштити, обнови и унапређивању • дефинише: парк природе, предео изузетних одлика, резерват природе, споменик природе и природне реткости	• Релјеф Србије • Клима, биљни и животињски свет (одлике и значај) • Воде и водни ресурси, састав и карактер тла • Заштићена природна добра у Србији и заштита, очување и унапређивање природе	
---	---	---	---	--

Становништво и насеља Србије	• Проширивање знања о демографском развоју и распореду становништва у Србији • Уочавање демографских проблема и могућности њиховог превазилажења за свеукупни друштвено-економски развитак наше земље • Формирање свести о неговању националног и културног идентитета	• опише антропогеографска обележја и историјско-географски континуитет насељавања Србије • објасни кретање становништва и територијални размештај становништва у Србији • укаже на промену броја становника Србије и наведе факторе који условљавају промене становништва • уз помоћ графичких метода анализира основне демографске одлике; да их објашњава, врши предвиђања и изводи закључке . • дефинише појмове: наталитет, морталитет и природни прираштај. • дефинише појам миграције и разликује типове и видове миграција • објасни структуру становништва у Србији (биолошка, економска, социјална, национална) • разликује појмове: националног, етничког и културног идентитета • изгради став о једнаким правима људи без обзира на расну, националну, верску и другу припадност • објасни демографске проблеме и популациону политику у Србији • објасни радне миграције у европске земље и именује државе и градове у којима има нашег становништва • објасни иселавање нашег становништва на ваневропске континенте • разликује фазе у иселавању Срба у прекоокеанске земље • именује државе и градове у којима живи наше становништво	• Антропогеографска обележја Историјско-географски континуитет насељавања Србије • Кретање и територијални размештај становништва (наталитет, морталитет и природни прираштај) • Миграције. Појам, значај, типови и видови • Структура становништва: биолошка, економска, социјална, национална (етничка и верска) • Демографски проблеми и популациона политика у Србији • Постанак, развој и размештај насеља Србије • Подела насеља. Сеоска, градска, приградска и привремена	
Привреда Србије	• Проширивање и продубљивање знања о привреди Србије и њеним основним карактеристикама	• анализира утицај природних и друштвених чиниоца на условљеност развоја и размештаја привреде Србије и групише гране привреде по секторима • анализира утицај природних и друштвених фактора на развој туризма, дефинише и наведе поделу туризма	• Основне карактеристике привреде Србије и место туризма и њој	

Регионалне целине Србије	• Стицање и проширивање географских знања о регионалним целинама Србије и сагледавање њихових специфичности	• дефинише појам регије и направи картографски преглед регионалних целина Србије • лоцира на карти Србије границе Војводине и њених предеоних целина и препозна њене природне и друштвене одлике • потврди на карти Србије границе Шумадије и Поморавља и наведе њихове природне и друштвене одлике • препозна на карти Србије границе Западне Србије и опише њене природне и друштвене одлике • покаже на карти Србије Старовлашко-рашку висију уз анализу њених природних и друштвених одлика • лоцира на карти Србије границе Источне Србије и наведе њене природне и друштвене одлике • препозна на карти Србије границе Јужног Поморавља и препозна његове природне и друштвене одлике • потврди на карти Србије границе Косова и Метохије и дискутује о његовим природним и друштвеним одликама	• Војводина • Шумадија и Поморавље (западно и велико) • Западна Србија • Старовлашко-рашка висија • Источна Србија • Јужно Поморавље • Косово и Метохија	
Србија и савремени процеси у Европи и Свету	• Стицање знања о савременим политичким и економским процесима у Европи и свету који су услов за напредак свих земаља и народа Стварање реалне слике о Србији у светским размерама и савременим међународним процесима	• дефинише појмове: процес интеграције, демократска регионализација, глобализација • објасни економске интеграције на Балкану и у југоисточној Европи и познаје мирољубиву политику Србије у међународним оквирима и на Балкану • опише историјат развоја, наведе циљеве и дефинише проблеме унутар Уније • објасни услове које Србија треба да испуни да би постала равноправна чланица заједнице • опише историјат развоја УН, наведе циљеве и структуру организације и образложи привженост Србије УН • дефинише појам глобализације и разликује политичке, територијалне, економске, културне и друге видове глобализације	• Сарадња Србије са другим државама и међународним организацијама • Европска унија - оснивање, чланице, циљеви, проблеми, фондови и њихова приступачност • Уједињене нације. Структура и међународни значај. Србија и УН • Глобализација као светски процес	

Наставни предмет: Здравствена култура

Циљ:

- Стицање знања о основним принципима савремене заштите здравља, превентивним активностима које су најефикасније у заштити здравља становништва;
- Стицање знања о хигијенским принципима на основу којих ученици формирају позитиван став са циљем да се усвоји и увек примењује здраво понашање - здрав стил живљења, као основа за очување здравља;
- Стицање знања и усвајање вештина о указивању неодложне помоћи животно угроженим лицима у непредвиђеним задесним ситуацијама

Ред.бр.	НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
1.	Лична хигијена и хигијена физичке културе	19
2.	Ментална хигијена	10
3.	Хигијена исхране	9
4.	Комунална хигијена	7
5.	Хигијена рада	7
6.	Основе прве помоћи	16

Назив модула: **Лична хигијена и хигијена физичке културе**
Трајање модула: **19 часова**

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Усвајање одговорности и доследности према личном здрављу и здрављу других; - Стицање знања о значају који лична хигијена има за очување и унапређење здравља; - Стицање знања о болестима које се преносе полним контактом; - Стицање знања о примени контрацептивних средстава; - Стицање знања о утицају атмосферских фактора, воде и физичке активности на очување и унапређење здравља.	- наведе дефиницију здравља СЗО; - објасни појам душевног и телесног здравља; - наведе факторе који утичу на здравље; - објасни значај редовног лекарског прегледа; - одржава личну хигијену; - одабере здравствено исправна средства за одржавање личне хигијене; - одабере и употреби одговарајућу заштиту од болести које се преносе полним контактом; - одабере и употреби одговарајуће контрацептивно средство; - одабере адекватну одећу и обућу; - користи благодети воде, ваздуха и сунчевог зрачења у циљу унапређења здравља; - примени мере којима се штити од неповољног дејства сунчевог зрачења; - усвоји и планира дневне физичке активности као део здравог стила живота.	- Дефиниција здравља, концепт здравља; - Значај и принципи одржавања хигијене коже, слузокоже и аднекса; - Хигијенски захтеви средстава за одржавање личне хигијене; - Болести који настају услед неправилног одржавања личне хигијене; - Анатомија и физиологија полних органа; - Полно преносиве болести; - Сиди; - Здравствени аспекти контрацепције и примене контрацептивних средстава; - Хигијенски и здравствени значај одеће и обуће; - Улога сунчевог зрачења, воде, ваздуха и физичке активности у очувању и унапређењу здравља; - Физичка активност као мера превенције обољења у различитим животним добрима.	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Модул се реализује кроз: теоријску наставу (19 часова) <u>Место реализације наставе</u> - учионица <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - активна настава; - демонстрација; - рад у групама. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода; - тестове знања; - активност на часу.

Назив модула:

Ментална хигијена

Трајање модула:

10 часова

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
• Стицање знања о значају очувања менталног здравља и упознавање са факторима који могу да наруше ментално здравље; • Стицање знања о ризичном понашању деце и адолесцената; • Стицање знања о болестима зависности и њиховој превенцији.	• примени мере којима се прилагођава утицајима средине и делује као стабилна и зрела личност; • примени мере којима се одупире факторима који нарушавају ментално здравље; • примени мере које подижу ниво психичке кондиције; • усвоји здрав стил живота, што значи да не постане зависан од никотина, алкохола и опојних дрога.	• Ментално здравље, однос телесног и менталног здравља, фактори који утичу на ментално здравље; • Специфичности менталног здравља код деце и омладине; • Стрес; • Болести зависности: пушење, наркоманија и алкохолизам; • Превенција болести зависности: пушење, наркоманија и алкохолизам.	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе</u> Модул се реализује кроз: • теоријску наставу (10 часова) <u>Место реализације наставе</u> • учионица <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • активна настава; • демонстрација; • групни рад. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода; • тестове знања; • активност на часу.

Назив модула:	Хигијена исхране		
Трајање модула:	9 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
• Стицање знања о правилној исхрани; • Стицање знања о последицама неправилне исхране.	• објасни улогу хранљивих материја у организму; • објасни принципе правилне исхране; • примени пирамиду исхране; • наведе последице неправилне исхране;	• Физиологија исхране; • Принципи правилне исхране и пирамида исхране; • Поремећаји понашања у исхрани; • Болести проузроковане неправилном исхраном.	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе</u> Модул се реализује кроз: • теоријску наставу (9 часова) <u>Место реализације наставе</u> • Учионица <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • активна настава; • демонстрација; • групни рад. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода; • тестове знања; • активност на часу.

Назив модула:	Комунална хигијена		
Трајање модула:	7 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
• Стицање знања о позитивним и негативним утицајима спољне средине на здравље; • Стицање знања о значају воде за пиће, земљишта, атмосфере, аерозагађења и отпадних материја; • Стицање знања о зрачењима у животној средини.	• наведе како влага, атмосферски притисак, кретање ваздуха и температура утичу на здравље; • наведе како аерозагађење доводи до настанка болести; • опише значај хигијенски исправне воде за пиће и болести које се повезују са загађењем воде; • наведе методе пречишћавања воде; • наведе методе хигијенског уклањања отпадних материја; • одлаже материјал за рециклажу у зависности од порекла.	• Састав атмосфере и аерозагађење; • Хигијенски, епидемиолошки, еколошки и здравствени значај воде за пиће; • Састав земљишта, кружење материје и мере заштите земљишта од загађења; • Зрачења у животној средини; • Хигијенски захтеви одлагања отпадних материја и вода; • Рециклажа и њен значај за одрживи развој.	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе</u> Модул се реализује кроз: • теоријску наставу (7 часова) <u>Место реализације наставе</u> • Учионица <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • активна настава; • демонстрација; • групни рад. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода; • тестове знања; • активност на часу.

Назив модула:	Хигијена рада		
Трајање модула:	7 часа		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
• Стицање знања о дејству штетних нокси и других фактора у радној средини који доводе до нарушавања здравља; • Стицање знања о превенцији професионалних обољења и трауматизма.	• наведе факторе и штетне ноксе које утичу на здравље у радној средини; • објасни последице деловања штетних фактора у радној средини; • опише значај умора, замора и премора код појединих врста рада; • примени хигијенске методе за обнављање радне способности; • примени превентивне мере у циљу очувања здравља и спречавања професионалних болести и професионалног трауматизма.	• Утицај радне средине и процеса рада на здравље; • Подела и значај штетних нокси радне средине; • Појава умора, замора и премора код појединих врста послова и хигијенске методе за обнављање радне способности; • Хигијенски захтеви рада за омладину, жене, инвалиде и стара лица; • Санитарно-хигијенски надзор услова у радној средини; • Санитарно-хигијенски надзор запослених; • Превенција професионалних обољења и професионалног трауматизма.	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе</u> Модул се реализује кроз: • теоријску наставу (7 часова) <u>Место реализације наставе</u> • Учионица <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • активна настава; • демонстрација; • групни рад. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода; • тестове знања; • активност на часу.

Назив модула:	Основе прве помоћи		
Трајање модула:	16 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Усвајање вештина за пружање помоћи лицима у несвесном стању; - Стицање знања о кардиопулмоналној реанимацији и усвајање вештина у техници оживљавања; - Усвајање вештина за практично пружање прве помоћи код крварења, рана и повреда зглобно-коштаног система; - Стицање знања о повредама изазваним физичким, хемијским и биолошким факторима.	- дефинише прву помоћ и разуме њен значај; - утврди стање свести, утврди постојање дисања, утврди постојање срчаног рада; - препозна различите нивое поремећаја свести и збрине п/о на одговарајући начин (сомноленција, сопор, кома); - постави п/о у бочни релаксирајући положај; - препозна престанак дисања и рада срца; - изводи кардиопулмоналну реанимацију; - заустави крварење различитим методама; - правилно збрине рану; - препозна знаке повреда зглобова и костију; - изврши имобилизацију појединих телесних сегмената; - препозна различите термичке повреде и на одговарајући начин збрине различите термичке повреде; - пружи адекватну прву помоћ код повреда електрицитетом; - препозна хемијска оштећења организма и збрине их на адекватан начин; - пружи прву помоћ код биолошких повреда.	- Појам, циљеви, задаци и значај прве помоћи; - Појам, узроци и класификација поремећаја свести; - Појам и циљеви кардиопулмоналне реанимације; - Крварења - врсте и последице и методе привремене хемостазе; - Ране и поступак са ранама; - Имобилизација - појам, циљеви, правила имобилизације и средства за имобилизацију; - Повреде изазване дејством високе температуре на организм: топлотни удар, сунчаница, опекотине; - Повреде електрицитетом: повреде електричном струјом и удар грома; - Хемијске опекотине; - Тровање алкохолом, лековима и психоактивним супстанцама; - Биолошке повреде: ујед змија и других животиња, убоди инсеката (пчела, оса, стршљен, шкорпион, паук, крпељ); - Алергијске реакције.	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе</u> Модул се реализује кроз: теоријску наставу (16 часова) <u>Место реализације наставе</u> - кабинет - учионица <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - значај благовремено пружене прве помоћи илустровати са што више примера; - приказати ученицима филм са овом тематиком; - организовати рад у паровима или групи; - активна настава; - демонстрација; - групни рад. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - усмено излагање; - тестове знања; - активност на часу; - праћење рада; - самостални рад; - праћење остварености исхода.

Назив предмета:		ОСНОВЕ ТУРИЗМА И УГОСТИТЕЉСТВА		
Годишњи фонд часова:		68 часова		
Циљеви предмета		- Разумевање теоријских основа, основних принципа и организације туризма; - Схватање туристичке индустрије кроз међузависности различитих сектора; - Упознавање ученика са делатношћу угоститељства, његовим карактеристикама и значајем.		
ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Појмовне основе туризма	Упознавање ученика са основним појмовима из туризма.	- наводи дефиницију појмова: туризам, туриста, пословни путник, туристичка дестинација, туристичко место, туристичка регија; - описује људске потребе; - описује туристичке потребе и мотиве.	- Појам, значај и задаци туризма; - Категорије потрошача у туризму - Основне карактеристике туризма као просторног, социјалног и економског феномена - Туристичке потребе и мотиви - Савремени потрошач и његове потребе - Појам туристичке дестинације, места и регије.	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: - теоријску наставу <u>Место реализације наставе</u>
Облици, функције и видови туризма	Упознавање ученика са видовима, облицима и функцијама савременог туризма.	- разликује облике туризма; - описује видове туризма; - познаје карактеристике видова туризма; - наводи функције туризма; - описује функције туризма; - разликује привредне и непривредне функције туризма.	- Облици туризма; - Видови туризма; - Појам функција туризма; - Функције туризма..	- Теоријска настава се реализује у учионици, одговарајућем кабинету или угоститељско-туристичком предузећу, школској радионици <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања
Туристичко тржиште	Упознавање ученика са карактеристикама туристичког тржишта	- дефинише туристичко тржиште; - познаје карактеристике туристичког тржишта; - дефинише туристичку тражњу; - описује специфичности туристичке тражње; - дефинише туристички промет - дефинише туристичку понуду; - описује специфичности туристичке понуде; - разликује факторе понуде и тражње.	- Појам и карактеристике туристичког тржишта; - Појам и карактеристике туристичке понуде; - Појам и карактеристике туристичке тражње; - Појам туристичког промета - Фактори понуде и тражње.	
Нови трендови у туризму и угоститељству	Упознавање ученика са савременим туристичким кретањима	- Наводи нове трендове у туризму и угоститељству - познаје карактеристика развоја домаћег и иностраног туризма; - описује нове форме туристичке индустрије (timesharing); - дефинише индустрију слободног времена; - дефинише подстицајна путовања;	- Карактеристике и перспективе развоја међународног туризма; - Карактеристике и перспективе развоја туризма у Србији; - Мега трендови у туризму; - Timesharing-нова туристичка индустрија - Индустрија слободног времена;	<u>Оквирни број часова по темама</u> Појмовне основе туризма (6 часова) Облици, видови и функције туризма (6 часова) Туристичко тржиште (8 часова) Нови трендови у туризму (8 часова) Угоститељство (5 часова) Услуге у угоститељству (5 часова)

		• дефинише хотелске и ресторанске ланце; • познаје начине пословања у ланцима; • дефинише облике привредног раста и развоја туристичких предузећа; • наводи пример туристичких занимљивости из своје локалне средине.	• Подстицајна путовања • Међународни хотелски и ресторатерски ланци; • Прилагођавање туристичке понуде новим трендовима.	Угоститељске пословне јединице (20 часова) Кадрови у угоститељству (5 часова) Узансе у угоститељству (5 часова)
Угоститељство	• Упознавање ученика са појмом угоститељство и његовим местом и значајем у привредним делатностима	• наведе дефиницију појма угоститељства; • опише настанак и историјски развој угоститељства; • познаје место и улогу угоститељства у привреди земље; • објасни значај угоститељства за стратешки развој привреде Србије; • наведе задатке и објасни значај угоститељства.	• Појам угоститељства; • Настанак и историјски развој; • Улога угоститељства у привреди Србије; • Задатак и значај угоститељства.	
Услуге у угоститељству	• Оспособљавање ученика да прилагоде угоститељске услуге жељама и потребама гостију	• објасни појам угоститељске услуге; • разликује врсте угоститељских услуга; • објасни појам угоститељске понуде; • описује квалитет угоститељске услуге	• Појам услуге у угоститељству; • Подела угоститељских услуга; • Квалитет угоститељских услуга; • Угоститељска понуда; • Угоститељска услуга.	
Угоститељске пословне јединице	• Оспособљавање ученика да разликују угоститељске пословне јединице према намени и услугама које пружају	• наводи дефиницију угоститељске пословне јединице; • разликује врсте угоститељско пословних јединица; • познаје правилник о категоризацији угоститељско пословних јединица; • разликује угоститељску понуду различитих угоститељско пословних јединица; • описује опремљеност угоститељско пословних јединица сходно категорији и врсти.	• Угоститељске пословне јединице; • Подела угоститељских пословних јединице; • Карактеристике угоститељске пословне јединице; • Категоризација УПЈ.	
Кадрови у угоститељству	• Упознавање ученика са значајем, улогом и структуром	• објасни значај и улогу кадрова у угоститељству; • објасни структуру кадрова у угоститељству.	• Значај и улога кадрова у угоститељству; • Структура кадрова у угоститељству;	
Узансе у угоститељству	• Упознавање ученика са пословним обичајима у угоститељству	• Дефинише узансе; • Описује пословне обичаје.	• Узансе у угоститељским објектима за исхрану; • Узансе у угоститељском објекту за храну и пиће.	

Наставни предмет – Куварство

Годишњи фонд часова – вежбе 408 + блок 60 – 468

Циљ:

- Оспособљавање ученика за примену хигијенских стандарда у куварству;
- Оспособљавање ученика за израду угоститељске понуде;
- Оспособљавање ученика за механичку обраду и примену животних намирница у куварству;
- Оспособљавање ученика за термичку обраду животних намирница;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање фондова и сосева;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање прилога и варива;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање бистрих и густих супа, чорби;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање топлих предјела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издава готових јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање националних јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање печења;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање хладних предјела и јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање јела по поруџбини;
- Оспособљавање ученика за припрему и издава готових јела са жара;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање посластица.

- Ред. бр.	- НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
1.	Увод у куварство	186
2.	Термичке - топлотне обраде намирница	48
3.	Фондови и сосови	96
4.	Салате	30
5.	Прилози и варива	114

. ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ, ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА

Назив модула:	Увод у куварство		
Трајање модула:	186 часова		
- ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за примену хигијенских стандарда у куварству, за израду угоститељске понуде, за механичку обраду и примену сировина у куварству.	- дефинише појмове: куварство и кухиња; - објасни значај куварства и задатке куварства; - опише историјски развој куварства; - разликује врсте кухиња и кухињска одељења; - опише појам, значај и примену НАССР-а у куварству; - примењује принципе НАССР; - спроводи НАССР у кухињи; - анализира критичне тачке у систему НАССР-а; - користи стручне изразе у куварству; - разликује свечане оброке у угоститељству; - објасни дневне оброке у угоститељству; - објасни састав понуде за свечане оброке; - дефинише инструменте угоститељске понуде; - планира мени; - групише јела у јеловнику састави; - наведе основне карактеристике животних намирница; - дефинише појмове: месо и месне прерађевине, рибе, ракове, шкољке и морске плодове, млеко и млечни производи, јаја, поврће, воће, зачини и масноће;	<i>а) Хигијенски стандарди:</i> - Појам, значај, задаци и историјски развој куварства; - Кухиња - појам и врсте кухиња; - Кухињска одељења; - Кухињско особље подела и дужности кухињског особља; - Организација рада у кухињи подела и дужности кухињског особља; - ХТЗ - мере заштите на раду (повреде на раду), лична и радна хигијена; - Средства за рад - појам и подела, коришћење опреме и инвентара; - Основна средства и ситан инвентар; - НАССР - појам, значај и примена у кухињи; - Основни принципи НАССР- а; <i>б) Угоститељска понуда:</i> - Терминологија у куварству; - Дневни оброци - подела и основне карактеристике; - Доручак: комплет, бечки, француски, швајцарски, шведски, енглески, српски, англоамерички; - Свечани и оброци у угоститељству - коктел партије, бифе сто и банкет; - Средства понуде - појам, подела, планирање менија и распоред јела у јеловнику;	- На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. <u>Облици наставе</u> Програм се реализује кроз следеће облике наставе: кабинетске вежбе 168 часова настава у блоку 18 часа <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе од по 12 ученика приликом реализације: - вежби <u>Место реализације наставе</u> - вежбе се реализују у кабинету за куварство; - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часова може се реализовати и у учионици; - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту; - Учење кроз рад <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим - настава у блоку се реализује два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 60 часова. - препоручује се реализација блок наставе након прва два модула у трајању од 30 часова <i>Хигијенски стандарди - (54) часова</i> <i>Угоститељска понуда - (30) часова</i> <i>Животне намирнице - (102) часова</i>

	• објасни начине складиштења животних намирница; • примењује животне намирнице; • познаје органолептичка стања животних намирница; • контролише исправност животних намирница; • складишти животне намирнице; ИСХОДИ ЗА НАСТАВУ У БЛОКУ • примењује животне намирнице; • познаје органолептичка стања животних намирница; • контролише исправност животних намирница; • складишти животне намирнице;	<i>в) Животне намирнице</i> • Појам и подела животних намирница; • Намирнице животињског порекла - појам, подела и примена у куварству; • Месо-појам, подела и примена у куварству; • Говеће - јунеће месо - основне особине, категоризација, оцена квалитета, расецање, складиштење и примена у куварству; • Телеће месо - основне особине, категоризација - оцена квалитета, расецање, складиштење и примена у куварству; • Овчије месо - основне особине, категоризација, оцена квалитета, расецање, складиштење и примена у куварству; • Свињско месо - основне особине, категоризација, оцена квалитета, расецање, складиштење и примена у куварству; • Живинско месо - основне особине, класификација, оцена квалитета, расецање, складиштење и примена у куварству; • Полупроизводи и производи од меса и њихова примена у куварству; • Месо дивљачи - основне особине, оцена квалитета, расецање, складиштење и примена у куварству; • Основне маринаде – пацеви који се користе за маринирање меса; • Дивљач - сирови пац и кувани пац; • Месо риба, ракова, шкољки и плодова мора - подела, основне	Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • тестове практичних вештина • дневник рада
--	--	--	---

		карактеристике, складиштење и примена у куварству; - Млеко и млечни производи - појам, подела, складиштење и примена у куварству; - Јаја - појам, класификација, складиштење и примена у куварству; - Намирнице биљног порекла - појам и подела; - Поврће - појам, подела и примена у куварству; - Воће - појам, подела и примена у куварству; - Зачини - појам, подела и примена у куварству; - Масноће - појам, подела и примена у куварству;	
--	--	--	--

Назив модула:	Термичке - топлотне обраде намирница		
Трајање модула:	48 часова		
- ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да: - дефинише термичку (топлотну) обраду намирница; - разликује врсте термичке обрада према средини у којој се припремају; - опише врсте термичке обрада намирница; - термички обрађује животне намирнице. ИСХОДИ ЗА НАСТАВУ У БЛОКУ - термички обрађује животне намирнице	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА - Термичке - топлотне обраде намирница - појам и подела; - Термичке- топлотне обраде намирница у влажној средини - у води и у масноћи; - Термичке обраде намирница у сувој средини; - Термичке обраде намирница у комбинованој средини; - Термичке обраде намирница микроталасима.	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 36 часова настава у блоку 12 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - кабинетских вежби Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство; - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часа може се реализовати и у учионици;

			• настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту; <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама • вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; • настава у блоку се реализује два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 60 часова. • Препоручује се реализација блок наставе након прва два модула у трајању од 30 часова <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • тестове практичних вештина
--	--	--	--

Назив модула:	Фондови и сосови		
Трајање модула:	96 часова		
- ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање фондова и сосева; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- дефинише фондова- сосове; - наведе врсте фондова- сосова; - разликује нормативе и израђује основне калкулације за фондове- сосове; - описује начине припреме намирница за фондове- сосове; - наведе примену фондова у куварству; - наведе примену фондова-сосова; - комбинује технике термичке обраде; - припреми фондове- сосове; - одржава јела до сервирања; - сервира фондове-сосове - комбинује сосове са јелима; - користи дресинге при припреми одређених јела; - припрема сложене маслаце. ИСХОДИ ЗА НАСТАВУ У БЛОКУ - комбинује технике термичке обраде; - припреми фондове- сосове; - одржава јела до сервирања; - сервира фондове-сосове - комбинује сосове са јелима; - користи дресинге при припреми одређених јела; - припрема сложене маслаце.	- Фондови – Сосови - појам, дефиниција, елементи који означавају назив, ароматичне гарнитуре, класификација и чување; - Средства за повезивање - појам, подела и употреба у куварству; - Сложени путери - појам, подела и употреба у куварству; - Сложени маслаци: путер - метрдотел, са месом ракова, са сенфом, са поврћем, колберт; - Запршке - појам, подела и употреба у куварству: - хладне запршке - клајстери и маслаци: састав, техника израде и употреба у куварству; - топле запршке - светле, тамне и црвене: састав, техника израде и употреба у куварству; - дијеталне - суве запршке - састав, техника израде и употреба у куварству; - Основни светли фондови (светли телећи, живински, говеђи, од поврћа) - састав, техника израде, чување и употреба у куварству; - Основни тамни сосови (од говеђег меса, живински, од патке, од јагњетине и од дивљачи); - Сосови којима је основа светли фонд - пилећи и телећи велуте сос, Сипрем сос - састав, техника израде, чување и употреба у куварству;	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 84 часа настава у блоку 12 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куваарство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часа може се реализовати и у учioniци - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; - настава у блоку се реализује два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 60 часова. - Препоручује се реализација блок наставе након петог модула у трајању од 30 часова Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

		• Сосови којима је основа светли рибљи фонд - Аурора сос, амерички сос: састав, техника израде, чување и употреба у куварству; • Сосови на бази бешамела - крем сос, морнеј сос и субиз сос - састав, техника израде и употреба у куварству; • Основни тамни сос – еспањол: састав, техника израде, чување и употреба у куварству; • Сосови изведени од основних тамних сосова: мадера, порто, ловачки, - састав, техника израде, чување и употреба у куварству; • Специјални сосови топле кухиње (емулзиони полукоагулациони сосови) - холандез и беарнез - састав, техника израде и употреба у куварству; • Сосови изведени од холандеза: муслин, микадо - састав, техника израде и употреба у куварству; • Сосови изведени од бернеза: шорон сос - састав, техника израде и употреба у куварству; • Сосови хладне кухиње: емулзиони сос - мајонез и његови деривати: рам сос, тартар сос, зелени сос, ајоли сос- састав, техника израде и употреба у куварству; • Емулзиони нестабилни сос - Винегрет и његови деривати: бечки винегрет, француски винегрет, равигот - састав, техника израде и употреба у куварству; • Дресинзи - појам, примена у куварству и подела на: сирћетне – винегрети, на бази мајонеза, на бази парадајза, индустријски;	
--	--	---	--

		Фонд хладне кухиње - аспик сосови изведени од аспика - шофроа састав, техника израде и употреба у куварству.	
--	--	--	--

Назив модула:	Салате		
Трајање модула:	30 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- дефинише салате; - наведе врсте салата; - наведе врсте поврћа за припрему салата; - познаје нормативе и израђује основне калкулације за салате; - припреми намирнице за салате; - термички обрађује намирница за салате; - припреми салате; - одржава јела до сервирања; - сервира салате; - декорише салате. ИСХОДИ ЗА НАСТАВУ У БЛОКУ - припреми намирнице за салате; - термички обрађује намирница за салате; - припреми салате; - одржава јела до сервирања; - сервира салате; - декорише салате.	<u>Салате - појам, подела, припрема и примена:</u> једноставне салате од свежег поврћа: - зелена и све врсте зелене салате, свеж купус, парадајз, краставац, шаргарепа, мимоза, башта и витаминска; једноставне салате од печеног поврћа: - печене паприке са белим луком, ајвар; - једноставне салате од печеног поврћа. једноставне салате од куваног поврћа: кромпир, цвекла и пасуљ; сложене-мешане салате: - српска, српска са сиром и грчка салата. салате од киселог поврћа: - кисели купус, кисели краставац.	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. <u>Облици наставе</u> Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 24 часова настава у блоку 6 часова <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби <u>Место реализације наставе</u> - вежбе се реализују у кабинету за куваарство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана, 6 часова; - први дан у трајању од 6 часа може се реализовати и у учионици - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; - настава у блоку се реализује два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 60 часова. - Препоручује се реализација блок наставе након петог модула у трајању од 30 часова <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

Назив модула:	Прилози и варива		
Трајање модула:	114 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање варива и прилога; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- дефинише прилоге и варива; - разликује врсте прилога и варива; - разликује нормативе и израђује основне калкулације за варива и прилоге; - припрема намирница за варива и прилоге; - обликује поврће; - термички обрађује поврће; - припрема варива и прилоге; - сервира вариво и прилоге; - декорише варива и прилоге. ИСХОДИ ЗА НАСТАВУ У БЛОКУ - припрема намирница за варива и прилоге; - обликује поврће; - термички обрађује поврће; - припрема варива и прилоге; - сервира вариво и прилоге; - декорише варива и прилоге.	Варива и прилози: - дефинисање, подела и карактеристике варива и прилога. Кувано варива и прилози: - кувани (слани) кромпир, кувана шаргарепа на путеру, кувани грашак на путеру, кувани карфиол на путеру, кувани кукуруз на путеру, кувани броколи на путеру. Обликовани прилози - цветови и куглице од кромпира и шаргарепа. Повезана варива и прилози - боранија на српски начин, спанаћ и шаргарепа као крем, фино вариво. Динстана варива и прилози - динстани пиринач, купус на бечки начин, подварак. Печена варива и прилози - кромпир на пекарски начин, пасуљ пребранац. Пржена варива и прилози - пом-фрит, пом-чипс, пом-пај, пом-шато, пом-дипломат. Прилози за дивљач - париске, чешке и тиролске кнедле, печене и куване јабуке са брусницама.	- На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 96 часова настава у блоку 18 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби - практичне наставе - наставе у блоку Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часова може се реализовати и у учионици - практична настава реализује се у школској радионици или угоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; - настава у блоку се реализује три пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 90 часова. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

Назив предмета:		ИСХРАНА		
Годишњи фонд часова:		68		
Разред:		први		
Циљеви предмета:		- Стицање знања о хранљивим материјама и енергетској вредности животних намирница; - Стицање знања о принципима правилне исхране и потребама у исхрани; - Оспособљавање ученика да утврди састав оброка којима се задовољавају енергетске потребе људи; - Стицање знања о болестима које изазива неправилна исхрана.		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Хранљиве материје	• Стицање знања о хранљивим материјама и енергетској вредности животних намирница	• разликује појмове хране и исхране и њихове улоге; • објасни улогу појединих хранљивих материја у организму; • разликује намирнице по пореклу; • наведе хемијски састав и значај појединих намирница биљног порекла у исхрани, • наведе хемијски састав и значај појединих намирница животињског порекла у исхрани; • наведе предности употребе органских производа у људској исхрани; • разликује појмове органске и конвенционалне хране, • наведе ризике употребе генетски модификоване хране; • израчуна енергетску вредност појединих намирница.	• Храна; • Исхрана; • Подела и врсте хранљивих материја и њихови извори; • Подела и врста намирница биљног порекла; • Подела и врста намирница животињског порекла; • Органска храна; • Генетски модификована храна; • Енергетска вредност намирница и енергетске потребе.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања <u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: • теоријску наставу <u>Место реализације наставе</u> • Теоријска настава - у учионици
	• Стицање знања о принципима правилне исхране и потребама у исхрани	• наведе принципе правилне исхране; • наброје узроке неправилне исхране; • објасне последице неправилне исхране; • израчуна индекс ухрањености (БМИ); • састави дневни оброк.	• Принципи правилне исхране; • Потребe у људској исхрани; • Пирамида исхране; • Болести изазване неправилном исхраном; • Индекс ухрањености (БМИ); • Састављање дневног оброка;	

Кварење намирница и конзервисање	• Стицање основних знања о кварењу намирница и методама конзервисања	• наброје најчешће узроке квара намирница; • објасне услове под којима настаје кварење намирница; • наведе начине смањења ризик кварења намирница; • наведе начине очувања (намирница); • опише методе конзервисања намирница; • наведе могуће узрочнике и начине тровања храном.	• Микроорганизми у храни - корисна и штетна дејства; • Најчешћи узроци квара намирница; • Начини очувања намирница од проиловне до потрошње; • Методе конзервисања; • Органолептичка својства намирница, провера декларације; • Биолошки, хемијски и радиолошки узрочници тровања храном.	• вежбати са ученицима израчунавање енергетске вредности намирница и оброка; • користити нутриционистичке табеле; • израдити са ученицима постере група намирница; • приказати примере јеловника који задовољавају принципе правилне исхране; • приказати болести неправилне исхране (видео записи) • сугерисати ученицима да прикупе податке о различитим намирницама користећи Интернет и друге изворе <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања <u>Оквирни број часова по темама</u> • Хранљиве материје (25 часа) • Правилна исхрана (25 часова) • Кварење намирница и конзервисање(18)
--	--	--	--	---

Наставни предмет – Професионална пракса

Циљ:

- Оспособљавање ученика за припрему фондова и сосова
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање прилога и варива;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање бистрих и густе супе, чорби;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање топлих прејела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање готових јела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање националних јела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање печења.

Ред.бр.	НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
1.	Фондови и сосови	12
2.	Једноставне и сложене салате	6
3.	Прилози и варива	12
	Укупно	30

Назив модула:	Фондови и сосови		
Трајање модула:	12 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање фондова и сосева .	- дефинише фондова- сосове; - наведе врсте фондова- сосова; - разликује нормативе за фондове- сосове; - описује начине припреме намирница за фондове- сосове; - наведе примену фондова у куварству; - наведе примену фондова-сосова; - комбинује технике термичке обраде; - припреми фондове- сосове; - одржава јела до сервирања; - сервира фондове-сосове - комбинује сосове са јелима.	<u>Фондови и сосови топле кухиње</u> Индивидуална припрема: - радног простора; - потребних намирница; - потребног инвентара и алата; - основних сосова: - еспањол, - пилећи и телећи велуте, - бешамел, - холандез, - бернез. - од њих изведених сосова топле кухиње: - Мадера, Порто, Ловачки сос; - Пилећи и телећи велуте сос и Сипрем сос; - Крем сос, Морнеј и Субиз сос;	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова до 15. августа. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина; - дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе.

		- Муслин и Микадо сос; - Шорон сос • примена истих; • правилно чување до примене и сервирања. <u>Основни сосеви и од њих изведени сосеви хладне кухиње</u> Индивидуална припрема: • радног простора; • потребних намирница; • потребног инвентара и алата; • фондова - мајонез - винегрет - аспик • од њих изведених сосова хладне кухиње - Рам сос, Тартар сос, Зелени сос, ајоли сос; - Бечки и Француски винегрет; Равигот сос. - Светли и тамни шофроа • примена истих; • правилно чување до примене и сервирања. • У току практичног рада: - одржавање личне и радне хигијене; - примена хигијенских стандарда; - примена правила заштите на раду; - примена НАССР принципа у току рада; - коришћење стручних израза.	
--	--	---	--

Назив модула:	Салате		
Трајање модула:	6 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата.	- дефинише салате; - наведе врсте салата; - наведе врсте поврћа за припрему салата; - познаје нормативе за салате; - припреми намирнице за салате; - термички обрађује намирнице за салате; - припреми салате; - сервира салате; - декорише салате.	<u>Салате :</u> Индивидуална припрема: - радног простора; - потребних намирница; - потребног инвентара и алата; припрема салата: - Једноставне салате од свежег поврћа: зелене салате, свеж купус, парадајз , краставац, шаргарепа, мимоза, башта и витаминска салата; - Једноставне салате од печеног поврћа: печене паприке са белим луком, ајвар; - Једноставне салате од куваног поврћа: кромпир, цвекла и пасуљ салата; - Сложене - мешане салате: српска, српска са сиром и грчка салата; - Салате од киселог поврћа: кисели купус и кисели краставац салата. - правилно чување салата до примене и сервирања; - сервирање салата. - У току практичног рада: - одржавање личне и радне хигијене; - примена хигијенских стандарда; - примена правила заштите на раду; - примена НАССР принципа у току рада; - коришћење стручних израза.	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова до 15. августа. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина; - дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе.

Назив модула:	Прилози и варива		
Трајање модула:	12 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за припрему и издавање прилога и варива.	- дефинише прилоге и варива - разликује врсте прилога и варива; - разликује нормативе за варива и прилоге; - опише начин припремања намирница за варива и прилоге; - термички обрађује поврће; - припрема варива и прилоге; - сервира вариво и прилоге; - декорише варива и прилоге.	<u>Прилози и варива :</u> Индивидуална припрема: - радног простора; - потребних намирница; - потребног инвентара и алата. припрема прилога и варива: -Кувано варива и прилози: Кувани (слани) кромпир, кувана шаргарепа на путеру, кувани грашак на путеру, кувани карфиол на путеру, кувани кукуруз на путеру, кувани броколи на путеру. -Обликовани прилози Цветови и куглице од кромпира и шаргарепа. -Повезана варива и прилози Боранија на српски начин, спанаћ и шаргарепа као крем, фино вариво. -Динстана варива и прилози Динстани пиринач, купус на бечки начин, подварак. -Печена варива и прилози Кромпир на пекарски начин, пасуљ пребранац. -Пржена варива и прилози Пом-фрит, пом-чипс, пом-пај, пом-шато, пом-дипломат. -Прилози за дивљач Париске, чешке и тиролске кнедле, печене и куване јабуке са брусницама. - правилно чување прилога и варива до примене и сервирања - сервирање прилога и варива. У току практичног рада - одржавање личне и радне хигијене; - примена хигијенских стандарда; - примена правила заштите на раду; - примена НАССР принципа у току рада; - коришћење стручних израза.	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова до 15 августа. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина; - дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе;

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета:

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд часова:

34 часа

Циљеви предмета:

1. Стицање знања, развијање вештина, усвајање вредности и формирање ставова који су претпоставка за успешан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву;
2. Оснаживање ученика за поштовање, одбрану и афирмацију вредности демократског друштва;
3. Јачање друштвене кохезије, уважавање различитости и подршка сузбијању сваког облика дискриминације и насиља.

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
ЈА, МИ И ДРУГИ	- Подстицање ученика на међусобно упознавање - Подстицање ученика да сагледају међусобне сличности и разлике и уваже их - Развој негативног става према било ком облику дискриминације	- Анализира своје особине и да их представи другима - Препозна, анализира сличности и разлике унутар групе - Прихвати друге ученике и уважи њихову различитост - Препозна предрасуде, стереотипе, дискриминацију, нетолеранцију по различитим основама - Сагледа могуће последице нетолеранције, дискриминације, стереотипа, предрасуда и начине	- Лични идентитет - Откривање и уважавање разлика - Групна припадност - Стреотипи и предрасуде - Толеранција и дискриминација	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: - теоријску наставу <u>Подела одељења на групе</u> - Одељење се не дели на групе <u>Место реализације наставе</u> Настава се реализује у учионици
КОМУНИКАЦИЈА У ГРУПИ	Оспособљавање ученика за комуникацију у групи	- Искаже, образложи и брани мишљење аргументима - Активно слуша - Дебатује и дискутује на неугрожавајући начин, уважавајући мишљење других - Објасни разлику између дијалога и дебате - Објасни разлоге и начине настанка гласина у свакодневној комуникацији и објасни последице које изазивају гласине	- Самопоуздано реаговање - Гласине - Неслушање, активно слушање - Неоптужујуће поруке - Изражавање мишљења - Вођење дебате и дијалога	<u>Препоруке за реализацију наставе</u> Активности на првим часовима треба тако организовати да се обезбеди међусобно упознавање ученика, упознавање ученика са циљевима и наставним садржајима предмета, али и тако да наставник добије почетни увид у то са каквим знањима, ставовима и вештинама из области грађанског

				васпитања група располаже с обзиром да нису сви ученици у основној школи похађали наставу грађанског васпитања у истој мери. - Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости. - Квалитет наставе се обезбеђује усаглашавањем садржаја са одговарајућим методичким активностима и сталном разменом информација унутар групе. - Добар индикатор успешне наставе је способност ученика да адекватно примењују стечена знања и вештине и да у пракси изражавају ставове и вредности демократског друштва. - Наставник треба да пружи неопходну помоћ и подршку ученицима у припреми и реализацији активности, а заједно са групом да обезбеди повратну информацију о њеној успешности.
ОДНОСИ У ГРУПИ/ ЗАЈЕДНИЦИ	- Оспособљавање ученика за рад у групи/тиму и међусобну сарадњу - Подстицање ученика да сукобе решавају на конструктиван начин и избегавају сукобе	- Ради у групи/тиму - Препозна предности групног/тимског рада - Учествује у доношењу групних одлука - Разликује могуће облике учешћа младих у друштвеном животу - Објасни потребу и важност партиципације младих у друштвеном животу - Објасни степене и облике учешћа младих у друштвеном животу - Објасни разлоге, ток и последице сукоба - Објасни ефекте конфликта на ток комуникације - Уочи факторе који одређују понашање у ситуацијама конфликта - Анализира сукоб из различитих улова, (препознаје потребе и страхове актера сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за обе стране у сукобу. - Образложи предности конструктивног начине решавања сукоба - Објасни значај посредовања у сукобу	- Сарадња - Групни рад - Групно одлучивање - Учешће младих: "Лествица партиципације" - Радити заједно - Динамика и исходи сукоба - Стилови поступања у конфликтима - Сагледавање проблема из различитих углова - Налажење решења - Постизање договора - Извини	
	Оспособљавање ученика да препознају примере насиље у својој средини и преузму одговорност за сопствено понашање у таквој ситуацији	- Препозна и објасни врсте насиља - Идентификује и анализира узроке насиља у својој средини, међу вршњацима, школи - Идентификује и анализира могуће начине реаговања појединца у ситуацијама вршњачког насиља, из позиције жртве и посматрача - Прихвати одговорност за сопствено понашање	- Посредовање - Насиље у околини - Вршњачко насиље - Насиље у школи. - Постизање мира	- У реализацији овог програма наставник је извор знања, организатор и водитељ ученичких активности и особа која даје повратну информацију. - Повратна информација је од великог значаја не само за процес стицања сазнања, већ и за подстицање самопоуздања, учешћа у раду групе и мотивације за предмет

	•	•	•	• За успешно реализовање наставе број ученика у групи не би требала да буде већа од 25 ученика. Оптималан број ученика је 15-20 ученика <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. праћење остварености исхода <u>Оквирни број часова по темама</u> • Ја, ми и други (7 часова) • Комуникација у групи (9 часова) • Односи у групи/заједници (18 часова)
--	---	---	---	---

Назив предмета:

ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

Годишњи фонд часова:

34

ТЕМА (наставне јединице)		ЦИЉ		
I - УВОД	☐ Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; ☐ Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
		☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 1. године средњошколског или гимназијског образовања; ☐ моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања; ☐ бити мотивисан да похађа часове	☐ Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; ☐ Међусобно упознавање ученика; ☐ Рекапитулација обрађених	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. Катихета (вероучитељ) би требало да стално има на уму да је катихеза

		православног катихизиса.	садржаја о личном Богу,	сведочење Истине, проповед Истине и
II – БОГ ОТКРИВЕЊА 3. Творевина сведочи о Творцу 4. Човек – боготражитељ 5. Откривење –	☐ Пружити ученицима основ за разумевање да је творевина дело љубави Божје, да носи стваралачки печат Божји, да није случајно настала, нити је самобитна; ☐ Пружити ученицима основ за разумевање да је Бог Личност;	☐ моћи да наведе неке од примера Откривења Бога у Библији;	☐ Логосност творевине (откривање Бога кроз	увођење у Истину кроз Цркву као заједницу љубави.
		• моћи да разуме и тумачи значење израза homo religiosus;	законитост, лепоту и склад у творевини); ☐ Бог улази у историју и открива се као Личност (икономија Божја);	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.
	☐ Упознати ученике да је човек богочежњиво биће и да се Бог	• моћи да препозна изразе вере у Свету Тројицу у богослужбеним текстовима;	☐ моћи да препозна изразе вере у Бога као Творца у богослужбеним	
	открива човеку ради заједнице са	• Човек као боготражитељ; • Откривење – позив у		<u>Врсте наставе</u>

позив у заједницу	њим;	текстовима;	заједницу.	Настава се реализује кроз следеће облике
6. Бог Откривења – Света Тројица (библијска сведочанства)	□ Пружити ученицима знање о библијским, светоотачким и богослужбеним сведочанствима да је Бог Света Тројица;	□ моћи да разуме да се Бог из љубави открива човеку, позивајући га у заједницу; □ бити подстакнут да непосредније учествује у богослужењу Цркве;		наставе: □ теоријска настава (35 часова) □ практична настава (2 часа)
7. Из молитвеног богословља Цркве (систематизација теме)	□ Омогућити ученицима да стекну основ за разумевање поступности Откривења Божјег, као и то да се Његово Откривење и данас дешава, уочава, препознаје и доживљава у Цркви.	□ моћи да промишља о личној одговорности у односу према Богу и ближњима; □ моћи да разуме да се Божје Откривење		Место реализације наставе • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви

		□ моћи да просуђује и препознаје сведочанства вере у свом животу. □	Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже . • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати
--	--	--	--

III - ВЕРА, ЗНАЊЕ И БОГОПОЗНАЊЕ 8. Вера и поверење 9. Вера у Старом и Новом Завету 10. Бог се познаје љубављу 11. Вера и живот („Вера без дела је мртва...”) 12. Из молитвеног богословља Цркве (систематизација теме)	- Оспособити ученика за разликовање знања које се односи на предмете и познања личности; - Указати ученицима да су вера и поверење предуслови сваког знања; - Упознати ученике са примерима вере и поверења у Бога библијских личности; - Оспособити ученике за разумевање да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; □ Пружити ученицима основ за разумевање да се богопознање као лични доживљај Христа у Цркви разликује од „знања о Богу“.	- моћи да увиди разлику између знања које се односи на ствари и познања које се односи на личности; - моћи да препозна да је вера слободан избор човека и да се сведочи личним животом; - моћи да објасни да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом; - моћи да објасни да се вером живи кроз Литургију и подвиг.	- Знање о стварима и познање личности; - Присуство вере у научној методологији и научним теоријама; - Вера у Старом и Новом Завету - Познање Бога као личности методом љубави; - Вера без дела је мртва; - Сличност између човекопознања и богопознања.	нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. □ □ - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. □ - Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. □ □ - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких □
---	---	---	--	--

IV – ХРИШЋАНИН – ЧОВЕК ЦРКВЕ «Човек и заједница «Црква као литургијска заједница (моја парохија) «Света Литургија – пуноћа заједнице са Богом «Хришћанин – човек Цркве (систематизација теме)	- Разговарати са ученицима о човековој потреби да припада заједници и како се припадност остварује; - Оспособити ученике за правилно схватање појма Цркве као благодатне заједнице Бога и верних која се остварује у светој Литургији; - Указати ученицима да не постоје _____хришћани мимо Цркве; - Пружити ученицима основ за разумевање да је света Литургија извор спасења јер се у њој остварује пуноћа заједнице са Богом.	- моћи да увиди да хришћанин постоји превасходно као члан конкретне литургијске заједнице; - моћи да опише живот парохијске заједнице; - моћи у основним цртама да објасни да се учешћем у литургијском сабрању ступа на пут богопознања; - моћи да продискутује о православном схватању Цркве; - моћи да схвати да хришћанство подстиче човека на одговоран живот у Цркви.	- Црква као заједница која се пројављује на Литургији; - Моја парохија; - Хришћанин – човек Цркве; - Света Литургија – пуноћа заједнице са Богом.	активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је _____ученик спреман да Цркву схвати као _____простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. □ <u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; □ □
---	---	---	--	--

V - СВЕТО ПИСМО - КЊИГА ЦРКВЕ 17. Настанак и подела Светог Писма 18. Канон и богонадахнутост Светог Писма 19. Црква као место тумачења и доживљаја Светог Писма и Светог Предања 20. Свето Писмо – књига Цркве 21. Утицај Светог Писма на културу и цивилизацију	- Упознати ученике са настанком и поделом Светог Писма; - Предочити ученицима да је Свето Писмо богонаднута књига; - Упознати ученике да је Свето Писмо књига богослужбене заједнице (Старог и Новог Израиља); - Омогућити ученицима да појме континуитет Божјег Откривења у Старом и Новом Завету; - Указати ученицима да је за правилно тумачење Светог Писма неопходна укорененост у животу Цркве.	- моћи да именује различите књиге Светог Писма; - моћи да наброји неке ауторе књига Светог Писма; - моћи да истражује Свето Писмо користећи скраћенице, поделе на главе и стихове; - знати да се посебност Светог Писма садржи у богонадахнутости; - моћи да препозна карактер богонадахнутости Светог Писма кроз лично искуство надахњивања Светим Писмом; - моћи да наведе неке примере повезаности Старог и Новог Завета; - моћи да закључи да је Свето Писмо књига Цркве, а не појединца.	- Настанак и подела Светог Писма; - Канон и богонадахнутост Светог Писма; - Црква као место тумачења и доживљаја Светог Писма и Светог Предања; □ Утицај Светог Писма на културу и цивилизацију; □ Свето Писмо је књига Цркве.	провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова; □ Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; □ писмено испитивање; □ посматрање понашања ученика; □ Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама: Бог Откривења (5 часова) □ □ Вера, знање и богопознање (5 часова) □ □ Хришћанин – човек Цркве (4 часа) □ □
---	---	---	--	--

				Свето Писмо – књига Цркве (5 часова) ☐ ☐ Хришћански живот (5 часова) ☐ Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.
--	--	--	--	---

VI - ХРИШЋАНСКИ ЖИВОТ 22. Црквено Предање и народна предања 23. „Све ми је дозвољено, али ми није све на корист...” 24. Из живота светих 25. Знамените личности и хришћанство 26. Смисао (и бесмисао) живота	• Пружити знање ученицима да је подвиг неопходно средство за остварење личне заједнице с Богом у Христу, у којој ће Бог бити извор нашег вечног постојања и личног идентитета; □ □ • Оспособити ученика за разликовање народног и црквеног Предања и правилно доживљавање православног етоса који извире из литургијског начина постојања људи и природе; □ □ • Развијање свести ученика о неопходности одговорног живота у заједници и ослобађања од егоцентризма; □ □ • Упознати ученике да је светост достижна и данас, те да није привилегија прошлости; □ □ • Омогућити разумевање ученицима да је човек биће смисла; □ □ • Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса. □	моћи да увиди да постоји разлика између народног и црквеног предања и да заузме став према њима; □ □ • моћи да уочи да светост живота није могућа без истовремене заједнице са Богом и људима; □ □ • знати да су сви људи призвани да буду свети; □ □ • моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда средње школе. □ □	Питања односа народног и црквеног предања; □ □ • Животна искушења и суочавање са њима; □ □ • Живот није случајност него је дар; □ □ • Светост као мера људског достојанства. □	
---	---	--	--	--

Друга година

Наставни предмети

1. Српски језик и књижевност
2. Страни језик – енглски језик
3. Физичко васпитање
4. Математика
5. Екологија и заштита животне средине
6. Куварство
7. Економика туристичких и угоститељских предузећа
8. Туристичка географија

Изборни предмети

1. Грађанско васпитање/Верска настава

Изборни предмети према програму образовног профила кувар

2. Изабрани спорт
3. Ликовна култура
4. Музичка култура
5. Пословни страни језик
6. Познавање животних намирница
7. Пословна информатика у туризму и угоститељству

Назив предмета:		Српски језик и књижевност		
Годишњи фонд часова:		64		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Барок, класицизам, просветитељство	Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност	- наведе особности барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевности - препозна на обрађеним делима одлике просветитељства - објасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевност - направи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевности	- Барок и класицизам; поезика, главни представници у нашој и европској књижевности - Молијер: „Тврдица“ - Просветитељство у Европи и код нас - Књижевно - просветитељски рад Доситеја Обрадовића - Доситеј Обрадовић: „Живот и прикљученија“ (одломци) - Јован Стерија Поповић: „Тврдица“ (одломци) - Процена остварености исхода	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (64 часа) Место реализације наставе - Теоријска настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе - Могућност гледања екранизације неких од дела реалистичке књижевности Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања Оквирни број часова по темама - Барок , класицизам, просветитељство (10 часова) - Романтизам (14 часова) - Реализам (14 часова) - Морфологија са творбом речи (10 часова) - Правопис (6 часова) - Култура изражавања (10 часова)
Романтизам	Упознавање са поезијом романтизма, представницима и делима европске и српске књижевности	- наведе представнике романтизма и њихова дела - уочава и образлаже одлике романтизма - изнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажања - препозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народа	- Романтизам у Европи и код нас (појам, особности, значај, представници) - Пушкин: „Дигани“ (одломак) - Хајне: „Лорелај“ или Ш. Петефи: „Слобода света“ - Вук Караџић - рад на реформи језика и правописа, рад на сакупљању народних умотворина, лексикографски рад - Значај 1847. године - Петар Петровић Његош: Хуманистичко-филозофске мисли „Горског вијенца“ (тумачење гномских израза по избору) - Бранко Радичевић: „Кад млидија` умрети“ - Ђура Јакшић: „На Липару“ - Јован Јовановић Змај: „Ђулићи“ и „Ђулићи увеоци“ (избор) - Лаза Костић: „Santa Maria della Salute“ - Процена остварености исхода	

Реализам	Упознавање са постиком реализма, представницима и делима европске и српске књижевности	- наведе представнике правца и њихова дела - дефинише одлике реализма и препозна их на обрађеним књижевним делима - тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела	- Реализам у Европи и код нас (појам, особености, значај, представници) - Балзак: „Чича Горио“ (одломци по избору) - Гогољ : „Ревизор“ (одломак) - Милован Глишић: „Глава шећера“ - Лаза Лазаревић: „Ветар“ - Радоје Домановић: „Данга“ - Симо Матавуљ: „Поварета“ - Бранислав Нушић: „Госпођа министарка“ - Војислав Илић: „Сиво, суморно небо“ - Процена остварености исхода	
Морфологија са творбом речи	Систематизовање знања о врстама речи, њиховим облицима и основним правилима грађења речи	- одреди врсту речи и граматичке категорије - употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом - препозна просте, изведене и сложене речи - препозна основне принципе творбе речи	- Морфологија у ужем смислу - Врсте речи - Именске речи и њихове граматичке категорије - Глаголи. Граматичке категорије глагола - Прилози, предлози, везници, речце, узвици - Основни појмови о извођењу речи - Основни појмови о творби сложеница и полусложеница. - Процена остварености исхода	
Правопис	Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом	примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом	- Спојено и одвојено писање речи (писање бројева и изведеница од њих, писање заменица и заменичких прилога, спојеви предлога и других речци, глаголи и речце, писање негације) - Основна правила спојеног, полусложеничког и одвојеног писања	

Култура изражавања	• Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом, • Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове	• изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама које намећу књижевни текстови али су и део свакодневног живота • примени одлике новинарског стила	• Лексичке вежбе • Стилске вежбе • Домаћи задаци • Школски писмени задаци 2x2+2 • Писање вести, извештаја, интервјуа и других облика новинарског изражавања • Милутин Миланковић: „Кроз васиону и векове“	
---------------------------	--	--	--	--

Назив предмета:	СТРАНИ ЈЕЗИК -ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК			
Годишњи фонд часова:	64			
ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ДРУГОГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ И ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ (80% + 20%)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	- разуме краће исказе који садрже фреквентне речи и структуре (информације о личностима, послу, породици, куповини, школи, ближем окружењу) - разуме најбитније информације у кратким и једноставним обавештењима (преко разгласа, на улици, на шалтеру) и правилно их користи	- Свакодневни живот (комуникација међу младима, генерацијски конфликти и начини превазилажења, међувршњачка подршка) - Образовање (образовање у земљама чији се језик учи, школовање које припрема за студије или свет рада, образовање за све) - Познати региони у земљама чији се језик учи, њихова обележја - Културни живот (манифестације које млади радо посећују у земљи и земљама чији се језик учи, међународни пројекти и учешће на њима) - Заштита човекове околине (акције на нивоу града, школе, волонтерски рад) - Медији (штампа, телевизија, електронски медији) - Интересантне животне приче и догађаји - Свет компјутера (млади и друштвене мреже)	1. . Представљање себе и других 2. Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима) 3. Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.) 4. Давање једноставних упутстава и команди 5. Изражавање молби и захвалности 6. Изражавање извињења 7. Изражавање потврде и негирање 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Исказивање просторних и временских односа 11. Давање и тражење информација и обавештења	Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспектима употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа ; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности.
		СТРУЧНЕ ТЕМЕ - Занимања , описи послова и задужења у домену угоститељства - Врсте угоститељских објеката и описи услуга у угоститељству - Прибор и опрема за рад у угоститељском објекту - Врсте намирница, јела и посластица - Храна по регијама, одлике националних кухиња и обичаја у исхрани.	12. Описивање и упоређивање лица и предмета 13. Изрицање забране и реаговање на забрану 14. Изражавање припадања и поседовања 15. Скретање пажње 16. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 17. Тражење и давање дозволе 18. Исказивање честитки	Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учионици. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потражи за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког

		- Начин сервирања хране и посластица - Мере одржавања хигијене и квалитета - Читање, праћење и вођење прописане документација у домену струке - Пословна комуникација у писменом и усменом облику на страном језику (телефонирање, уговарање састанака, потврђивање или одбијање резервације или поруџбине, рекламације и др.)	19. Исказивање препоруке 20. Изражавање хитности и обавезности 21. Исказивање сумње и несигурности	материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја - ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину - ученици су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о стручним темама - учионица постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан
ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова	- чита и разуме различите врсте кратких и прилагођених текстова (једноставнија лична / пословна писма, позивнице, термини, проспекти, упутства, огласи) препознајући основна значења и релевантне детаље - открива значење непознатих речи на основу контекста и /или помоћу речника - уочи предвидљиве информације (кад, где, ко, колико, зашто) у свакодневним текстовима (рекламе, огласи, јеловници, проспекти) као и једноставнијим стручним текстовима (формулари, шеме, извештаји)	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК I. РЕЧЕНИЦА Обновити реченичне модел обухваћене програмом за основну школу. - Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби. - <i>Tag questions</i> - Индиректни говор а) изјаве – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена) б) молбе, захтеви, наредбе в) питања са променом реда речи – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена)		

ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику	- описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове користећи једноставне изразе и реченице - води једноставне разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине - реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника	II. ИМЕНИЧКА ГРУПА 1. Члан - Обновити употребу одређеног и неодређеног члана - Нулти члан уз градивне и апстрактне именице 2. Именице - Множина именица – обновити - Изражавање припадања и својине – саксонски генитив - Бројиве и небројиве именице 3. Заменички облици а) Заменице - Личне заменице у функцији субјекта и објекта - Показне заменице - Односне заменице б) детерминатори - Показни детерминаотри - Неодређени детерминатори - Присвојни детерминатори 4. Придеви - Обновити компарацију придева - too/not...enough/not as...(as)/...than 5. Бројеви - Обновити просте и редне бројеве 6. Кванитификатори		Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика који се прогресивно увећава од 20 до 50% током четворогодишњег образовања мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања. Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти,
ПИСАЊЕ	- саставља краћи текст (мејл, писмо) у одређене личне и пословне сврхе (обавештење, уговарање, померање термина) - пише краћи текст о фирми, пословању и персоналу - пише извештај на основу белешки			

ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука	• комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације, блиске његовим интересовањима (писмено и усмено)	III ГЛАГОЛСКА ГРУПА 1. Глаголи - Обновити глаголске облике предвиђене програмом за основну школу - Модални глаголи: <i>may can, must</i> - Пасивне конструкције – садашње време/прошло – the Simple present/past (прошло време рецептивно) - <i>going to</i> и трајни презент за планове и намере, <i>going to</i> и <i>will</i> (за будућа предвиђања) - <i>used to</i>		
МЕДИЈАЦИЈА Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова	• преводи усмено или писмено кратке поруке у складу са потребама комуникације	2. Прилози, извођење прилога и употреба, прилози вероватноће са <i>may, might u will</i> 3. Предлози, најчешћи предлози за оријентацију у времену и простору. 4. Кондиционал први		декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл. Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налози упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве струке. То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације (поруцбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање на основном нивоу било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору. Предвиђен је по један писмени задатак у сваком полугодишту.

Назив предмета:		Физичко васпитање		
Годишњи фонд часова:		64		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	- Унапређивање и очување здравља; - Утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);	- Препозна везе између физичке активности и здравља; - Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; - Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;	- Вежбе обликовања (јачања, лабављење и растезање); - Вежбе из корективне гимнастике; - Провера стања моторичких и функционалних способности;	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; - Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; - Ученици који похађају трогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика - Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.
Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;	- Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; - Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности;	- Вежбе снаге без и са малим теговима (до 4 кг.); - Трчање на 60 м и 100 м; - Трчање на 800 м ученице и 1000 м ученици; - Вежбе растезања (број понављања и издржај у крајњем положају), - Полигони спретности и окретности и спортске игре; - Аеробик;	
Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	- Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање; - Мотивација ученика за бављењем	- Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче; - Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) - Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове;	АТЛЕТИКА У свим атлетским дисциплинама треба радити на развијању основних моторичких особина за дату дисциплину; Трчања: Усавршавање технике трчања на кратке и средње стазе: -100 m ученици и ученице; -800 m ученици и ученице -штафета 4 x 100 m ученици и ученице	Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (4 часа) мерење и тестирање (6 часова)

- Атлетика; - Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу);	физичким активностима; - Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања; - Примена стечених умења, знања и навика у свакодневним условима живота и рада; - Естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности покрета и кретања; - Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика ; - Повезивање моторичких задатака у целине; - Увођење ученика у организовани систем припрема за школска такмичења, игре, сусрете и манифестације; - Развијање елемената ритма у препознавању целина: рад-одмор;	- Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности; - Ученики ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење; - Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје - Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима; - Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном; - Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја); - Ученик ужива у извођењу покрета и кретања; - Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену; - Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. - Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом.	Вежбаање технике трчања на средњим стазама умереним интезитетом и различитим темпом у трајању од 5 до 10 min. Крос: јесењи и пролећни -800 m ученице, -1000 m ученици. Скокови: Скок удаљкорачном техником. Скок увис леђном техника. Бацања: Бацање кугле, једна од рационалних техника (ученице 4 kg , ученици 5 kg). Спровести такмичења у одељењу, на резултат, у свим реализованим атлетским дисциплинама. • СПОРТСКА ГИМНАСТИКА: ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ Напомена: - Наставник олакшава, односно отежава програм на основу моторичких способности и претходно стечених умења ученика. 1. Вежбе на тлу За ученике и ученице: - из упора за рукама, зибом, провлак згрчено напред до упора пред рукама (опружено); - колут напред и спојено усправом до ваге претклоном и заножеем, издржај - предмет странце упором у „бољу“ страну и спојено, предмет странце у „слабију“ страну - за напредни ниво предмет напред упором 2. Прескок За ученике коњ у ширину висине 120 cm; за ученице 110 cm: - згрчка; - разношка - за напредни ниво: склонка и прескоци са заножеем	практична настава (56 часова) <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, пориступ је индивидуалан. <u>Место реализације наставе</u> - Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; - Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. Садржај циклуса је: - за проверу нивоа знања на крају школске године – један; - за атлетику – један; - за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један
--	---	--	--	--

	напрезање-релаксација; убрзање-успоровање; Избор спортских грана, спортско-рекреативних или других кретних активности као трајног опредељења за њихово свакодневно упражњавање.		3. Кругови За ученике /доскочни кругови/: - њих, зањихом саскок, уз помоћ. 4. Разбој За ученике /паралелни разбој/: - из упора седећег разножно пред рукама, прехватом напред и дизањем склоњено став на раменима, спуст назад у упор седећи разножно, прехват рукама иза бутина, сносити и зањихом саскок. За ученице /двовисински разбој, једна притка, вратило/: - вис на в/п лицем према н/п: клим, премах згрчено једном ногом до виса лежећег на н/п, прехват (може разноручно) на н/п до упора јашућег; премах одножно предножном (уназад) до упора предњег; замахом уназад (зањихом) саскок пруженим телом; - једна притка: наскок у упр предњи, премах одножно једном ногом до упора јашућег; премах одножно заножном до упора стражњег; саскок саседом (замахом ногама унапред). 5. Вратило За ученике /доскочно вратило/ - из мирног виса узмак до упора, замахом ногама уназад (зањихом) саскок увито 6. Греда За ученице /висока греда/: - залетом и суножним одскоком наскок у упор чучећи; окрет за 90⁰ усправ у успон, окрет за 180⁰, лагано трчање на прстима, скок са променом ногу, кораци у успону до краја греде; саскок згрчено (бочно у односу на греду). 7. Коњ са хватаљкама За ученике: - из упора пред рукама, коло заножно левом, коло заножно десном. Школско такмичење (одељење, школа): актив наставника физичког васпитања бира справе на којима ће се ученици такмичити.	- за спорт по избору ученика – два; - за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један. <u>Начин остваривања програма</u> Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања. Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса. Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали. У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа <u>Праћење, вредновање и оцењивање</u> Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске
--	--	--	---	---

• Спортска игра (по избору); • Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе.			За напредније ученике: састави из система школских спортских такмичења и учешће на вишим нивоима школских такмичења. Минимални образовни захтеви: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. • СПОРТСКА ИГРА (по избору) Да ли треба рећи да се игра разликује од оне у првом разреду? - Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре. - Даље проширивање и продубљавање техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. На основу претходних умења у техници и тактици наставник планира конкретне садржаје из спортске игре. • Актив наставника, према програму који сам доноси (из програма трећег разреда (програм по избору ученика) у складу са могућностима школе, организује наставу за коју ученици покажу посебно интересовање	године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичкимом васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма <u>Минимални образовни захтеви</u> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <u>Оквирни број часова по темама</u> • Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (5 часова) • Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту). • Атлетика (11 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (11) часова. • Спортска игра: по избору школе(11 часова) • Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (9 часова). • Пливање (9 часова). • Провера знања и вештина (4 часа).
--	--	--	---	---

			ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ - Из фонда радних дана и за извођење редопвне наставе школа у току школске године организује: - Два целодневна излета са пешачењем - I разред до 12км (укупно у оба правца); - II разред до 14 км (укупно у оба правца); - III разред до 16 км(укупно у оба правца); - Два кроса : јесењи и пролећни - Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.
--	--	--	--

МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд часова:

64 часа

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
ТРИГОНОМЕТРИЈА ПРАВОУГЛОГ ТРОУГЛА	- Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности - Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима	- дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла - израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две странице - конструише оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција - наведе тригонометријске идентичности и примењује их у одређивању вредности тригонометријских функција ако је позната вредност једне од њих - наведе вредности тригонометријских функција карактеристичних углова (од 30°, 45°, 60°) и са калкулатора прочита вредности за остале оштре углове и обрнуто (одређује оштар угао ако је позната вредност тригонометријске функције) - примени елементе тригонометрије правоуглог троугла на решавање практичних проблема	- Дефиниције тригонометријских функција у правоуглом троуглу - Вредности тригонометријских функција за углове од 0°, 30°, 45°, 60°, 90° - Основне тригонометријске идентичности - Решавање правоуглог троугла	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава (64 часа). Место реализације наставе - Настава се реализује у учионици или кабинету за математику. Препоруке за реализацију наставе - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања; - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика; - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање; - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика; - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду; - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија.
СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ	- Проширивање знања о степеновању и кореновању - Уочавање веза између степеновања и кореновања - Овладавање поступком рационалисања имениоца	- наведе особине операција степеновања са целим експонентом и примени их у трансформацијама једноставнијих израза - наведе особине операција кореновања и примени их у трансформацијама једноставних израза - наведе особине операција степеновања са рационалним изложивоцем и примени их у трансформацијама једноставнијих израза - рационалише именилац разломка у једноставним случајевима	- Појам степена. Операције са степенима - Степен са целим изложивоцем - Појам корена. Операције са коренима - Степен са рационалним изложивоцем - Рационалисање имениоца разломка	

ФУНКЦИЈА И ГРАФИК ФУНКЦИЈЕ	• Упознавање основних својстава функција • Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података	• наведе примере функција • одреди знак, интервале монотоности, максимум и минимум на датом графику • прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле и одреди минимум или максимум и средњу вредност зависне величине • податке представљене у једном графичком облику представи у другом	• Појам функције. • Функције са коначним доменом • Графичко представљање функције • Читање графика функције (одређивање знака, интервала монотоности, максимума, минимума) - без формалне дефиниције тих појмова • Различити графички облици представљања функција са коначним доменом (табела, график, дијаграм, круг) • Одређивање максимума, минимума и средње вредности зависне величине	• Тригонометрија правоуглог троугла: садржаје повезивати са одговарајућим примерима из живота. Поновити правила заокругљивања бројева на одређени број децимала. Оспособити ученике за употребу калкулатора као помоћног средства при решавању проблема применом тригонометрије.
КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА	• Стицање основних знања потребних за решавање квадратних једначина • Оспособљавање за скицирање и анализу графика квадратне функције	• реши непотпуну квадратну једначину у скупу $\mathbb{R}$ • наведе пример квадратне једначине која нема решења у скупу $\mathbb{R}$ • примени образац за решавање квадратне једначине • одреди природу решења квадратне једначине • растави квадратни трином • скицира и анализира график квадратне функције (да прочита нуле функције, максимум или минимум, где расте, а где опада)	• Квадратна једначина • Образац за решавање квадратне једначине • Природа решења квадратне једначине • Растављање квадратног тринома на линеарне чиниоце • Квадратна функција и њен график	• Степеновање и кореновање: при проширивању скупа из кога је изложилац, нагласити перманентност особина степеновања. Оспособити ученике да помоћу калкулатора одреде вредности корена и степена датог броја. • Функција и график функције: приликом обраде користити што више конкретних примера из живота и струке.

ТЕЛА	• Проширивање знања о телима • Уочавање односа у простору • Разумевање површине и запремине тела и примена на конкретне примере	• израчуна обим и површину фигура у равни • разликује правилне полиедре • израчуна површину и запремину коцке и квадра • израчуна површину и запремину правилне шестоугаона призме и ваљка • израчуна површину и запремину лопте • одреди површину једноставних равних пресека тела	• Обим и површина фигура у равни • Призме и врсте призми. Површина и запремина призме • Површина и запремина коцке и квадра • Површина и запремина правилне шестоугаона призме • Ваљак. Површина и запремина ваљка • Лопта. Површина и запремина лопте • Једноставни равни пресеци тела	• Квадратна једначина и квадратна функција: показати односе између решења и коефицијената, као и растављање квадратног тринома на чиниоце. Нацртати свих шест облика квадратне функције. Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције. • Тела: користити симулације пресека на рачунару. Садржаје повезати са стручним предметима и проблемима из свакодневног живота. • Низови: низове задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневног живота (нпр. проблем сложеног интересног рачуна).
--	---	--	---	--

НИЗОВИ	- Упознавање са појмом низа - Разумевање појмова аритметички и геометријски низ и примена на конкретне проблеме	- препозна низ и да га настави (једноставнији примери) - препозна аритметички низ, објасни шта су n и d и израчуна тражени члан низа - израчуна збир првих n чланова аритметичког низа - препозна геометријски низ, објасни шта су n и q и израчуна тражени члан низа - израчуна збир првих n чланова геометријског низа	- Појам низа - Аритметички низ - Збир првих n чланова аритметичког низа - Геометријски низ - Збир првих n чланова геометријског низа	<u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - усмену проверу знања; - писмену провера знања; - тестове знања; - активност на часу. <u>Оквирни број часова по темама</u> - Тригонометрија правоуглог троугла 7 часова; - Степеновање и кореновање 12 часова; - Функција и график функције 6 часова; - Квадратна једначина и квадратна функција 15 часова; - Тела 10 часова; - Низови 6 часова. За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 8 часова.
--	--	--	--	--

Назив предмета:		ЕКОЛОГИЈА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ		
Годишњи фонд часова:		32 часа		
Циљеви предмета:		1. Схватање односа човека и животне средине; 2. Разумевање структуре екосистема и биосфере; 3. Схватање концепта одрживог развоја; 4. Упознавање са различитим облицима загађивања животне средине и њиховим утицајима на здравље човека.		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Основни појмови екологије	- Схватање структуре екосистема/биосфере и процеса који се у њима одвијају - Разумевање значаја биодиверзитета за опстанак живота на Земљи	- дефинише предмет истраживања и значај екологије - објасни структуру екосистема - објасни процесе који се одигравају у екосистему - анализира међусобне односе организама у ланцима исхране - објасни структуру биосфере - анализира биогеохемијске циклусе у биосфери - утврђује значај биодиверзитета за опстанак живота на Земљи	- Дефиниција, предмет истраживања и значај екологије - Структура екосистема - Процеси који се одигравају у екосистему - Биодиверзитет - Биосфера као јединствени еколошки систем Земље	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима евидентирања и оцењивања. <u>Облици наставе</u> Предмет се реализује кроз комбинацију различитих облика наставног рада и врста наставе (дидактичких модела). <u>Место реализације наставе</u> Кабинет за биологију, биолошка радионица, универзална учионица, адекватни објекти изван школског комплекса, природа. <u>Оцењивање</u> Евидентирање и оцењивање ученика (путем усмене и писане провере знања, тестирања, израде презентација и пројеката, организовање и учествовање у дебатама). <u>Оквирни број часова по темама</u> - основни појмови екологије (5 часова) - животна средина и одрживи развој (18 часова)

Животна средина и одрживи развој	- Упознавање са изворима и врстама загађивања животне средине - Разумевање концепта одрживог развоја - Разумевање значаја различитих облика заштите и унапређивања животне средине - Постојање свести о последицама глобалних климатских промена	- наведе изворе загађивања животне средине - анализира врсте загађивања свог непосредног окружења - процени последице загађивања животне средине - објасни значај одрживог развоја - наведе облике енергетске ефикасности - наведе узроке нестајања биљних и животињских врста на територији Србије - испољи одговоран однос према домаћим животињама, кућним љубимцима, огледним животињама, крзнашницама и осталим угроженим животињским и биљним врстама - процени последице глобалних климатских промена	- Извори загађивања животне средине - Последице загађивања животне средине - Заштита животне средине и одрживи развој - Глобалне промене у животној средини и њихове последице	- еколошка култура (9 часова) <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - поштовање свих дидактичких принципа - примена природних наставних средстава, реализација теренске наставе, реализација биолошких наставних екскурзија - комбиновање различитих дидактичких модела (проблемска, тимска настава) - реализација самосталних ученичких радова (есеји, презентације, реферати, пројекти, дебате)
Еколошка култура	- Разумевање значаја одржавања личне хигијене и хигијене животног и радног простора - Схватање значаја правилне употребе производа - Разумевање различитих утицаја на здравље човека	- објасни значај одржавања личне хигијене, хигијене животног и радног простора - разликује адитиве опасне по здравље - објасни значај употребе производа у складу са декларацијом и упутством у циљу очувања сопственог здравља и заштите животне средине - процени значај употребе биоразградиве амбалаже - објасни начине и значај одлагања отпада - анализира утицаје стреса, буке, психоактивних супстанци, брзе хране и физичке активности на здравље човека	- Уређење животног и радног простора - Потрошачка култура - Употреба ГМ хране - Утицај савременог начина живота на здравље човека	

Наставни предмет: Куварство

Ред. бр.	НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
1.	Бистре и густе супе, чорбе	144
2.	Топла предјела	180
3.	Готова јела	276
4.	Национална јела	42
5.	Печења	24

Назив модула:	Бистре и густе супе, чорбе		
Трајање модула:	144 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање бистрих и густих супа и чорби; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација	- дефинише бистре и густе супе, чорбе; - наведе врсте бистрих и густих супа, чорби; - разликује нормативе и за бистре и густе супе, чорбе; - израђује основне калкулације за бистре и густе супе, чорбе и њихове додатке; - описује начине припреме намирница за бистре и густе супе, чорбе; - припрема бистре и густе супе, чорбе; - разликује додатке за бистре и густе супе; - припрема додатке за бистре и густе супе, чорбе - одржава јела до сервирања; - сервира припремљена јела; - декорише припремљена јела; ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ:	Бистре супе: појам, припрема и примена у куварству: - супа од говеђег меса; - супа од кокошијег меса; Додаци за супе од: - теста: резанци, флекце, тарана; - од ливеног теста: целестино и фригато; - гриза: кнедле од гриза и кнедле од цигерице; - поврћа: жилијен; Појачане супе: - консоми: појам, припрема и примена у куварству; - консоме од говеђег меса; - консоме од кокошијег меса; - додаци за консоме; - печени: профитероле, бисквит са шунком и крутон; - комбиновани: колберт. Густе супе - потажи: појам, подела, припрема и примена у куварству; - велутеи: од пилећег меса, целера и артичока;	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 84 часова практична настава 42 часа настава у блоку 18 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часова може се реализовати и у учioniци - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе

	• припрема бистре и густе супе, чорбе; • припрема додатке за бистре и густе супе, чорбе • одржава јела до сервирања; • сервира припремљена јела; • декорише припремљена јела;	• пасирани потажи: од парадајза и од поврћа; • непасирани потажи од: печурака и броколија. Чорбе: појам, подела, припрема и примена • рагу чорбе: од телећег меса, пилећег меса и јагњећег меса; Националне чорбе: • од телећег меса, пилећег меса и јагњећег меса на српски начин; • мађарска гулаш чорба; Руски боршч; Италијански министрон.	• препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама • вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; • настава у блоку се реализује два пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 60 часова. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • тестове практичних вештина
Назив модула:	Топла предјела		
Трајање модула:	180 часова		
- ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
• Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање топлих предјела • Оспособљавање ученика за израду основних калкулација	Дефинише топла предјела; разликује врсте топлих предјела; разликује рецептуре за топла предјела; израђује основне калкулације за топла предјела; припрема намирница за топла предјела; припрема топла предјела; чува до сервирања топла предјела; сервира топла предјела; декорише топла предјела. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: припрема намирница за топла предјела; припрема топла предјела; чува до сервирања топла предјела; сервира топла предјела; декорише топла предјела.	Топла предјела: појам, подела и карактеристике; Топла предјела од јаја: • Омлет натур, омлет са сувомеснатим и млечним производима; • Кајгана натур и на српски начин; • Специјалитети од јаја; • Поширана јаја са путером, на кладовски и ловачки начин. Топла предјела од теста: – српска гибаница; – пита зељаница; – савијаче; – њоке; – равиоли; – канелони са спанаћем и шунком. – Шпагете: – наполитен, миланез, болоњез, карбонаре. Топла предјела од палачинки: – поховане палачинке са шунком и печуракама; – гратиниране палачинке са сиром. Топла предјела од пиринча: – рижото од печурака;	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. • Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: • вежбе 102 часова • практична настава 54 часа • настава у блоку 24 часа Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: • вежби • практичне наставе • наставе у блоку Место реализације наставе • вежбе се реализују у кабинету за куварство • вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; • први дан у трајању од 6 часова може се реализовати и у учионици • настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе • препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама

		– црни рижото; – рижото од плодова мора. Топла предјела са сиром: – крофне са сиром; – поховани качкавалъ. Топла предјела од печурака – печурке на жару; – печурке „орли”. Шпагете: – наполитен; – миланез; – болоњез; – карбонаре. Брускете – сицилијен, – карли бред Крокети од: – кромпира; – пиринча; – шунке; – печурака. Суфлеи/ пудинзи са – сиром; – печуракама; – спанаћем. Топла предјела од рибе: – Риба „орли”; – лигње порвенсал; – поховане лигње.	• вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; • настава у блоку се реализује три пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 90 часова. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања • тестове практичних вештина
--	--	--	---

Назив модула:	Готова јела		
Трајање модула:	276 часова		
- ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање готових јела; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	дефинише готова јела; групише готова јела; познаје норматив и израђује основне калкулације за готова јела; припрема намирнице за готова јела; примени видове термичке обраде намирница; користи фондове у припреми јела; припрема готова јела; одржава припремљено готово јело до сервирања; сервира готова јела; декорише готова јела. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: припрема намирнице за готова јела; примени видове термичке обраде намирница; користи фондове у припреми јела; припрема готова јела; одржава припремљено готово јело до сервирања; сервира готова јела; декорише готова јела.	Готова јела - појам, дефиниција, подела, припрема и примена: - Кувана меса: кувана говедина, кувана телетина, кувана јагњетина у млеку, пилеће месо у супи; - Гулаш: говеђи гулаш и бакрач гулаш; - Паприкаш: од телећег, од свињског, од пилећег и од јагњећег меса; - Шпикована меса: шпикована говедина у пикант сосу. Јела од поврћа и меса: - Сладак купус са свињским месом и са јагњећим месом; - Чорбаст пасуљ са сувим месом; - Ћувеч: ђувеч са свињским месом; - Ризото: ризото са телећим месом и са пилећим месом; - Пилав: пилав са телећим месом, са јагњећим месом, са пилећим месом; - Ајмокац (фрикасе): од телећег меса, од пилећег меса, од јагњећег меса, ајмокац дибари; од телећег меса, од пилећег меса, од јагњећег меса; - Соте: од телећег меса са печуркама. Јела од млевеног меса – фаширане месне масе: - припрема месне масе; - фаширана шницла; - ролат –Штефани; - ћуфте у сосу од парадајза; - Сарма: од слатког и од киселог купуса, од зеља;	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 162 часова практична настава 78 часа настава у блоку 36 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби - практичне наставе - наставе у блоку Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часова може се реализовати и у учионици - практична настава реализује се у школској радионици или угоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; - настава у блоку се реализује три пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 90 часова. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

		• Пуњено поврће: пуњене паприке у парадајз сосу, пуњене тиквице у мирођија сосу; • Мусаке: од кромпира, од тиквица. Јела од рибљег меса: • поширана риба, паприкаш од шарана, пијани шаран, смуђ на смедеревски начин. Јела од дивљачи: • сrneћи рагу са печуркама, леђа од сrne (зеца) у марсала сосу, шпикован сrneћи бут у вилд сосу, фазан на ловачки начин. Од изнутрица: • шкембићи у сафту, трипе италијен, рестована цигерица, јагњећа сарма у марамици.	
--	--	---	--

Назив модула:	Национална јела		
Трајање модула:	42 часа		
- ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање националних јела; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација	- дефинише национална јела; - разликује норматив за одређена национална јела; - припрема намирнице и израђује основне калкулације за национална јела; - припрема национална јела; - одржава припремљено јело до сервирања; - сервира национална јела; - декорише национална јела. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: - припрема намирнице за национална јела; - припрема национална јела; - одржава припремљено јело до сервирања; - сервира национална јела; - декорише национална јела.	- Национална јела појам, карактеристике, припремање и примена - свадбарски купус; - пуњени патлиџан - имам Бајалди; - ћуфте на грчки начин; - розбрата на српски начин; - јагњећа капама.	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 24 часа практична настава 12 часова настава у блоку 6 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби - практичне наставе - наставе у блоку Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часова може се реализовати и у учионици - практична настава реализује се у школској радионици или угоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; - настава у блоку се реализује три пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 90 часова. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

Назив модула:	Печења		
Трајање модула:	24 часа		
- ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање печења - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација	разликује нормативе и израђује основне калкулације за печења; припрема намирнице за печења; опише начин припреме печења; припрема сафт за печење; сервира печења; декорише печења. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: припрема намирнице за печења; опише начин припреме печења; припрема сафт за печење; сервира печења; декорише печења	Печења - свињско; - телеће; - пилеће; - прасеће; - роловане пуњене телеће груди.	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. <u>Облици наставе</u> Програм се реализује кроз следеће облике наставе: кабинетске вежбе 12 часова практична настава 6 часова настава у блоку 6 часова <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби - практичне наставе - наставе у блоку <u>Место реализације наставе</u> - вежбе се реализују у кабинету за куваарство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 6 часова може се реализовати и у учионици - практична настава се реализује у школској радионици или у гоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или у гоститељском објекту <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 6 и другог дана 6 часова, један за другим; - настава у блоку се реализује три пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 90 часова. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

Назив предмета:		ЕКОНОМИКА ТУРИСТИЧКИХ И УГОСТИТЕЉСКИХ ПРЕДУЗЕЋА		
Годишњи фонд часова:		32		
Циљеви предмета		- Упознавање организације и пословних активности предузећа; - Оспособљавање ученика за успешно и рационално решавање основних економских и организационих питања предузећа; - Стицање основе за разумевање појмова из економике предузећа као што су: средства предузећа, трошкови, развој итд;		
ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Појмовно одређење економике и организације предузећа	Упознавање ученика са економиком и организацијом предузећа	- дефинише економику као науку; - дефинише организацију као науку; - познаје циљеве изучавања економике и организације предузећа.	- Појам економике и организације предузећа; - Значај економике и организације у данашњим условима пословања.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања
Појам угоститељско- туристичког предузећа	Упознавање ученика са угоститељско-туристичким предузећима	- дефинише угоститељско и туристичко предузеће и њихове задатке; - познаје карактеристике угоститељског и туристичког предузећа;	- Појам угоститељско и туристичко предузеће; - Карактеристике угоститељског и туристичког предузећа;	<u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: теоријску наставу 32 часа
Средства угоститељског и туристичког предузећа	Упознавање ученика са пословним средствима угоститељског и туристичког предузећа	- дефинише средства угоститељског и туристичког предузећа; - познаје облике и амортизацију основних средстава; - познаје облике обртних средстава.	- Појам средстава угоститељско и туристичко предузећа; - Основна средства предузећа; - Обртна средства предузећа.	<u>Место реализације наставе</u> Теоријска настава се реализује у учионици, одговарајућем кабинету или угоститељско-туристичком предузећу, школској радионици
Извори средстава	Упознавање ученика са изворима средстава угоститељског и туристичког предузећа	- дефинише изворе средстава; - разликује сопствене и туђе изворе средстава.	- Појам извора средстава; - Сопствени извори средстава; - Туђи извори средстава.	<u>Препоруке за реализацију наставе</u> препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама
				<u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања

Расходи угоститељског и туристичког предузећа	Упознавање ученика са расходима предузећа и калкулацијом цене производа и услуга у туризму и угоститељству	- дефинише утрошке, трошкове и расходе предузећа; - Разликује појмове: утрошке, трошкове и расходе предузећа; - Познаје врсте трошкова; - Познаје карактеристике трошкова; - израђује калкулацију; - Разликује врсте калкулација; - Познаје специфичности обрачуна трошкова и утврђивање цена у туризму и угоститељству.	- Појам расхода предузећа; - Појам утрошака; - Појам, подела и распоред трошкова; - Појам калкулације; - Врсте калкулације; - Специфичности обрачуна трошкова.	Оквирни број часова по темама - Појмовно одређење економике и организације предузећа (2 часа) - Појам предузећа (5 часова) - Средства предузећа (4 часа) - Извори средстава (2 часа) - Расходи предузећа (10 часова) - Резултати рада и расподела (5 часова) - Мерила успешности пословања предузећа (4 часа)
Резултати рада и расподела	Упознавање ученика са резултатима рада и расподелом	- Дефинише укупан приход; - Разликује приходе предузећа; - Утврђује резултате предузећа; - Познаје начин распоређивања резултата предузећа (добитак, губитак).	- Појам укупног прихода; - Утврђивање резултата предузећа; - Распорјеђивање резултата предузећа.	
Мерила успешности пословања угоститељског и туристичког предузећа	Упознавање ученика са мерилима успешности угоститељског и туристичког предузећа	- Дефинишење мерила успешности; - Познаје продуктивност рада; - Познаје економичност рада; - Познаје рентабилност рада.	- Појам мерила пословног успеха; - Продуктивност ; - Људски капитал; - Економичност рада; - Рентабилност.	

Назив предмета:	ТУРИСТИЧКА ГЕОГРАФИЈА			
Годишњи фонд часова:	32 часа			
Циљеви предмета	- Стицање знања о туристичко-географском простору и кретању у њему; - Стицање знања о туристичким вредностима Србије, њиховом простирању и атрактивности; - Разумевање међузависности туризма и географске средине.			
ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Географски и туристички положај Србије	Проширивање знања о географском и туристичком положају Србије.	- Опише и покаже на карти положај Србије у Европи; - Објасни значај географског положаја за развој туризма на примеру Србије.	- Географски положај; - Величина територије и границе; - Туристички и функционални положај;	На почетку теме ученике треба упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања
Природне туристичке вредности Србије	Проширивање знања о природним туристичким вредностима Србије.	- Класификује природне туристичке вредности Србије према генези и функцији; - Наведе и лоцира на карти природне туристичке вредности Србије; - Објасни разлоге атрактивности природних туристичких вредности Србије.	- Планине као туристичке вредности; - Термоминерални извори; - Језера; - Реке; - Остале природне вредности.	<u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: - теоријску наставу (32 часа) <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели на групе <u>Место реализације наставе</u> Теоријска настава се реализује у учioniци <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода; - тестове знања; - тестове практичних вештина. <u>Оквирни број часова по темама</u> - Географски и туристички положај Србије - 5 часова, - Природне туристичке вредности Србије - 10 часова - Антропогене туристичке вредности Србије - 6 часова - Материјална основа туризма - 4 часа - Правци туристичког кретања у Србији - 2 часа - Перспективе развоја туризма Србије – 5 часова
Антропогене туристичке вредности Србије	Усвајање знања о антропогеним туристичким вредностима Србије.	- Подела антропогене туристичке вредности Србије по врстама; - Издвоји специфичности најатрактивнијих антропогених туристичких вредности Србије.	- Археолошке туристичке вредности; - Споменичке вредности; - Уметничке вредности; - Етносоцијалне вредности; - Амбијенталне целине и туристичке манифестације.	
Материјална основа туризма	Стицање знања о утицају материјалне основе на развој туризма у Србији.	- Разликује факторе туристичког промета; - Наведе врсте саобраћаја који се користи у туризму; - Одреди предности и недостатке сваке врсте саобраћаја који се користи у туризму; - Познаје обим и структуру смештајних и угоститељских капацитета Србије.	- Фактори туристичког промета; - Саобраћајнице и саобраћајна средства; - Смештајни и угоститељски капацитети.	
Правци туристичког кретања у Србији	Усвајање знања о правцима туристичких кретања у Србији.	Наведе и покаже на карти најважније правце кретања туриста у Србији.	Најважнији правци туристичких кретања иностраних и домаћих туриста.	
Перспективе развоја туризма Србије	Коришћење стечених знања у прогнозирању перспектива развоја туризма Србије.	- Састави карту природних и антропогених вредности завичаја - Наброји локалне ресурсе у средини у којој живи, који јесу или би могли представљати туристичку атракцију - Наброји могуће правце развоја туризма Србије - Припреми промоцију туристичког садржаја изабраног по сопственом избору	- Стратегија развоја туризма у Србији; - Савремени трендови у туризму.	

Наставни предмет – Професионална пракса

Циљ:

- Оспособљавање ученика за припрему фондова и сосова
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање прилога и варива;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање бистрих и густе супа, чорби;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање топлих прејела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање готових јела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање националних јела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање печења.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА

Разред- други

Ред.бр.	НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
1.	Бистре и густе супе, чорбе	12
2.	Топла предјела	12
3.	Готова јела	24
4.	Национална јела	9
5.	Печења	3
	Укупно	60

Назив модула: Трајање модула:		Бистре и густе супе, чорбе 12 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА	
Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање бистрих и густих супа и чорби.	- дефинише бистре и густе супе, чорбе; - наведе врсте бистрих и густих супа, чорби; - разликује нормативе за бистре и густе супе, чорбе; - описује начине припреме намирница за бистре и густе супе, чорбе;	Бистре супе: појам, припрема и примена у куварству: супа од говеђег меса; супа од кокошијег меса. Додаци за супе од: теста: резанци, флекуце, тарана од ливеног теста: целестино и фригато;	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина;	

Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- припрема бистре и густе супе, чорбе; - разликује додатке за бистре и густе супе; - припрема додатке за бистре и густе супе, чорбе - одржава јела до сервирања; - сервира припремљена јела; - декорише припремљена јела;	гриза: кнедле од гриза и кнедле од цигерице; поврћа: жилијен. Појачане супе консоми: појам, припрема и примена у куварству: консоме од говеђег меса, консоме од кокошијег месадодаци за консоме: печени: профитероле, бисквит са шунком и крутон; комбиновани: колберт. Густе супе потажи: појам, подела, припрема и примена у куварству: велутеи: од пилећег меса, целера и артичока; пасирани потажи: од парадајза и од поврћа; непасирани потажи од: печурака и броколија. Чорбе: појам, подела, припрема и примена рагу чорбе: од телећег меса, пилећег меса и јагњећег меса. Националне чорбе: од телећег меса, пилећег меса и јагњећег меса на српски начин, мађарска гулаш чорба, руски боршч, италијански минестрон.	дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе.
---	--	---	---

Назив модула:	Топла предјела		
Трајање модула:	12 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање топлих предјела. - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- Дефинише топла предјела - разликује врсте топлих предјела; - разликује рецептуре за топла предјела; - опише начине припремања намирница за топла предјела; - припрема топла предјела; - чува до сервирања топла предјела; - сервира топла предјела; - декорише топла предјела.	Топла предјела: појам, подела и карактеристике; Топла предјела од јаја: - Омлет: натур, омлет са сувомеснатим и млечним производима; - Кајгане: натур и на српски начин; - Специјалитети од јаја: бекендекс и хемендекс; - Поширана јаја: са путером, на кладовски и ловачки начин Топла предјела од теста: Српска гибаница, пита зељаница, савијаче, њоке, равиоли, канелони са спанаћем и шунком Топла предјела од палачинки: Поховане палачинке са шунком и печуркама, гратиниране палачинке са сиром; Топла предјела од пиринча : Рижото од печурака, црни рижото и рижото од плодова мора; Топла предјела са сиром: Крофне са сиром, поховани качкаваљ; Топла предјела од печурака: Печурке на жару, печурке „орли“; Шпагете: Наполитен, миланез, болоњез и карбонаре; Брускети: Сицилијен, карли бред; Крокети: Од кромпира, пиринча, шунке, печурака; Суфлен/ пудинзи: Са сиром, печуракама и спанаћем; Топла предјела од рибе: Риба „орли“, лигње порвенсал, поховане лигње;	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина; - дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе.

Назив модула:	Готова јела		
Трајање модула:	24 часа		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање готових јела. - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- дефинише готова јела; - групише готова јела; - познаје норматив за готова јела; - припрема намирнице за готова јела; - користи фондове у припреми јела; - припрема готова јела; - одржава припремљено готово јело до сервирања; - сервира готова јела; - декорише готова јела.	Готова јела - појам, дефиниција, подела, припрема и примена: - Кувана меса: кувана говедина, кувана телетина, кувана јагњетина у млеку, пилеће месо у супи; - Гулаш: говеђи гулаш и бакрач гулаш; - Паприкаш: од телећег, од свињског, од пилећег и од јагњећег меса; - Шпикована меса: шпикована говедина у пикант сосу. Јела од поврћа и меса: - Сладак купус са свињским месом и са јагњећим месом; - Чорбаст пасуљ са сувим месом; - Ђувеч: ђувеч са свињским месом; - Ризото: ризото са телећим месом и са пилећим месом; - Пилав: пилав са телећим месом, са јагњећим месом, са пилећим месом; - Ајмокац (фрикасе): од телећег меса, од пилећег меса, од јагњећег меса, ајмокац дибари; од телећег меса, од пилећег меса, од јагњећег меса; - Соте: од телећег меса са печуркама. Јела од млевеног меса – фаширане месне масе: - припрема месне масе;	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина; - дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе.

		- фаширана шницла; - ролат –Штефани; - ћуфте у сосу од парадајза; - Сарма: од слатког и од киселог купуса, од зеља; - Пуњено поврће: пуњене паприке у парадајз сосу, пуњене тиквице у мирођија сосу; - Мусаке: од кромпира, од тиквица. Јела од рибљег меса: - поширана риба, паприкаш од шарана, пијани шаран, смуђ на смедеревски начин.	
--	--	---	--

Назив модула:	Национална јела		
Трајање модула:	9 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање националних јела. - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- дефинише национална јела; - разликује норматив за одређена национална јела; - припрема намирнице за национална јела; - припрема национална јела; - одржава припремљено јело до сервирања; - сервира национална јела; - декорише национална јела.	- Национална јела појам, карактеристике, припремање и примена - свадбарски купус; - пуњени патлиџан - Имам бајалди; - ћуфте на грчки начин; - розбратна на српски начин; - јагњећа капама.	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина; - дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе.

Назив модула:	Печења		
Трајање модула:	3 часа		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање печења. - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- разликује нормативе за печења; - припрема намирница за печења; - опише начин припреме печења; - припрема сафт за печење; - сервира печења; - декорише печења.	Печења - свињско; - телеће; - пилеће; - прасеће; - роловане пуњене телеће груди.	- Професионална пракса се реализује по завршетку наставе у трајању од 30 часова, и то: 5 дана по 6 часова. <u>Оцењивање:</u> Вредновање остварености исхода се врши кроз: - праћење остварености исхода; - тестове практичних вештина; - дневник практичне наставе који сваки ученик води за време професионалне праксе.

Изборни предмети
Наставни предмет – Грађанско васпитање

Годишњи фонд часова:

32 часа

ТЕМА		ЦИЉ		
ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ	- Упознавање ученика са врстама права и природом (универзалност, целовитост, недељивост) - Упознавање ученика са начинима и механизмима заштите права - Сагледавање значаја личног ангажовања у заштити сопствених права и права других људи	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	- Подстицање ученика на активну партиципацију у животу школе - Развијање вештина планирања акција			
ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВОЂЕЊЕ АКЦИЈЕ		- Објасни значење и смисао људских права - Разликује врсте људских права (лична, политичка, социјалноекономска, културна, здравствена права) - Анализира и објашњава однос права и одговорности - Објасни целовитост и узајамну повезаност људских права - Објасни универзалност и развојност људских права - Објашњава потребу посебне заштите права детета - Проналази примере и показатеље остваривања и кршења људских праваа - Процени положај појединца и друштвених група са аспекта људских права	- Потребе и права - Права и правила - Права и закони - Међународна документа о заштити права - Права и вредности - Врсте права - Односи међу правима - Сукоб права - Дечја и људска права - Конвенције и заступљеност права у штампи - Одговорност одраслих - Одговорност деце	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Реализација наставе: Предмет се реализује кроз: - теоријску наставу Подела одељења на групе - Одељење се не дели на групе Место реализације наставе - Настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе

		- Објасни механизме и начине за заштиту људских права - Анализира и тумачи основна међународна и домаћа документа из области људских права - Објасни улогу најзначајнијих институција и процедуре заштите људских права - Објасни улогу појединца и група у заштити људских права	- Кршење права детета - Заштита права детета	- Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексјама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости. - Квалитет наставе се обезбеђује усаглашавањем садржаја са одговарајућим методичким активностима и сталном разменом информација унутар групе.

Назив предмета:

ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

32

Разред:

Други

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Понављање кључних појмова обрађених у првом разреду средње школе	☐ Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; ☐ Установити каква су знања стекли и какве	☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. године средњошколског или гимназијског образовања; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	☐ Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; ☐ Рекапитулација обрађених садржаја о Богу, Цркви као богослужбеној заједници, хришћанском животу.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот

	ставове усвојили ученици у претходном школовању.			кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
II - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА 2. Стварање света 3. Стварање човека по икони и подобију Божјем 4. Творевина и човеково место у њој 5. Свет је створен са циљем да постане Црква	☐ Омогућити ученицима да стекну неопходно знање да узрок постојања света јесте личносни Бог Који слободно из љубави ствара свет; ☐ Развијање свести код ученика о стварању човека по „икони и подобију Божјем“, односно као слободне личности способне за љубав према другом бићу;	☐ моћи да интерпретира учење Цркве о стварању света; ☐ моћи да објасни да је човек икона Божја зато што је слободан; човек подобје Бога ☐ моћи да објасни да је зато што је способан за заједницу; ☐ моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да вечно живи у заједници са Њим; ☐ бити подстакнут да просуђује о смислу постојања човека и света;	☐ Библијска сведочанства о стварању света и човека; ☐ Учење Цркве о стварању света и човека; ☐ Последице стварања ни из чега по природу и човека; ☐ Творевина и човеково место у њој; ☐ Свет је створен са циљем да постане Црква;	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава (35 часова) • практична настава (2 часа) <u>Место реализације наставе</u> ☐ Теоријска настава се реализује у

6. Представе стварања света и човека у православној иконографији	☐ Оспособити ученике за разумевање да је свет и све што је у њему, створено за вечност, да буде причасник вечног Божјег живота; ☐ Предочити ученицима	- моћи да разликује особености створеног и нествореног; - моћи да развија одговорност за сопствени живот и живот других; ☐ моћи да преиспитује и вреднује сопствени однос према Богу, другом човеку и према творевини Божјој.	☐ Православна иконографија о стварању света.	учионици; ☐ Практична настава се реализује у цркви учешћем у литургијском сабрању; <u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u> ☐ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном
---	---	--	--	---

	чињеницу да је човек од Бога призван да управља целим светом и да га приноси Богу, те да се у тој заједници обожи и човек и свет.			упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.
--	--	--	--	---

III - ПРАРОДИТЕЉСКИ ГРЕХ 7. Библијска повест о прародитељски греху 8. Прародитељски грех као промашај циља стварања 9. Светоотачко тумачење прародитељског греха 10. Јединство човека са Богом – једини начин да се превазиђе смрт 11. Човекова злоупотреба творевине 12. Прародитељски грех у светлости богослужбених текстова	- Пружити ученицима основ за разумевање прародитељског греха на основу библијског сведочанства, тумачења Светих Отаца и учења Цркве; - Ученицима предочити да се човеков промашај (грех) састоји у одвајању човека и света од Бога; - Пружити ученицима основ за разумевање да спасење као превазилажење смрти и задобијање вечног живота, јесте повратак у заједницу с Богом.	- моћи да објасни у чему се састоји прародитељски грех; - моћи да сагледа последице прародитељског греха и начин њиховог превазилажења; - моћи да објасни каква је улога човека у остваривању назначења света; - моћи да просуди о важности учествовања у литургијском сабрању за сопствено спасење; - бити подстакнут да се одговорније односи према природи; - моћи да стекне увид у личну одговорност за своје поступке; - моћи да уочи значај покајања за своје спасење.	- Библијска и светоотачка сведочанства о прародитељском греху; - Последице прародитељског греха; - Еколошки проблем као једна од последица човекове отуђености од Бога; - Превазилажење еколошке кризе је могуће повратком човека у заједницу са Богом; - Појам прародитељског греха у богослужбеним текстовима.	- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. □ - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. □ - Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. □
---	--	--	--	---

IV – СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД АДАМА ДО ИЗРАИЉА) 13. Каин и Авел 14. Ноје и барка, као праслике Христа и	□ Омогућити ученицима разумевање да се Стари Завет у главним цртама, периодима, личностима и догађајима може посматрати као праслика и најава новозаветних догађаја;	• моћи да уочи да се Бог у Старом и Новом Завету открива као личност и да позива човека у заједницу са Њим; • моћи да, на примеру Каина и Авелја, закључи да је свако убиство – братоубиство; • моћи да, на примеру Ноја, схвати значење појма праслика Христа и Цркве као места	• Тајна Христова у историји спасења; • Лични однос са Богом старозаветних патријараха и праотаца; • Праслике Христа и Цркве у периоду старозаветних	□ • У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. □ □ □ • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности и кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. □
--	---	--	---	--

Цркве 15. Црква и Вавилонска кула 16. Авраамов завет са Богом и наговештај Цркве Христове 17. Жртвовање Исака као праслика жртве Христове 18. Јаков постаје Израил	- Омогућити ученицима да стекну знање о историјском току остварења Божјег плана о свету; - Пружити ученицима основ за разумевање да се у личности Исуса Христа испуњава оно што је откривено и речено у Старом Завету; - Предочити ученицима у чему се састоји разлика између Цркве као богочовечанске заједнице и других облика људских заједница; - Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и избавља народ Божји.	спасења; - моћи да, на примеру Вавилонске куле, схвати да ни једна људска заједница мимо Бога не води остварењу човековог назначења; - моћи да разуме да је откривење Аврааму почетак остваривања Цркве у историји; - бити свестан да је за богопознање неопходан личан сусрет са Богом; - моћи да разуме да је обећање потомства дато Аврааму духовног карактера.	патријараха и праотаца.	<u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; ☐ <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: ☐ усмено испитивање; ☐ писмено испитивање; ☐ посматрање понашања ученика; ☐ <u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u> Стварање света и човека (5 часова) ☐ ☐ Прародитељски грех (6 часова) ☐
---	--	--	--------------------------------	---

				Свештена историја спасења (од Адама до Израиља) (6 часова) Свештена историја спасења (од Мојсија (6 часова) до Христа) Старозаветна ризница (3 часа) Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.
--	--	--	--	---

V - СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД МОЈСИЈА ДО ХРИСТА) 19. Откривење Бога Мојсију (ЈХВХ, ó ðv) 20. Пасха 21. Месија циљ старозаветних ишчекивања 22. Давид и Соломон 23. Испуњење старозаветних пророштава у Исусу	- Пружити ученицима основ за разумевање да је целокупан садржај старозаветне месијанске мисли остварен тек у Новом Завету у личности Господа Исуса Христа; - Предочити ученицима да се у старозаветној историји назире личност Месије Који сабира и изабавља народ Божји; - Упознати ученике са значајем старозаветног празновања Пасхе као праслике молитвеног	- знати да је старозаветна вера – вера у једнога Бога; - моћи да објасни нека од старозаветних пророштава која су се остварила у личности Христовој; - моћи да наведе који старозаветни догађаји јесу праслика Сина Божјег и новозаветне Цркве. - моћи да повезује догађаје старозаветне и новозаветне историје; - моћи да уочи разлику између уобичајеног значења речи пророк и њеног библијског смисла;	Повезивање појмова: Стари и Нови Израил; мана и Причешће, Пасха и Васкрсење, Педесетница и Силазак Светог Духа на Апостоле, Помазаник или Месија; Месија – циљ старозаветних ишчекивања; Откривење Бога Мојсију; Пасха; Давид и Соломон; Делатност старозаветних	
---	---	---	---	--

Христу 24. Праслике Свете Тројице, Исуса Христа и Цркве у Старом Завету (систематизација	сећања на Христово Страдање, Васкрсење и Други долазак; □ Омогућити ученицима разумевање да се	□ моћи да, на примеру пророчке делатности, увиди значај старања о социјално угроженим категоријама друштва; □ моћи да схвати, на примеру Израиља, да	пророка; □ Испуњење старозаветних пророштава у Исусу Христу; □ Праслике Свете Тројице,	
--	--	--	---	--

теме)	деловањем пророка Божјих увек изграђује Црква	Црква има наднационални карактер; • моћи да упореди Десет заповести са Христовим заповестима о љубави; • знати да је месијанска идеја присутна током старозаветне историје; • моћи да промишља о сопственом месту у историји спасења;	Исуса Христа и Цркве у Старом Завету.
VI – СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА 25. Мудросна књижевност – одабрани одељци	☐ Омогућити ученицима доживљај старозаветне побожности; ☐ Подстицати ученике на промишљање о незаменљивости и вредности сопствене	☐ моћи да се, подстакнут примерима, смелије суочи са грехом самооправдавања и сваким грехом, уопште; ☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 2. разреда средње школе.	☐ Мудросна књижевност; ☐ Псалми Давидови; ☐ Пророци Илија и Јелисеј; ☐ Старозаветни списи у богослужењу Цркве.
26. Одабрани одељци из Псалама Давидових	☐ личности; ☐ Установити обим и квалитет знања и		
27. Старозаветни списи у богослужењу	☐ разумевања стечених у току школске године		

Цркве

из Православног
католицизма.

Назив предмета: **ИЗАБРАНИ СПОРТ**

Годишњи фонд: **32**

Циљеви предмета:

1. Циљ наставе предмета – избрани спорт јесте да ученици задовоље своја интересовања и потребе за стицањем знања, способности за бављење спортом као интегралним делом физичке културе и настојање да стечена знања примењују у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима);
2. Стицање теоријских знања у избраном спорту, пружање неопходних знања из избраног спорта (принципи, технике, начин вежбања – тренирања, стицање основних и продубљених тактичких знања;
3. Социјализација ученика кроз избрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичењу;
4. Откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање да се баве спортом.

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Предлог спортова који се понуде ученицима као избор: У првом реду, спортови који се у одређеном обиму обрађују кроз наставу физичког васпитања: - атлетика гимнастика -ритмичка гимнастика - рукомет кошарка одбојка мали фудбал	• Упознавање ученика са вредностима спорта • усмерени развој и одржавање моторичких способности ученика; • учење и усавршавање моторичких форми избраног спорта; • стицање теоријских знања у избраном спорту; • познавање правила такмичења у избраном спорту;	• теоријски објасни вредности физичких активности при учествовању у спортској игри; • прикаже техничке вештине индивидуалне технике; • прикаже , објасни и демонстрира колективну тактику спортске гране са којом се упознао и учио ; • игра уз примену правила игре; • учествује у организацији школских спортских такмичења • примењује правила фер плеја	• Програмски садржаји физичког васпитања-избраног спорта чини следећа структура: • развијање моторичких споосности ученика; • спортско-техничко образовање ученика (обучавање и усавршавање технике); • индивидуална и колективна тактика избраног спорта; • теоријско образовање; • правила избраног спорта; • организовање унутар одељенских и међуодељенских такмичења. ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ • упознавање ученика вредностима избраног спорта; • упознавање ученика са основним принципима вежбања у складу са његовим узрастом; • упознавање ученика са штетним последицама неправилног вежбања и предозирања у избраном спорту; • упознавање ученика са етичким вредностима и слабостима спорта;	Настава физичког васпитања - избрани спорт је изборни предмет и реализује се у оквиру редовне наставе са једним или два часа недељно који се уноси у распоред часова школе. Часови се уписују према редовном распореду часова у рубрику дневника под називом - избрани спорт (нпр.атлетика) и посебно се нумеришу; сваки ученик је обавезан да се определи за један спорт које му се понуди почетком школске године, а још боље на крају претходног разреда; школа ученицима треба да понуди такав избор да њиме буду понуђени најмање два индивидуална и два колективна спорта. Уколико школа има оптималне услове за рад, ученицима се може понудити и више спортова; прихватају се они спортови за које се определило највише

плес 1. спортови	• формирање навика за бављење изабраним спортом; • социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичења; • откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање да се баве спортом. • учење и усавршавање основних и сложених елемената технике изабраног спорта; • пружање неопходних знања из изабраног спорта (принципи технике, начин вежбања-тренирања, стицање основних и продубљених тактичких знања, правила такмичења у спорту итд.) и		• упознавање ученика са естетским вредностима спорта. Минимални образовни захтеви : • Предметни наставници утврђују минималне образовне захтеве, у складу са усвојеним програмом за сваки изабрани спорт. Под тим се подразумева: • савладаност основне технике и њена примена; • познавање и примена елементарне тактике; • познавање и примена правила; • ангажованост и учешће ученика на такмичењима у изабраном спорту. ПРОГРАМ ПО ИЗБОРУ УЧЕНИКА • РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ - Савладавање основних вежби: докорак,“, мењајући корак галопом у свим правцима, полкин корак, далеко високи скок, „маказице; - Систематска обрада естетског покрета тела у месту и у кретању без реквизита и са реквизитима, користећи при томе различиту динамику, ритам и темпо, - Примена савладане технике естетског покрета и кретања у кратким саставима. - Треба савладати најмање пет народних плесова. - Припрема за такмичење и приредбе и учешће на њима.	ученика у једном одељењу (цело одељење реализује програм изабраног спорта целе школске године). Избор спорта врши се на нивоу одељења; предлог за изабрани спорт даје актив наставника физичког васпитања, у складу са условима рада школе. предлог мора бити реалан; предлажу се спортови за које постоје адекватни услови; ученици једног одељења могу изабрати исти спорт који су упражњавали у предходним разредима или могу изабрати нови спорт који до тада нису упражњавали. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОГРАМА Основне карактеристике програму су: изборност; да служе потребама ученика; омогућавање наставницима не само да планирају већ и да програмирају рад у настави у складу са сопственим знањима, искуствима; програм у великој мери омогућава креативност наставника; програм је у функцији целокупне наставе физичког васпитања ученика. Предлог спортова који се понуде ученицима као избор.
--------------------------------	---	--	--	---

	њихова примена у пракси; • учење и усавршавање основне тактике изабраног спорта и њена примене у пракси; • обавезна реализација такмичења на одељењском и разредном нивоу; • задовољавање социјалних потреба за потврђивањем и групним поистовећењем и др; • стварање објективних представа ученика о сопственим могућностима за учешће у изабраном спорту; • подстицање стваралаштва ученика у спорту (у домену технике, тактике и такмичења). • упознавање ученика са основним принципима вежбања у складу		• СПОРТСКА ИГРА (по избору) - Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре. - Даље проширивање и продубљавање техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. РУКОМЕТ - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу. - Покривање и откривање играча, одузимање лопте, ометање противника. Општи принципи постављања играчау одбрани и нападу. Напад са једним и два играча и напад против зонске одбране. Зонска одбрана и напад „човек на човека“. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила игре. - Учествовање на разредним, школским и међушколским такмичењима. ФУДБАЛ - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу. - Покривање и откривање играча, одузимање лопте и ометање противника. Општи принципи постављања играча у нападу и одбрани. Разне варијанте напада и одбране. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила малог фудбала. - Учествовање на разним школским и међушколским такмичељима. КОШАРКА - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу - Техника кошарке. Шутирање на кош из места и кретања, шут са једном или обема рукама, са	У првом реду, спортови који се у одређеном обиму обрађују кроз наставу физичког васпитања: • атлетика; • гимнастика; • ритмичка • гимнастика: • рукомет; • кошарка; • одбојка; • мали фудбал; • плес. Спортови који се налазе у програмима такмичења "Савеза за школски спорт и олимпијско васпитање Србије": Спортови за које је заинтересована локална средина, односно локална самоуправа. Спортови за које постоје одговарајући природни и материјални ресурси: - скијање; - веслање. Спортови са којима су се ученици упознали кроз курсне облике рада. <i>Дидактичко-методичко упутство за реализацију часова изабране спортске гране (изборног спорта)</i> часове изабране спортске гране потребно је са методичког становишта у што већој мери прилагодити моделу часа физичког васпитања; у складу са моторичким формама које карактеришу изабрани спорт и које се примењују у основној фази часа, неопходно је бирати
--	--	--	---	--

	са његовим узрастом; • упознавање ученика са штетним последицама неправилног вежбања и предозирања у изабраном спорту; • упознавање ученика са етичким вредностима и слабостима спорта; • упознавање ученика са естетским вредностима спорта.		разних одстојања од коша. Постављање и кретање играча у нападу и одбрани. Одбрана „зоном“ и „човек на човека“. Напад против ових врста одбрана. Контранапад у разним варијантама и принцип блока. - Правила игре и суђење. - Учествовање на разредним и школским такмичењима. ОДБОЈКА - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским садржајима за основну школу - Техника одбојке. Игра са повученим и истуреним центром. Смечирање и његова блокада. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила игре и суђења. - Учествовање на одељенским , разредним и међушколским такмичењима. ПЛИВАЊЕ - Упознавање и примена основних сигурносних мера у пливању; - Усвајање две технике пливања (по склоностима и избору ученика). Вежбање ради постизања бољих резултата. Скок на старту и окрети. - Учествовање на одељенским , разредним и међушколским такмичењима. БОРИЛАЧКЕ ВЕШТИНЕ - Избор борилачке вештине која се изучава на матичним факултетима спорта и физичког васпитања, и која је у програму Школских спортских такмичења. Наставник у складу са могућностима школе и интересовањима ученика предлаже наставни програм. КЛИЗАЊЕ И СКИЈАЊЕ - Програмски задаци из клизања и скијања обухватају савладавање основне технике и упознавање са правилима такмичења. Наставник предлаже наставни програм, који се заснива на програму клизања и предмета скијање на матичним факултетима	вежбања, како за уводно-припремну тако и завршну фазу часа; тежиште рада у свим изабраним спортовима да је на техници и њеној примени у ситуационим условима; код индивидуалних спортова insistирати на примени кретања у такмичарским условима;Настојати да се трчи или плива што брже, скаче што више или баца што даље, постиже што више кругова итд.; код колективних спортова (спортских игара) форсирати уважавање технике и тактике највише кроз игру и ситуационе услове приближне условима игре; на сваком часу у одређеним временским интервалима спроводити такмичење између екипа. у раду на овим часовима неопходно је правити тимове-екипе према способностима;. на часовима изабраног спорта обавезно је примењивати диференциране облике рада у складу са знањима и способностима ученика. Овакав приступ је обавезан уважавајући структуру ученика који су се определили за одређени спорт (има оних који су се тим спортом већ бавили или се њиме баве и ученика почетника); садржаје рада на часовима програмирају наставници задужени за реализацију предмета физичко васпитање – изабрани спорт у складу са знањима о спортској грани и
--	--	--	--	---

				сагледавањем способности и знања ученика; програмирани садржаји планирају се као и сви остали часови наставе физичког васпитања; оцењивање ученика је у складу са обимом и квалитетом оног научног садржаја који је за ученике одређен (програм за почетнике и програм за напредније); реализацијом часова физичког васпитања – изабрани спорт пратити и запажати ученике који су посебно талентовани за спорт и упућивати их да се њиме баве и изван школе у клубовима и спортским школама ако то желе или имају интересовања.; током рада са ученицима уочавати оне чије се интересовање за одређени спорт не поклапа са њиховим могућностима и истим на крају школске године саветовати за који спорт да се определе у наредној школској години. II ОРГАНИЗАЦИЈА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА садржаји наставе физичко васпитање - изабрани спорт могу се реализовати у објектима школе, на одговарајућим вежбалиштима - објектима ван школе, под условом да се налазе у близини школе или да је за ученике организован наменски превоз (спортска хала, базен, отворени терени, клизалиште, скијалиште итд.);
--	--	--	--	--

				часови се могу организовати у истој смени у оквиру распореда часова са другим предметима или у супротној смени, ако за тим постоји потреба и адекватни услови. III ПЛАНИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА планирање образовно-васпитног рада спроводе наставници у складу са основним принципима планирања наставе физичког васпитања. Годишњи план рада је обавезни облик насатвог планирања из кога проистичу месечни и недељни планови рада; сходно уобичајеној пракси, наставници обавезно израђују и припрему за појединачан час. Припрема за час базира се на прихваћеној четвороделној структури часа примереног потребама наставе физичког васпитања. IV ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ <i>Праћење и вредновање постигнућа ученика</i> праћење напретка ученика обавља се сукцесивно током целе школске године, а на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине. У осмом разреду оцењивање се врши бројчано, на основу остваривања оперативних задатака и минималних образовних захтева:
--	--	--	--	--

				стање моторичких способности; усвојене здравствено-хигијенске навике; достигнути ниво савладаности моторних знања, умења и навика у складу са индивидуалним могућностима; однос према раду. 1. Праћење и вредновање моторичких способности врши се на основу савладаности програмског садржаја којим се подстиче развој оних физичких способности за које је овај узраст критичан период због њихове трансформације под утицајем физичких активности – координација, гipкост, равнотежа, брзина, снага и издржљивост. 2. Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене, а, такође, и на основу усвојености и примене знања из области здравља. 3. Степен савладаности моторних знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, који је утврђен на крају навођења програмских садржаја. 4. Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима.
--	--	--	--	--

				Оцењивање ученика у оквиру праћења и вредновања наставног процеса, врши се на основу правилника о оцењивању ученика основне школе и на основу савремених дидактичко методичких знања. Педагошка документација и дидактички материјал Обавезна педагошка документација је: <i>Дневнирада</i>,структу адржај утврђује се на републичком нивоу и одобрава га министар, а наставнику се оставља могућност да га допуни оним материјалом за које има још потребе. <i>Плановирада</i>:годишњ и, по разредима и циклусима, план стручног актива, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације. <i>Писане припеме</i> наставник сачињава за поједине наставне временску артикулацију остваривања наставне теме (укупан и редни број часова, време реализације), конзистентну дидактичку структуру часова (облике рада, методичке поступке обучавања и увешбавања).
--	--	--	--	--

				<i>Радни картон:</i> има сваки ученик са програмом садржаја који се вежба, а који сачињава учитељ или предметни наставник и који је прилагођен конкретним условима рада. <i>Формулари за обраду података за:</i> стање физичких способности, реализацију програмских садржаја у часовној и ванчасовној организацији рада. <i>Очигледна средства:</i> цртежи, контурограми, видео-траке аранжиране, таблице оријентационих вредности моторичких способности, разноврсна обележавања радних места и други писани материјали који упућују ученике на лакше разумевање и остваривање радних циљева и задатака.
--	--	--	--	--

Назив предмета:

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд часова:

32

Циљеви предмета:

1. Развијање стваралачког мишљења, визуелног опажања, критичког мишљења, индивидуалности и самопоуздања у самосталном ликовном изражавању, радозналости и маштовитости;
2. Оспособљавање за изражавање идеја, ставова, порука и емоција традиционалним и савременим визуелним медијима;
3. Подстицање успешне вербалне комуникације, тимски рад, самостално проналажење и систематизовање информација из различитих извора, креативне активности у слободно време, као и развијање способности за самопроцену и презентацију свог рада;
4. Развијање одговорности према очувању здравља и животне средине;
5. Упознавање са значајем и улогом уметности у друштву, свакодневном животу и раду;
6. Формирање позитивног става према очувању културног идентитета, националне и светске културне баштине;
7. Формирање навике праћења културно-уметничких садржаја путем штампе и електронских медија и посећивања музеја, галерија, библиотека, концерата, биоскопа, позоришта и других институција културе;
8. Опособљавање за примену стечених знања и умења у свакодневном животу и раду.

Планирање и организација наставе	1. Приликом израде годишњег плана, од 15 понуђених тема треба одабрати најмање 4. Минимално време за реализацију једне теме је пет часова. Наставник формира програм бирајући теме према: • циљевима предмета; • расположивом фонду часова; • години учења; • специфичностима профила; • могућностима школе; • специфичностима локалне заједнице; • предзнањима и сазнајним могућностима ученика. 2. Теоријски садржаји и практични ликовни рад су интегрисани. 3. Теме треба обрадити комбиновањем савремених наставних метода, уз разноврсне визуелне примере. 4. Посебни садржаји су препоручени садржаји намењени појединим профилима и/или заинтересованим ученицима. Препоручени садржаји су садржаји који нису кључни за достизање исхода и могу да се обраде информативно: један редовни час, кроз домаћи задатак, тематску наставу или индивидуалне, одељенске и школске пројекте. 5. У зависности од теме, пожељно је припремати наставу у сарадњи са наставницима општеобразовних, стручних и изборних предмета, педагогом, локалним уметницима и стручњацима и/или институцијама културе. 6. Користити стручну литературу и интернет у припремању наставе. Ради лакшег прикупљања наставног материјала, програм садржи препоручене адресе или линкове на интернет-странице. Међутим, треба имати у виду да се ове адресе често мењају и да је наставник упућен на континуирано ажурирање наставног материјала. 7. У зависности од теме, настава се реализује у кабинету за ликовну културу (атељеу), кабинету за информатику, радионици, простору школе, библиотеци, музеју, галерији, атељеу уметника, локалном окружењу... 8. Како се не би прекинула мотивација и континуитет у раду, допустити ученицима да заврше радове код куће. 9. Подстицати ученике да одступају од рутинских поступака и стереотипије, а елементе искуства реструктурирају и стављају у нове односе, испробавају различита оригинална решења у самосталном ликовном изражавању и процењују свој рад и радове других. 10. Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода; • активност на часу. 11. Пожељно је на крају полугодишта и/или године организовати изложбу у локалној заједници и позвати родитеље на отварање. 12. Препоручује се наставницима вођење електронског портфолија који садржи: основне податке о наставнику, опис успешно реализоване теме, препоручено време за реализацију, коришћене материјале и технике, примере радова ученика, евентуално наставни материјал (визуелне примере) и препоручену литературу или адресе интернет-страница. Електронски портфолио треба да буде доступан на сајту или профилу школе. Циљ објављивања портфолија је промоција рада наставника и размена наставних материјала, идеја и линкова.
----------------------------------	---

• ТЕМЕ	• ЦИЉЕВИ:	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Дигитална фотографија	Оспособљавање за примену дигиталне фотографије у настави, свакодневном животу и раду;	- фотографише целину и детаљ под различитим условима осветљења; - учита дигиталну фотографију на рачунар; - обради фотографију у одабраном рачунарском програму;	- Примена дигиталне фотографије у настави, свакодневном животу и будућој професији, дигитална фотографија као савремени уметнички медиј; - Принципи компоновања у фотографији, кадрирање, осветљење; - Етичке норме у избору мотива, обради фотографије и објављивању фотографија; - Фотографисање дигиталним фотоапаратом или мобилним телефоном: екстеријер, ентеријер, детаљ, мртва природа, аутопортрет; - Пренос фотографије на рачунар, обрада фотографије основним алаткама: опсецање, подешавање светлине, контраста и боје; - Сортирање, обележавање и чување фотографија на рачунару; - Могуће преобликовање неуспелих фотографија у апстрактне слике, позадине, колаже; - Самопроцена радова. <u>Посебни садржаји:</u> - Цртање светлом; - Израда електронског портфолија; - Рекламна фотографија; - Модна фотографија.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет; - простор школе. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - остварити сарадњу са наставником информатике и размену информација и искустава између ученика и ученика и наставника; - према условима осветљења и временским приликама – један час реализовати у школском дворишту или у природи; - изабрати рачунарски програм за обраду фотографија према могућностима школе и предзнањима ученика; - објаснити ученицима како да фотографишу ликовне радове; - напреднијим ученицима допустити експериментисање сложенијим алаткама у програму по избору; - упутити заинтересоване ученике на литературу и бесплатне фото-едиторе на интернету; - мотивисати ученике да учествују у уређењу школског часописа или сајта/профила школе. <u>Интернет:</u> www.photoarts.com www.atget www.photography-now.net www.photographysites.com www.pixiport.com www.usefilm.com www.graphicssoft.about.com http://www.photographymad.com/blog/post/10-top-photography-composition-rules http://graphicssoft.about.com/od/pixelbasedwin/tp/freephotoedw.htm http://www.shapecollage.com/ http://download.cnet.com/ http://AndreaPlanet.com/

Примитивна племенска уметност	• Стицање знања о појави, значају и функцији уметности у праисторији; • Развијање интересовања за племенску уметност и традицију различитих народа; • Формирање позитивног става према очувању културног идентитета;	• наведе улогу примитивне племенске уметности у праисторијско и савремено доба; • одабере медиј, мотив и материјал за рад и образложи избор; • уради ликовни рад са одликама примитивне племенске уметности;	• Примитивна племенска уметност од праисторије до савременог доба; • Услови за настанак уметности, функције уметности у праисторијско доба, материјали; • Разлози за дуготрајни опстанак примитивне племенске уметности, популарност савремене племенске уметности, последице комерцијализације; • Уметност афричких племена, инуитска уметност, уметност индијанских племена, абориџанска, полинезијска... плес, музика, одећа, украшавање, орнаментика, занати; • Примитивна уметност као инспирација савременим уметницима; • Израда цртежа, слика, скулптура, употребних и украсних предмета, тотема, маски, скица за шминку, одећу, накит, фризуру. <u>Посебни садржаји:</u> • Креирање звука облицима из природе, уобличавање композиције на рачунару, читавање звука у презентацију; • Ритуални плес: обједињавање слике, музике и плеса; • Терапија путем уметности: уметнички занати; • Истраживање: народна уметност Србије; • Израда сувенира; • Презентација: поређење култура (шминке, ношње, фризура, обуће, керамике, веза...).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> • одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • направити визуелни преглед праисторијске уметности свих континената, укључујући и налазе на тлу Србије, као увод у тему; • упоредити примере праисторијске уметности са савременом племенском уметношћу; • мотивисати ученике да самостално уоче специфичности примитивне племенске уметности различитих култура и народа; • у складу са могућностима, приказати презентацију, документарни филм или промотивни спот; пустити карактеристичну музику; остварити сарадњу са музејима; • упутити ученике на стваралачко изражавање природним материјалима: угљен, креда, дрво, лишће, шљунак, слама, плодови, кожа, камен, глина, канап, влакна, органске боје; • по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање или објавити презентацију радова на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> http://www.google.rs/images http://www.bradshawfoundation.com/ http://www.nativevillage.org/ http://www.indianetzone.com/ http://www.aboriginalartonline.com/culture/symbols.php http://www.inuit.com/ http://www.wamena-gallery.com/en/tribal-art/oceania/primitive-magic-stone-malekula~60~671.html http://www.visual-arts-cork.com/ancient-art/tribal-art.htm http://www.tribal-explorer.com/bygeo_2.html http://www.archaeology.org/ www.youtube.com: Janet and Kathy throat singing between classes, Aboriginal Didgeridoo part1, Masai tribe dance, Naga tribal chant and dance, Zulu-premarital dance...
---	--	--	--	--

Цивилизације прошлости	- Упознавање са значајним споменицима културе; - Формирање позитивног става према очувању културног наслеђа;	- објасни значај очувања споменика културе; - уради ликовни рад са карактеристикама одабране цивилизације; - дискутује о различитим решењима задатка;	- Цивилизација – појам; - Општи приказ: географски положај, градови, трајање и разлог нестанка, веровања, положај владара, улога уметника и уметности; - Оријентациони избор споменика прошлости: Персеполис, Тутанкамонова гробница, Mohenjo-daro, Sanchi (Индија), Qin династија – ратници од теракоте, Machu Picchu, Mesa Verde, Chichen Itza, Tikal, El Tajin, толтечки ратници у Тули, Angkor, Петра, Нара; - Уметничка идеја у прошлим цивилизацијама, утицај веровања и друштвене организације на уметност; - Израда цртежа и скица за палате, храмове, стубове, орнаменте, споменике, рељефе, фасаде, фонтане, престоле, намештај, употребне и ритуалне предмете, дворске одежде, владарске симболе, вајање владарског портрета. <u>Посебни садржаји:</u> - Осмишљавање туристичке туре, израда рекламне презентације или брошуре; - Заштићена светска културна баштина.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - приказати цивилизације на временској ленти или их означити на карти света; тему обрадити методом аналогije; посветити више пажње културама (цивилизацијама) које су ученицима непознате; - нагласити значај споменика прошлих цивилизација као наслеђа свих народа; - мотивисати ученике да самостално уоче сличности и разлике у уметности различитих цивилизација; - приликом постављања задатка, наставник је у улози наручиоца уметничког рада, а ученик у улози уметника; - поставити више задатака различитог степена сложености и омогућити ученицима да самостално одаберу задатак; - упутити ученике на доступне изворе информација; - по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање или објавити презентацију радова на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> http://www.google.rs/images www.youtube.com/ http://www.ancientcivilizations.co.uk/home_set.html http://www.mayalords.org/ http://whc.unesco.org/en/list/668 http://www.latinamericanstudies.org/olmecs.htm http://www.dinosoria.com/archeologie.htm
--	---	---	--	---

Ктители, мецене и колекционари	- Сагледавање вредности и значаја уметничких дела из угла инвеститора; - Формирање навике праћења културно-уметничких манифестација;	- објасни улогу и значај ктитора, мецена и колекционара у историји уметности; - формира електронску или штампану збирку уметничких дела; - образложи избор уметничких дела;	- Појмови: ктитор, мецена, колекционар; - Велики инвеститори у уметност кроз историју: црква, владари, племство, буржоазија, држава, приватни фондови...улога и значај; - Инвестирање у различите облике уметности кроз историју: сакрални објекти, палате, споменици, ликовна уметност, позориште, балет, музика, мода, филм...музејске колекције, приватне збирке, мотиви за улагање у уметност; - Приказ десет значајних уметничких дела по избору наставника, уз образложење избора; - Одељенски обилазак електронских: музеја, галерија, културно-историјских споменика, фестивала; - Улога колекционара или инвеститора: прикупљање и формирање електронске или штампане збирке уметничких дела по избору ученика. <u>Посебни садржаји:</u> - Истраживање: значајне културно-уметничке манифестације у Србији; - Истраживање: институције културе у Србији; - Терапија путем уметности: укључивање старије популације у уметничке активности.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - извући занимљивости из литературе и са интернета о дворским уметницима, градњи споменика, изради наруџбина; - објаснити ученицима разлику између уметничких дела и кича; - приликом поделе улога, поставити ученицима смернице, нпр. утврђену суму новца, институцију за коју се набавља уметничко дело, врсту уметности у коју се улаже; - у складу са могућностима, формирати индивидуалне или заједничку електронску, штампану или фото-збирку уметничких дела; - избећи негативне коментаре, мотивисати ученике да образложе свој избор; - у складу са могућностима, један час реализовати у музеју или галерији; - мотивисати ученике на континуирано ажурирање збирке; - мотивисати ученике на посећивање институција културе и културно-уметничких манифестација у локалном окружењу. <u>Интернет:</u> http://www.woopidoo.com/profession/art-collectors/index.htm http://www.famousartistsgallery.com/ http://www.museumstuff.com/ http://mason.gmu.edu/~montecin/museum.htm http://www.louvre.fr/llv/commun/home.jsp?bmLLocale=en http://www.theatrehistory.com/ http://www.artabus.com/ http://www.filmsite.org/directors.html http://www.famouspeople.co.uk/dancers/ http://www.greatbuildings.com/ http://www.notablebiographies.com http://www.wga.hu/
--	---	---	---	---

Уметност рециклирања	Оспособљавање за креативно преобликовање материјала за рециклажу;	- објасни значај рециклирања; - наведе улогу уметности у очувању животне средине; - уради ликовни рад од материјала за рециклажу; - образложи избор мотива и материјала;	- Уклањање отпада у великим градовима, време распадања појединих материјала, значај рециклирања, улога и значај уметности у очувању животне средине и смањењу сиромаштва; - Израда скица; - Преобликовање предмета и материјала за рециклажу: израда таписерије од пластичних трака, израда асамблажа, скулптура и инсталација, израда накита, торби, шешира, кутија за оловке и накит, посуда, лустера, стоних лампи, мозаика; - Оријентациони избор уметника: Daniel Clemmett, Nick Gentry, Robert Bradford, James Corbett, Subodh Gupta, Emma Whiteside, Michel de Broin, Hong Kyoung, Aurora Robson, Lucy Norman, Nek Chand... <u>Посебни садржаји:</u> - Израда колекције одеће од материјала за рециклажу; - Грађење зидова, пултова, клупа, ограда и мањих објеката од пластичних флаша, конзерви, стиропора, гума, затварача; - Терапија путем уметности: материјали за рециклажу који су погодни за рад са децом и старијим особама; - Креирање звука предметима за рециклажу; - Видео-рад: акција чишћења околине.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - успоставити повезаност са сличним садржајима(обликовање и преобликовање) из основне школе; - према потреби поделити ученике у парове или мање тимове; - избећи шаблонске радове, нпр. људске фигуре и роботе направљене од пластичних флаша; - упутити ученике у процес израде, али инсистирати на иновативним решењима у оквиру процеса; - уколико ученици раде на једном или два сложенија рада већег формата, помоћи у техничкој реализацији (нпр. спајање делова у целину, поставка и сл.); - по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и објавити радове на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> http://webecoist.com/ http://www.arteco.com/ http://www.bags2riches.co.uk/ http://www.robbierowlands.com.au/artworks.php http://www.johndahlsen.com/ http://www.toontoonz.com/canart/canartmain.html http://www.bonniemeltzer.com/MixedMedia.html http://www.heart2art2heart.com/pages/theevertronic.html http://www.aluminouspublishing.com/phpBB/ http://www.arthunt.co.uk/index.htm http://www.recycle2art.com/ http://freshome.com/2010/07/17/original-wall-clocks-made-from-vinyl-records/ http://www.ghostforest.org/ http://quazen.com/arts/architecture/seven-strange-houses-made-of-recycled-materials/ http://inhabitat.com/low-income-housing-made-of-recycled-materials/ http://www.greenhomebuilding.com/recyclematerials.htm http://sciencehax.com/2010/01/beautiful-home-built-from-recycled-materials/ http://www.expeditio.org/ http://www.scivee.tv/node/6935 http://www.achildgrows.com/2008/02/28/cool-recycled-bags-by-a-womens-co-op/
---	---	---	--	---

Уметност и наука	Формирање целовите слике о повезаности уметности, науке и различитих делатности;	наведе примере повезаности уметности и науке, наставних предмета и различитих делатности;	- Повезаност науке и уметности; - Математика у уметности: симетрија, перспектива, модуларност, златни пресек, орнаментика, теселација, оригами; - Географија у уметности: пејзажи; апстрактне слике инспирисане сателитским снимцима и географским картама; - Биологија у уметности: уметност под микроскопом, илустрације, анатомски цртежи; - Хемија у уметности: производња пигмената и материјала, фотографије; - Физика у уметности: оптика, акустика, фотографије; - Историја и уметност: историјски догађаји у уметничким делима, уметничка дела као историјски извори; - Разговор о повезаности уметности и других наставних предмета и делатности; - Израда цртежа, скулптура, слика, графика, постера, инсталација, фотографија, видео-радова, орнамената, оригамија, колажа... наука, наставни предмет, област, лекција, дефиниција, формула, појам као инспирација. <u>Посебни садржаји:</u> - Терапија путем уметности: лечење бојом, звуком и покретом; - Тематски дан.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - разговарати о уметничкој вредности научних илустрација; - приказати Леонардове, Рембрантове и Дирерове скице и цртеже; <u>задати ученицима пројектне задатке, према интересовањима:</u> - избећи наглашавање ликовног рада као илустрације наставних садржаја, инсистирати на оригиналном ликовном приказу; - по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> www.mi.sanu.ac.rs/~jablans/s-d3.htm http://www.litandart.com/2008/01/30/the-art-science-phenomenon/ www.origamitessellations.com http://cedison.wordpress.com/category/origami-tessellation/ www.artofgeography.com www.brainpicking.org http://www.scienceart.nl/ http://www.scienceart.co.uk/ https://bioart.med.harvard.edu/ http://www.worldsciencefestival.com/BioArt http://atunu.blogspot.com/2006/11/who-says-engineering-and-art-cant.html http://www.arttherapy.org/ http://www.cap.ca/aop/art.html http://www.fieldsproject.com/ http://artofchemistry.com/index.html http://www.shands.org/aim/ http://cade.wrattle.ac.uk/AgricultureArt.asp http://www.geologyinart.com/geoart_webzine.html http://www.pbs.org/seeinginthedark/resources-links/astronomy-and-the-arts.html http://artandtech.osu.edu/
---	--	---	---	--

Уметност XXI века	• Упознавање са утицајем технологије на уметност XXI века; • Стваралачко изражавање савременим медијима;	• објасни утицај технологије на уметност XXI века; • наведе пример утицаја технологије на уметност XXI века; • изрази идеје, емоције, поруке и ставове савременим медијима;	• Традиционални и савремени медији у XXI веку; • Одговарајући примери уметничких медија, праваца и техника: 3Д анимација, сликање песком, динамичко сликарство, дигитална уметност, ласерска уметност, генетичка уметност, нано уметност, интерактивна уметност, виртуелна уметност, акционо сликање на сцени, визуелни ефекти за филм; • Прибор: glow graffiti спреј, LED светлосни канали, интерактивне табле, I/O четка, Филипсов прибор за дигитално сликање светлом; • Cyberfest (Киберфест, Русија), STRP фестивал; VIDFEST (Ванкувер); • Цртање, сликање, графика и вајање у рачунарском програму; видео-записи, одељенски спотови, монтажа и анимација у рачунарском програму; колективно акционо сликање на сцени; обједињавање ликовне уметности, филма, музике и плеса; израда светлосне скулптуре, слике или инсталације; израда звучне скулптуре, кинетичке скулптуре... <u>Посебни садржаји:</u> • Специјални (механички) ефекти у позоришту и визуелни ефекти за филм; • Звучни ефекти; • Електронска музика; • Терапија путем уметности: материјали и технике; • Експериментална архитектура, паметне зграде; • Црно позориште; плес сенки; • Ликовно обликовање веб странице.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања <u>Место реализације наставе:</u> • одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • остварити сарадњу са наставником информатике и/или наставницима стручних предмета; • приказати ученицима разноврсне примере; • по завршетку теме заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> www.cyland.ru https://bioart.med.harvard.edu/ http://sandfantasy.com/ http://www.flixyy.com/ukraine-talent-sand-animation.htm http://www.sanbase.com/ http://www.davemc.net/GenArt/ http://www.gamasutra.com http://www.virtualart.at/ http://www.abstractdigitalartgallery.com http://www.neme.org/main/524/collecting-new-media-art http://www.dpandi.com/jd/index.html http://creativefan.com/30-incredible-matte-paintings-from-famous-films/ http://www.e-onsoftware.com/products/solutions/?page=matte http://www.zoicstudios.com http://www.alchemists.com http://www.holographicart.co.uk http://www.laserartfest.ca/ http://www.mat.ucsb.edu/ http://www.animatronics.org/ http://www.techblog.com youtube: Blacklight Nu2ART performance; Paint dance; Mo(ve)ment: live painting and dance; Synchronized Elements; light painting; ArtCreatedFromShadows, Philips-digital-light-painting-kit, I/O brush...
--	---	---	---	--

Амбијент и простор	Оспособљавање за естетско преобликовање елемената ентеријера и обликовање простора;	- опише утицај амбијента на расположење, понашање и радни учинак; - преобликује елементе ентеријера; - уреди део школског простора;	- Утицај амбијента на расположење, понашање и радни учинак; - Одговарајући примери дизајна школског простора, инсталација у ентеријеру и преобликовања елемената ентеријера; - Израда скица; - Преобликовање елемената ентеријера: осликовање и преобликовање похабаних столица, клупа, столова, ормана, зидова, прозорских оквира, стаклених површина, стубова; лепљење и уметање различитих материјала; израда витража, лустера, лампи, асамблажа, мозаика; - Обликовање простора у делу учионице или простору школе. <u>Посебни садржаји:</u> - Терапија путем уметности: психологија боје; - Биодекорација стубова и зидова или зелених површина; - Дизајн светла, обликовање простора светлом; - Декорација зидова: рад са шаблонима и пројектором, називи боја, механичко мешање боја, нијансе, психологија боје; - Ленд арт; - Амбијентална музика.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет; - школски простор. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - ученике мотивисати визуелним примерима; - према потреби поделити ученике у парове или мање тимове; - у раду користити еколошке боје и лакове; - обликовање простора може бити заједнички рад на нивоу одељења, разреда или школе; - подстицати ученике да процењују свој рад и радове других; - по завршетку теме објавити радове свих ученика на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> http://www.arteco.com/ http://www.skifurniture.com http://www.bikefurniture.com/ http://freshome.com/ http://www.instructables.com/id/DIY-Vinyl-Wall-Art/ http://comeuptomyroom.com/ http://www.apartmenttherapy.com/ http://www.alldriftwoodfurniture.com/driftwood_tables.html http://www.fauxfinish.com/FauxFinish/faux-appetite-design.htm http://bhousedesain.com/ http://azmyarch.com/ http://www.google.rs/images http://home.rebstech.com/cool-wall-painting/ http://inter1or.com/decoration/tag/office-chairs/ http://homes-designing.com/decorate/decoration/old-furniture-new-life/ http://www.nobleparkps.vic.edu.au/art_show_2008.htm http://www.salvationsct.com/furniture.htm http://www.stylehive.com/tag/rustic_furniture http://www.flickr.com/photos/29371360@N00/272362405/ http://www.dezignwithaz.com/ http://www.bhajanhunjan.com/wp/?page_id=798 http://www.conceptualgardens.co.uk/
--------------------	---	---	--	---

Стрип	Формирање целовите слике о стрипу као савременом уметничком медију;	- препозна уметнички цртеж у стрипу; - опише традиционални поступак цртања стрипа; - нацрта ликовно-графички рад;	- Појмови: стрип, манга, чиби, графички роман; - Развојни пут стрипа, различите функције стрипа кроз историју; - Школе стрипа: америчка и јапанска, француско-белгијска, енглеска, италијанска – карактеристике, типични представници, међусобни утицаји, популарност школа и аутора код нас и у свету; - Фестивали стрипа, музеји, друштва; - Утицај стрипа на уметничке правце, културу и друштво; - Оријентациони избор аутора: Rodolphe Topffer, Walt Disney, Osamu Tezuka, Richard Outcault, Steve Ditko, Alan Moore, Frank Miller, Moebius, Masashi Kishimoto, Koji Morimoto, Hiromu Arakawa, Mutsuri Hino, Takeshi Obata, Марко Стојановић, Бане Керац, Влада Весовић, Саша Ракезић, Алекса Гајић, Зоран Јањетов; - Традиционални прибор и поступак израде; рачунарски програми и графичке табле; - Израда табле стрипа, стрип јунака, корица за графички роман, израда одељенског фанзина; илустрација одломака приче, песме, филма... традиционалним или савременим техникама. <u>Посебни садржаји:</u> - Анимирани филм; - Израда сценарија за стрип, графички роман, рачунарску игрицу или анимирани филм; - Студија фигуре у покрету; - Колекција одеће, обуће или накита инспирисана стрипом; - Музика у анимираном филму.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - направити поређење између америчког, европског и јапанског стрипа; - указати ученицима на могуће смерове цртања и читања стрипа; - разговарати о утицају јапанског стрипа на савремени европски стрип и анимирани филм; - објаснити ученицима разлику између карикатуре и уметничког стрипа; више пажње посветити графичком роману као књижевно-графичкој форми; - на репрезентативним примерима указати ученицима на ликовни рукопис, композицију, покрет, скраћење, сенку; - упутити ученике како да увежбавањем постигну препознатљив стил и са једноставним, непрофесионалним цртежом; - по могућности организовати гостовање професионалних цртача стрипа како би ученици стекли целокупну слику о теми; - упутити заинтересоване ученике на електронске уџбенике, школе стрипа и рачунарске програме; - тема може да се реализује као одељенски рад – израдом табле стрипа на хамеру, уцртавањем или лепљењем појединачних цртежа; - по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> http://en.wikipedia.org/wiki/European_comics http://www.seecult.org/ http://www.comicartdepot.com/ http://www.linesandcolors.com/ http://www.filetransit.com/screenshot.php?id=79391 http://ideja.forum-express.net/t2093-manga http://www.dereksantos.com/comicpage/
---	---	---	---	---

Знаменити српски уметници	Упознавање са знаменитим српским уметницима и разумевање значаја њихових дела;	- наведе неколико знаменитих српских уметника; - објасни значај одабраног уметника; - уради оригиналан визуелни приказ живота и/или дела одабраног уметника;	- Знаменити српски уметници, избор наставника; - Израда оригиналног, нетрадиционалног ликовног приказа живота и/или дела српског уметника по избору ученика: презентација, графичка прича, колаж, инсталација; комбинација текста, илустрација и фотографија; видео-рад, анимација; - Разговор о значају, животу и делу одабраних уметника. <u>Посебни садржаји:</u> - Израда монографије одабраног уметника, одељенски рад; - Терапија путем уметности: организовање гостовања професионалних уметника у болницама и домовима за старе; организовање ликовне радионице.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - направити сажет приказ живота и дела одабраних уметника; - поредити сензибилитет одабраних уметника; - упутити ученике на доступне изворе информација; - по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе.
---	--	--	--	---

Трагом наслеђа	Оспособљавање ученика за израду промотивног рада;	- прикупља информације из различитих извора; - дискутује о знаменитостима краја; - уради промотивни ликовни рад;	- Значај квалитетне промоције у будућој професији; - Истраживање културних, историјских и природних знаменитости краја: обилазак околине, обилазак локалних галерија и музеја; истраживање стручне литературе, интернета, архиве, новинских чланака; разговори са одговарајућим профилом стручњака, наставницима, родитељима, фамилијом; интервјуи, анкете; проучавање и прављење фото и писане документације; - Оријентациони избор тема у оквиру пројекта: природне одлике, историја, културно-историјски споменици, манифестације, спорт, уметност, туризам, делатности, стари занати, обичаји и веровања, знаменити људи, одевање кроз историју, архитектура, кулинарство, музика; - Дизајн промотивног материјала; - Израда промотивног спота, презентације, брошуре, плаката, илустрованих прича, разгледница, паноа за промовисање културно-историјских и природних знаменитости краја. <u>Посебни садржаји:</u> - Промоција професије; - Промоција школе; - Промоција одељења; - Терапија путем уметности: поставка изложбе, организовање промоције радова путем интернета и штампе; - Маркетинг и брендови.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет; - библиотека; - локална заједница. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - тему обрадити као одељенски пројекат; - мотивисати ученике атрактивним визуелним примерима; - омогућити ученицима неспутано изношење предлога ликовних решења; - по завршетку теме објавити рад на сајту/профилу школе.
----------------	---	--	---	--

Необична уметност	Подстицање иновативности у ликовном изражавању ;	- предложи нетрадиционални материјал за рад; - уради ликовни рад од нетрадиционалног материјала; - образложи избор материјала и мотива;	- Визуелни приказ: необичне идеје, уметничка дела на неуобичајеној подлози или од неуобичајених материјала; - Оријентациони избор уметника: Julian Beever, Guido Daniele, Jim Denevan, Richard Long, Daniel Baumann, Olafur Ellasson, Michael de Broin, Agata Olek, Hang Nga, Mathier Collos, Rebecca Murtaugh, Jonathan Borofsky, Livio de Marchi, Chakaia Booker, Choi Jung Hyun, Margaret Benyon, Jennifer Maestre, Nathan Sawaya, Baptiste Debombourg, Toge-NYC, Ran Hwang, Don Lucho, Scott Gundersen, Sydney Cash, Scott Hove, Evan Blackwell, Jean-Luc Cornec, Jason Hackenwerth, Jason de Caires Taylor, Shinichi Marayama, Joan Dulla, Janet Echelman, Alain Guerra, Lara Schnitger, Maurizio Savini, Renata Memole, Neraldo de la Paz, Elisabeth Higgins O`Connor, Carabosse ; - Израда ликовних радова од неуобичајених материјала.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - визуелним примерима, разговором и асоцијацијама мотивисати ученике да осмисле оригиналне предлоге; - према потреби поделити ученике у парове или мање тимове; - подстицати ученике да процењују свој рад и радове других; - по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе, заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> www.myunusual.com www.creativity-portal.com www.dornob.com www.flatrock.org www.webcoist.com www.weburbanist.com http://weburbanist.com/2009/01/08/food-art-and-food-artists/ http://www.darkroastedblend.com/2009/04/pasta-monster-and-other-strange-food.html http://www.collthings.co.uk/2008/12/cool-food-art.html http://www.agilitynut.com/h/bh.html http://www.jennifermaestre.com/portfolio.php http://karenswhimsy.com http://www.lostateminor.com/2009/08/06/scott-hoves-cakeland/ http://www.greenpiecewireart.com/ http://www.jeffbots.com http://www.deepapanchamia.com/
--	--	---	--	--

Архитектура Србије	• Упознавање са одликама архитектуре на тлу Србије; • Формирање позитивног става према очувању културног наслеђа;	• наведе неколико значајних споменика и грађевина у Србији; • објасни значај очувања знаменитих грађевина и споменика; • уради ликовни рад са стилским одликама локалне архитектуре;	• Знаменити споменици и зграде – обележја светских градова; • Сакрална архитектура Србије; • Замкови, утврђења и палате Србије; • Световна архитектура Србије: типови старих српских кућа, знаменити објекти XIX и XX века; • Споменици, фонтане, паркови и парковске скулптуре; • Значај очувања знаменитих грађевина и споменика; • Израда скица за викендицу, викенд-насеље, етно-село, наменске објекте, реконструкција замка или утврђења, скица за рељефе, тргове, ограде, прозорска окна и друге елементе екстеријера, споменике и скулптуре у пленеру... <u>Посебни садржаји:</u> • Истраживање: римска насеља на тлу Србије; • Повезивање ученика путем интернета са вршњацима из другог места у Србији, размена фотографија и информација о архитектури, споменицима и парковима; • Осмишљавање туристичке туре;	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> • одговарајући кабинет; • локална заједница. <u>Препоруке за реализацију теме:</u> • излагање прилагодити сазнајним могућностима и интересовањима ученика, приказати само карактеристичне примере; • препоручује се обилазак родног места или локалног окружења, фотографисање објеката и споменика, скицирање фасада и споменика, разговор о елементима архитектуре, стиловима, фасадама, стубовима, фонтанама, споменицима; • подстицати ученике да процењују свој рад и радове других; • по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> http://www.greatbuildings.com/
---	--	--	---	--

Улична уметност	• Препознавање уметничких вредности у супкултури; • Формирање одговорног односа према очувању здравља и окружења;	• препозна естетске и идејне вредности уличне уметности; • наведе материјале штетне по здравље и мере заштите; • уради скицу за мурал или графит;	• Појмови: улична уметност, мурали, графити, тагирање; • Видови уличне уметности: мурали, графити, стикери, инсталације; • Историјат графита, легални графити, графити у галеријама; • Дискусија: намера уметника, идеје, поруке, ставови, емоције, стилови; тагирање по културно-историјским споменицима, знаменитим зградама, приватној својини, радовима уметника; • Материјали, опасност по здравље и околину, мере заштите; • Оријентациони избор уметника, уметничких група и пројеката: Edgar Mueller, Julian Beever, Kurt Wenner, Jeroen Koolhaas –Dre Urhahn, Ernesto Neto, Mark Jenkins, Peter Gibson, David Choe, Cityzenkane, Belx2, Lady Pink, Keith Jive, Baer, Ras Terms, Jon Reiss (Bomb it-документарни филм), Blu (одабрани радови), Rinpa Eshidan, Reverse Graffiti Project; • Израда скице за мурал или графит традиционалним материјалима или у рачунарском програму. <u>Посебни садржаји:</u> • Истраживање: улична култура, музика и плес; • Пантомима; • Знамените грађевине Србије; • Израда документарног филма.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> • одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију теме:</u> • разговарати о томе шта један графит чини уметничким и о различитим доживљајима посматрача; • радове урађене у рачунарском програму треба одштампати како би ученици по њима урадили слободоручни цртеж уз додавање оригиналних детаља; • у складу са могућностима, реализовати скицу еколошким бојама на оштећеном зиду школе или у окружењу; • подстицати ученике да процењују свој рад и радове других; • по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе. <u>Интернет:</u> http://www.graffiti.org/ http://www.barcelonastreetart.net/ http://www.unurth.com/ http://www.xmarkjenkinsx.com/outside.html http://artradarjournal.com/2010/01/21/what-is-street-art-vandalism-graffiti-or-public-art-part-i/ http://www.metanamorph.com http://www.european-street-painting.com http://www.toxel.com/inspiration/2008/09/15/pedestrian-street-art-by-peter-gibson/ http://www.heatheronhertravels.com/crimes-of-passion-street-art-on-show-in-bristol/ http://weburbanist.com http://graffiti.playdo.com/ http://www.carolynrydercooley.com/photo440.html http://been-seen.com/index.php/articles/passport/creative-subways-around-the-world
--	--	---	--	--

Временлов	Формирање опште слике о променама у уметности током историје.	- наведе узроке промена у уметности током историје; - прикаже ликовним радом специфичност одабраног историјског периода.	- Свакодневни живот, проналасци, открића, важни историјски догађаји и личности, одевање, намештај, архитектура, ликовна уметност, музика, позориште, плес, спорт, забава... од критско-микенске културе до краја XX века; - Ликовни приказ историјског периода по избору ученика; израда маски, костима, шешира, перика, декорација, скица за употребне предмете ... <u>Посебни садржаји:</u> - Пројекат свих одељења, тематска забава – реконструкција одабраног периода: израда сценографије, костима, маски, фризура, шминке, избор музике, концерт, наступ хора, представа, плес, луткарско позориште...	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе/учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Место реализације наставе:</u> - одговарајући кабинет. <u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - приказати визуелну презентацију појединачних историјских периода, изнети само кључне информације и карактеристичне примере; - разговарати о томе како су историјски догађаји, развој технологије и открића утицали на промене у естетици и уметности ; - омогућити ученицима неспутано изношење мишљења и идеја; - по завршетку теме приказати радове свих ученика у простору школе и заједнички одабрати радове за објављивање на сајту/профилу школе. <u>Интернет :</u> http://www.historyworld.net/ http://www.hyperhistory.com/ http://www.eyewitnesstohistory.com http://www.britannica.com/ http://www.fashion-era.com/ http://www.essentialsofmusic.com/ http://www.theatrehistory.com/
---	---	---	--	--

Назив предмета:

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Годишњи фонд часова:

32

Циљеви предмета

1. Оспособљавање ученика за разликовање обележја стилова различитих музичких жанрова;
2. Развијање свести о значају и улози музичке уметности кроз развој цивилизације и друштва;
3. Оспособљавање ученика за уочавање разлика и сличности између наше и других традиција и култура у домену музике;
4. Унапређивање естетских критеријума код ученика;
5. Развијање навика код ученика за праћење културно-уметничких манифестација у локалној средини и путем електронских медија (концерти, телевизија, филм, интернет);
6. Оспособљавање ученика за самостално истраживање стручне литературе, архиве, медијатеке, интернета;
7. Подстицање уметничког развоја и усавршавања у складу са индивидуалним интересовањима и способностима.

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	- Оспособљавање ученика за разликовање музичких стилова од првобитне заједнице до 21. века. - Развијање навика за слушање уметничке музике. - Оспособљавање уочавања разлика композиција по карактеру - Формирање музичког укуса и адекватног музичког експресивног доживљаја музичког дела приликом слушања(аудио апаратима и уживо на концертима)	- Препознаје и разликује одлике стилова у музичком изражавању од првобитне заједнице до данас. - Иspoљава потребу за свакодневним слушањем музике и на основу тога формира трајно интересовање према музици уопште - Препознаје одслушане композиције уз познавање њихових аутора као и у односу на време настанка. - Експресивно, аутономно доживљава карактер одслушане композиције - Поседује адекватан музички укус. - Самоиницијативно посећује концерте и друге музичке манифестације .	- Значај музике у животу и друштву:<i>првобитна аједница,стари век</i> и развој музике у <i>средњем веку</i>(духовна и световна музика) - Грегоријански корал,Византијско певање,Кир Стефан Србин:Ниња сили. Ренесанса и барок: Палестрина Л.:<i>Огни белта</i>, Вивалди А.:<i>4 годишња доба</i>, Хендл Г.Ф.:<i>Месија(Алелуја)</i>,Бах Ј.С.:<i>Токата и фуга d – tol</i>,Брандебушки концерт бр.3 <i>G – dur</i> Класицизам: Хајдн Ј.:<i>Симфонија изненађења бр 94.G – dur</i>, Моцарт В.А.:<i>Симфонија бр.40.G-dur</i>,<i>Реквијем</i>,<i>Мала ноћна музика</i>,<i>Турски марш</i>,Бетовен Л.В.:5. и 9. симфонија,<i>За Елизу</i>,<i>Месечева соната</i>, Романтизам Менделсон Ф.:<i>Свадбени марш</i>,Шопен Ф.:<i>Валцер des-dur</i>,Брамс Ј.:<i>Мађарске игре по избору</i>,Сметана Б.:<i>Влтава</i>,Дворжак А.:<i>Симфонија из новог света</i> Импесионизам Дебиси К.:<i>Прелид за поподне једног пауна</i>,Равел М.: <i>Болеро</i> Музика хх века Шостакович:<i>Камерна симфонија</i>,Прокофјев С.:<i>Ромео и Јулија</i>,Шенберг,Стравински,Веберн	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз теоријску наставу Место реализације наставе - Настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе - Користити сва доступна наставна средства - Користити мултимедијалне презентације - Упућивати ученике да користе интернет и стручну литературу - Примењивати индивидуални рад, рад у паровима и рад у мањим групама

Опера и балет Оперета и мјузикл	- Значај корелације између текста, музичког и сценског извођења - Оспособљавање ученика за препознавање и разликовање разних типова опере кроз историју	- Разуме међусобну повезаност текста, музике и покрета. - Разликује музичко сценска дела према периоду настанка. - Препознаје историјско културни амбијент у коме су настала поједина дела	опере: Бизе Ж.: <i>Кармен</i>, Верди Ђ.: <i>Трубадур</i>, Росини Ђ.: <i>Севиљски берберин</i>, Пучини: <i>Тоска</i>, Боеми, балети Чајковски П.И.: <i>Лабудово језеро</i>, <i>Успавана лепотица</i>, Прокофјев С.: <i>Ромео и Јулија</i> оперете Штраус Ј.: <i>Слепи миш</i> Мјузикли: Цигани лете у небо, Коса, Мама Миа, Чикаго..	Континуирано упућивати ученике на присуство музике у свакодневном животу, примену у пракси и другим наставним предметима Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања Оквирни број часова по темама - класична музика (10 часова) - опера и балет; оперета и мјузикл (6 часова) - традиционална музика (6 часова) - џез и блуз музика (4 часа) - филм и филмска музика (4 часа) - хор (5 часова)
Традиционална музика (народне песме, игре, плесови)	- Оспособљавање ученика за препознавање и разликовање културе и традиције како свог тако и других народа - Развијање естетских критеријума код ученика - Развијање способности уочавања утицаја народног стваралаштва на уметничко стваралаштво.	- Препознаје естетске вредности у култури свог и народа других земаља уочавањем карактеристичних обележја музике светске народне баштине. - Сагледава и вреднује утицај народног стваралаштва на уметничко стваралаштво.	- Изворно певање традиционалних композиција са нашег и суседних подручја. Кола и народне игре Србије и суседних земаља. Мокрањац Ст. Ст.: <i>Руковети</i>, Тајчевић М.: <i>Охридска легенда</i> - Народна музика интегрисана у забавну, електронску, џез и разне алтернативне правце. Извођачи: Биљана Крстић, састав Балканика, Слободан Тркуља, Василиса, Кирил Џајковски...	
Џез и блуз музика Филм и филмска музика	- Способност препознавања критеријума који се односе на ритмичку строгост и импровизовање мелодије као карактеристика одређене врсте музике (џез, блуз) - Способности разликовања боје звука различитих инструмената као и њихових састава.	- Препознаје критеријуме који се односе на начине настајања мелодијско ритмичких образаца различитих музичких жанрова. - Разликује боју звука различитих инструмената, као и њихов визуелни изглед - Разликује саставе извођача (Соло глас-хор, Соло инструмент-камерни састав-оркестар)	Џез и блуз: Луис Армстронг, Мајлс Дејвис; Били Холидеј; Џон Колтрејн, Чарли Паркер, Јован Маљковић Филм: Моцарт филмска музика: Е. Мориконе: музика из филмова: <i>Амелија Пулен</i>, <i>Титаник</i>, <i>Ватрене улице</i>, <i>Клавир</i>...	

Хорско певање	Оспособљавање ученика за заједничко извођење	Препознаје и реализује елементе заједничког музицирања	слободан избор композиција према могућностима извођача	
---------------	--	--	--	--

Назив предмета:

ПОСЛОВНИ СТРАНИ ЈЕЗИК

Годишњи фонд часова:

64

Циљеви предмета:

Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику, како у свакодневном животу тако и у посоловном окружењу.

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ПРВОГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	- разуме краће спонтане дијалоге (до 7 реплика / питања и одговора), текстове са темама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа - разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих и прилагођених текстова после 2-3 слушања - разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на неку групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.).	ОПШТЕ ТЕМЕ Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) Познати градови и њихове знаменитости, региони у матичним земљама Спортови и позната спортска такмичења Живот и дела славних људи XX века (из света науке, културе, спорта, музике) Медији (штампа, телевизија, интернет) Интересантне животне приче и догађаји Свет компјутера (распрострањеност, примена, корист и негативне стране) <i>Основна терминологија која се односи на послове из домена општих, правних и кадровских послова</i> СТРУЧНЕ ТЕМЕ	Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: комуникативна настава страних језика уз примену техника рада у групама и паровима, додатних средстава у настави (АВ материјали, ИТ, игре, аутентични материјали, итд.), као и уз примену принципа наставе по задацима (task-based language teaching; enseñanza por tareas, handlungorientierter FSU) Место реализације наставе Настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету Препоруке за реализацију наставе слушање и реаговање на налоге и/или задатке у вези са текстом
ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја	- напише повезане реченице о неким свакодневним аспектима из свог окружења - напише краћи извештај, опис неког догађаја или резиме предходних дешавања или активности из личног искуства користећи свакодневне речи и фразе прилагођене комуникативној ситуацији - напише веома кратке формалне и неформалне текстове (до 80 речи) користећи стандардне и конвенционалне формуле писаног изражавања (писмо, обавештење, порука) - напише кратке и једноставне белешке у вези са тренутним потребама и плановима (списак за куповину, поруке, списак обавеза, записник) - пише електронске поруке, СМС поруке, учествује у дискусијама на блогу или форуму		

ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику	• усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације • поред информација о себи и свом окружењу описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре) • препричава и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре) • у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове (допадање, недопадање, итд.), користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре).	• Занимања , описи послова и задужења у домену угоститељства • Врсте угоститељских објеката и описи услуга у угоститељству • Прибор и опрема за рад у угоститељском објекту • Врсте намирница, јела и посластица • Храна по регијама, одлике националних кухиња и обичаја у исхрани. • Начин сервирања хране и посластица • Мере одржавања хигијене и квалитета • Мере заштите и одржавања човекове околине • Читање, праћење и вођење прописане документација у домену струке • Пословна комуникација у писменој и усменој форми КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	који чита наставник или који ученици чују са звучних записа рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по уогама, симулације, итд.) мануалне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.) дебате и дискусије примерене узрасту (Н.Б. дебате представљају унапред припремљене аргументоване монологе са ограниченим трајањем, док су дискусије спонтаније и неприпремљене интеракције на одређену тему)
ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за функционално читање и разумевање различитих, узрасно и садржајно примерених врста текстова ради информисања, извршавања упутстава и остварења естетског доживљаја (читање ради личног задовољства)	• разуме краће текстове (до 120 речи), који садрже велики проценат познатих језичких елемената, структуралних и лексичких, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика • разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипове, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом.	Представљање себе и других Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима) Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.) Давање једноставних упутстава и команди Изражавање молби и захвалности Изражавање извињења	решавање «текућих проблема» у разреду, тј. договори и мини-пројекти обимнији пројекти који се раде у учионици и ван ње у трајању од неколико недеља до читавог полугодишта уз конкретно видљиве и мерљиве производе и резултате
СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА Стицање и овладавање социокултурним компетенцијама неопходним за писану и усмену употребу језика	у оквиру поља свог интересовања, знања и искуства, препозна и разуме сличности и разлике у погледу навика (вербална и невербална комуника-ција), обичаја, менталитета и институција које постоје између наше земље и земаља чији језик учи препозна и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи	Изражавање потврде и негирање Изражавање допадања и недопадања Изражавање физичких сензација и потреба Исказивање просторних и временских односа	развијање језичких вештина у домену језика струке, примењивањем истих стратегија учења као и код општег језика и користећи аутентичне или адаптиране стручне текстове (писане или усмене) прилагођене узрасту, нивоу знања језика и познавању струке

	препозна и адекватно реагује на формалност говорне ситуације адекватно користи најфреквентије стилове и регистре у вези са знањима из страног језика, али и из осталих области школских знања и животних искустава адекватно реагује на прагматичке функције говорних чинова у циљном језику различите од оних у Л1 (степен форманости, љубазности, као и паралингвистичка средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.) учествује у свим видовима модерне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, дрштвене мреже) користи све досад наведене стратегије развоја комуникативних компетенција примењујући језик струке у складу са нивоом знања језика и потребама	Давање и тражење информација и обавештења Описивање и упоређивање лица и предмета Изрицање забране и реаговање на забрану Изражавање припадања и поседовања Скретање пажње Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања Тражење и давање дозволе Исказивање честитки Исказивање препоруке Изражавање хитности и обавезности Исказивање сумње и несигурности Руски језик Ученици треба да разумеју и користе: 1) Изговор и бележење акцентованих и редукованих самогласника <i>о</i> и <i>а</i>. Изговор и бележење сугласничких група – асимилација сугласника по звучности. Појам фонетске речи. Основни типови интонационих онструкција у оквиру сложене реченице. 2) Слагање субјекта (именица, заменица) и именског предиката: <i>Я уверена (уверен) в том, что... Я согласна (согласен). Это новое пальто.</i> 3) Основни појмови о значењу и употреби глаголског вида и система глаголских времена : <i>Анна(Вова) читает... вчера читала Вера (вчера читал Дима)... завтра будет читать Мила (Толя)...я прочитала (прочитал)...мы (вы, они) прочитали... я читаю...ты читаешь.</i>	у првом разреду заступљени су граматички садржаји који су већ обрађивани у основној школи, посебно они предвиђени у материјалима који описују нивое А1 и А2 на основу дескриптора Заједничког европског оквира за живе језике граматичка грађа предвиђена Програмом за први разред средње школе добија свој смисао тек када се доведе у везу са датим комуникатив-ним функцијама и темама, и то у склопу језичких активности разумевања (усменог говора и писаног текста, усменог и писменог изражавања и медијације; полазиште за посматрање и увежбавање језичких законитости јесу усмени и писани текстови различитих врста, дужине и степена тежине; користе се, такође, изоловани искази, под условом да су контекстуализовани и да имају комуникативну вредност планира се израда два писмена задатка.
--	--	--	---

		4) Употреба садашњег и прошлог времена глагола <i>хотеть, бежать, бегать, ехать, ездить, идти, ходить, лететь, летать, плыть, плавать.</i>, 5) Искazивање заповести: <i>Читай (читайте) вслух! Давайте повторим! Сядьте! Смотри не опоздай! По газонам не ходить!</i> 6) Искazивање негације: <i>Ученик пишет не карандашом, а ручкой. Нет, она не придет. Никого(ничего) не вижу. Ни о ком(чем) не думаю.</i> 7) Искazивање начина вршења радње: <i>хорошо учиться, писать по-русски...; рассказать своими словами, написать без ошибок.</i> 8) Искazивање временских односа: <i>сейчас, теперь, всегда, никогда; в среду, в сентябре, в 2008 году.</i> 9) Искazивање места и правца: <i>сидеть дома, идти домой; в чем, во что; за чем, за что; быть у врача, прийти от врача; идти по городу(по улице).</i> 10) Употреба глагола кретања <i>идти, ходить</i> у пренесеним значењима: <i>снег идет; часы идут; костюм тебе идет; идет!</i> Француски језик Ученици треба да разумеју и користе¹: 1. Средства за наглашавање реченичних делова <i>c'est ... qui</i> и <i>c'est... que</i>: <i>C'est Pierre qui va le faire ; c'est toi que j'aime.</i> 2. Средства која указују на лице: а) наглашене личне заменице после предлога : <i>On peut aller chez moi; Je peux m'asseoir à côté de vous? Je n'ai jamais été chez eux ;</i> б) наглашене личне заменице после позитивног императива : <i>Regarde-moi ! Ouvre-lui ! Téléphonez-leur !</i> 3. Актуализаторе именице: а) вредности одређеног члан – генерализација: <i>Les enfants aiment les jeux de société</i>; спецификација: <i>Le frère de Mia aime jouer au Scrabble ;</i> б) изостављање члана: натписи (<i>Pâtisserie</i>), врсте производа (<i>Chocolat, Savon de Marseille</i>), спискови (<i>lait,</i>	
--	--	--	--

		<i>beurre, baguette, jambon, fromage blanc</i>); испред именици у позицији атрибута: <i>Elle est médecin ; Il est boulanger ;</i> в) демонстративе (заменице): <i>celui-ci/là ; celle-ci/là</i> (као одговор на питање <i>Lequel? / Laquelle ?</i>); <i>Cette moto? C'est celle de mon grand frère ;</i> г) посесиве (заменице): <i>le mien/la mienne; le tien/la tienne; le sien/la sienne;</i> д) квантификаторе <i>un peu de / beaucoup de; pas assez de / assez de / trop de .</i> 4. Модалитете реченице: а) негацију (инфинитива): <i>Ne pas ouvrir les fenêtres; Ne pas se pencher;</i> б) интерогацију : упитну морфему <i>n'est-ce pas?</i> инверзију (рецептивно): <i>Avez-vous compris ? Voulez-vous essayer ?</i> 5. Парцијално директно и индиректно питање: <i>Quand est-ce qu'on part? Il demande quand on part; Où sont mes affaires? Elle demande où sont ses affaires.</i> (Симултаност радњи). 6. Средства за исказивање просторних односа: а) прилошки и други изрази: <i>par terre, au milieu, au centre, dehors, dedans ;</i> б) прилошке заменице <i>en</i> и <i>y</i>: <i>Tu vas à Nice? Non, j'en viens. Tu vas souvent à la campagne ? J'y vais chaque été.</i> 7. Квалификацију: а) место придева <i>petit, grand, jeune, vieux, gros, gentil, beau, joli, long, bon, mauvais;</i> б) промена значења неких придева у зависности од места: <i>Un grand homme / un homme grand ; un brave homme / un homme brave.</i> 8. Средства за исказивање временских односа: а) предлози <i>dans, depuis</i> и израз <i>il y a</i> : <i>Je pars dans deux jours ; On est ici depuis lundi ; Nous sommes arrivés il y a trois jours ;</i> б) исказивање симултаности и будућности у прошлости: <i>Ce jour-là il est venu me dire qu'il partait ; il m'a dit qu'il allait déménager ; il a promis qu'il nous écrirait.</i> 9. Глаголске начине и времена: - индикатив (утврђивање градива из шестог разреда) : презент, сложени перфект, имперфект, футур први индикатива, као и перифрастичне конструкције : блиски футур, прогресивни презент, блиска прошлост; - <i>il faut que, je veux que, j'aimerais que</i> праћени презентом субјунктива глагола прве групе (<i>Il faut que tu racontes ça à</i>	
--	--	---	--

		<i>ton frère</i>), као и рецептивно: <i>Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives</i>; - презент кондиционала : <i>Si mes parents me laissaient partir, je viendrais avec toi !</i> - императив (рецептивно): <i>aie un peu de patience, n'ayez pas peur ;</i> - рецептивно (ради разумевања прича и бајки): облици простог перфекта (треће лице једине и треће лице множине). 10. Средства за исказивање погодбе: <i>Si tu as le temps, viens à la maison ; On ira voir le match si tu finis tes devoirs.</i>	
--	--	---	--

Назив предмета:

ПОЗНАВАЊЕ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА

Годишњи фонд часова:

64

Циљеви предмета:

- Стицање знања о основним карактеристикама животних намирница, њиховом хемијском и биолошком саставу;
- Стицање знања о калоричној и хранљивој вредности животних намирница, физичким и хемијским процесима који доводе до промена;
- Упознавање ученика са основним врстама и карактеристикама намирница биљног порекла;
- Упознавање ученика са основним врстама и карактеристикама намирница животињског порекла;
- Оспособљавање ученика да препознају основне врсте и карактеристике пића и сокова;
- Оспособљавање ученика да чувају животне намирнице до употребе у кулинарству;
- Стицање основних знања о исхрани и њеном значају за човека и друштво;
- Упознавање ученика са основним појмовима о роби и условима промета робе која се користи у угоститељским објектима;
- Оспособљавање ученика да примењују стечена знања у обављању радних задатака;
- Развијање правилног односа према заштити животне средине.

- ТЕМА	- ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Основни састојци прехранбених производа	Упознавање ученика са основним карактеристикама животних намирница	- наведе и објасни основне карактеристике животних намирница; - препозна квалитетне од некавалитетних намирница; - наведе начине оцене квалитета животних намирница; - наброји стандарде квалитета и објасни како се примењују у пракси; - наведе улогу хранљивих материја и њихове основне карактеристике; - наведе основне састојке прехранбених производа.	- Животне намирнице - дефиниција; - подела; - квалитет. - Прописи о промету животних намирница - стандарди квалитета НАССР. - Енергетски састојци хране (хемијски састав, особине, извори и потребе) - беланчевине; - масти; - угљени хидрати. - Неенергетски састојци хране (хемијски састав, особине, извори и потребе) - витамини; - минералне материје; - вода.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања Облици наставе Предмет се реализује кроз: - теоријску наставу Место реализације наставе - Теоријска настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе - поновити основне појмове о аминокиселинама; - садржаје о представљању прописа свести на неколико примера; - примере и особине енергетских састојака хране објаснити на неколико основних и карактеристичних намирница које су у употреби; - потребе за витаминима објаснити на неколико примера.

Житарице	Оспособљавање ученика да познају основне врсте и карактеристике житарица, млинских и пекарских производа	- препозна врсте житарица и објасни њихов значај у исхрани; - наведе типове брашна и објасни њихове основне карактеристике; - правилно ускладиштава и чува житарице и млинске производе; - оцени квалитет брашна и изврши припрему за употребу у куварству; - објасни процес производње хлеба, пецива и тестенина; - наведе врсте пекарских производа у промету; - правилно ускладиштава пекарске производе; - препозна болести и мане хлеба.	- Врсте и значај житарица у исхрани; - Грађа и хемијски састав зрна жита; - Врсте брашна у промету; - Оцена квалитета брашна (органолептичка и лабораторијска); - Ускладиштење и чување брашна до употребе; - Производња хлеба (припремање теста, ферментација и печење теста, квалитет и складиштење хлеба); - Средства за дизање теста – пекарски квасац и прашак за пециво; - Врсте хлеба у промету (квалитет, хранљива вредност); - Болести и мане хлеба; - Врсте, квалитет, производња, промет, и хранљива вредност пецива; - Врсте, квалитет, производња и промет тестенина.	- врсте житарица демонстрирати на примерима из околине и наше земље; - особине брашна објаснити и демонстрирати на примеру брашна у промету; - припремање теста одређеног квалитета објаснити на примерима везаним за куварство;
Поврће и зачини	- Оспособљавање ученика са основним врстама и особинама поврћа, њиховом хранљивом и употребном вредношћу; - Оспособљавање ученика да препознају врсте зачина и правилно их	- дефинише поврће; - наведе основне врсте поврћа и објасни њихове карактеристике; - препозна квалитетно од некавалитетног поврћа; - наброји стандарде у погледу квалитета поврћа; - објасни хранљиву и биолошку вредност поврћа; - правилно ускладиштава и чува поврће од кварења; - препозна јестиве гљиве и објасни њихову хранљиву вредност; - правилно користи поврће и гљиве;	- Појам и подела и хемијски састав поврћа; - Хранљива и биолошка вредност поврћа; - Квалитет поврћа (европски стандарди); - Ускладиштење поврћа и штетне промене на поврћу; - Значајне врсте поврћа и њихове органолептичке особине; - Лиснато-зељасто поврће; - Коренасто-кртоласто поврће;	- садржај о поврћу свести на препознавање којој групи припада одређено поврће; - примере о хранљивој и биолошкој вредности заснивати на најзаступљенијем поврћу у исхрани људи;

	користе у куварству.	• препозна зачине и објасни њихову примену у куварству; • наведе порекло зачина и њихов значај у исхрани; • правилно ускладиштава зачине и препознаје квалитетне од неквалитетних.	• Плодасто поврће; • Стаблично и цветасто поврће; • Термичка обрада поврћа; • Конзервисање поврћа (физиичким, хемијским и биолошким методама); • Врсте гљива и њихова хранљива вредност; • Познавање јестивих од нејестивих гљива (органолептичка оцена, класирање); • Конзервисање гљива (сушење и маринирање) и употреба у куварству; • Врсте зачина, порекло и подела; • Зачини који се користе у куварству; • Значај зачина у исхрани; • Ускладиштење и чување зачина; • Оцена квалитета зачина; • Со и сирће - производња, врсте, квалитет и примена.	
Технологија меса	• Оспособљавање ученика са основним врстама и особинама меса, њиховом хранљивом и употребном вредношћу.	• дефинише хемијски састав меса и органолептичка својства меса; • опише промене на месу током стајања; • опише начин конзервисања меса, транспорт и складиштење меса; • наведе промене на месу код разних начина готовљења јела: кување, динстање, печење и пржење; • разликује месо перади, риба, дивљачи;	• Хемијски састав, органолептичка својства меса и расецање меса; • Промене на месу током стајања – зрење меса, кварење меса и смрдљиво зрење меса; • Начин конзервисања меса, транспорт и складиштење меса; • Промене на месу код разних начина готовљења	• својства меса демонстрирати на намирницама од којих се пеипремају јела; • упознати ученике са променама на месу које настају током стајања и неправилног складиштења; • упознати ученике са месом перади, риба, дивљачи; • указати на примену сухомеснатих производа у исхрани људи.

		• наведе врсте кобасица и опише начин производње, мане и складиштење кобасица; • опише сухомеснате производе.	јела: кување, динстање, печење и пржење; • Месо перади - састав, обрада и конзервисање; • Месо риба – подела, врсте, хемијски састав, органилептичка својства, прерађевине и конзервисање; • Месо дивљачи – састав, својства, врсте сазревања и чување; • Месо шкољки и ракова – врсте, обрада, одрживост, складиштење и кварење; • Месо осталих животиња: сипе, хоботнице, лигње, корњаче, пужеви и жабљи батаци; • Кобасице – врсте, производња квалитет, мане и складиштење; • Сухомеснати производи – врсте, производња, састав, складиштење и кварење.	
Млека, јаја, масти и уља	• Унапређивање знања о својствима млека, јаја, масти и уља	• дефинише хемијски састав, начин обраде, хлађења и конзервисања млека; • наведе кисело – млечне производе: јогурт, кисело млеко, кефир и кумис; • опише производе од млека: павлака, маслац, кајмак, сиреви и масло; • наведе грађу и састав и класификацију јаја у промету; • опише производњу, врсте и складиштење масти и уља.	• Млеко – хемијски састав, обрада, хлађење, конзервисање и микроорганизми млека; • Кисели – млечни производи: јогурт, кисело млеко, кефир и кумис; • Производи од млека: павлака, маслац, кајмак, сиреви и масло; • Производња меких сирева: бели меки сиреви у кришкама, бели меки ситни сиреви, сиреви са зелено-плавим племенитим плеснима, сиреви са белим племенитим плеснима,	• Својства млека демонстрирати на млеку и млечним производима; • упознати ученике са променама на јајима које настају неправилним складиштењем.

			непреврели сиреви (крем сиреви); • Топљени сиреви за мазање и резање; • Болести сирева: „сирни цвет“ и „надутост тврдих сирева“; • Јаја – грађа и састав јаја, класификација јаја у промету, испитивање квалитета јаја, производи од јаја, пловчија јаја; • Дефектна и покварена јаја. • Масти и уља – састав, производња и складиштење; • Животињске масти – производња, класирање, складиштење, промене на мастима; • Маргарин – производња, врсте и складиштење.	
Пића и воће	• Стицање знања о основним врстама и особинама пића; • Стицање знања о врстама, особинама, хранљивој и употребној вредности воћа.	• наведе класификацију пића; • опише особине природних вина; • наведе специјална вина; • опише одлике пива; • дефинише природне и миришљаве ракије; • наведе врсте и примену ликера у кулинарству; • наведе врсте и примену безалкохолних пића у кулинарству; • опише средства за уживање кафу, чај и какао; • наведе одлике, хемијски састав и хранљиву вредност воћа; • опише брање, транспорт и складиштење воћа; • дефинише врсте воћа; • опише конзервисање воћа.	• Класификација пића, алкохолна ферментација (винификација); • Природна вина: бела, црна и ружичаста; • Специјална вина: десертна, пенушава и аперитивна; • Пиво – производња, одлике и складиштење; • Природне и миришљаве ракије; • Ликери – производња, врсте и примена у кулинарству; • Безалкохолна пића – производња – врсте и примена у кулинарству;	• врсте вина демонстрирати на примерима из околине и наше земље; • особине ракија објаснити на примеру ракија у промету; • припремање средства за уживање одређеног квалитета објаснити на примерима везаним за куварство; • одлике воћа и њихово припремање објаснити на примерима везаним за куварство и посластичарство.

			• Средства за уживање: кафа, чај и какао; • Воће – одлике, хемијски састав и хранљива вредност, сазревање, брање, транспорт, складиштење, кварење и врсте воћа; • Јабучасто воће; • Коштичаво воће; • Јагодасто и бобичасто воће; • Језграсто (лупинасто) воће; • Јужно воће; • Конзервисање воћа – воћни полуфабрикати и готови производи.	
Материје за заслађивање	• Стицање знања о материјама за заслађивање.	• дефинише квалитет и опише својства меда; • објасни добијање меда; • дефинише квалитет шећера и опише његова својства; • наведе начин складиштења шећера; • препозна и опише употребу вештачких материја за заслађивање.	• Мед – хранљива вредност, квалитет и складиштење. • Обичан шећер – производња, квалитет и складиштење. • Вештачке материје за заслађивање.	<u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања <u>Оквирни број часова по темама</u> • Основни састојци прехранбених производа (8) • Житарице (8 часова) • Поврће и зачини (10 часова) • Технологија меса (16 часова) • Млеко, јаја, масти и уља (8 часова) • Пића и воће (10 часова) • Материје за заслађивање (4 часа)

Назив предмета:

ПОСЛОВНА ИНФОРМАТИКА У ТУРИЗМУ И УГОСТИТЕЉСТВУ

Годишњи фонд часова:

64 часа

Циљеви предмета

- Развој способности за примена рачунарства и информатике у угоститељству и туризму
- Подстицање осамостаљивања ученика у коришћењу рачунарског система у будућем раду и даљем школовању

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Табеларни прорачуни	- Унапређење знања и вештина ученика - Примена програма за табеларне прорачуне у струци ученика	- разликује апсолутно и релативно адресирање - користи напредне функције за табеларне прорачуне - креира норматив - креира табеле за требовања - креира табеле за вођење залиха - креира табеле за калкулације obroка	- Апсолутно и релативно адресирање - Напредне функције (IF, SUMIF, COUNTIF, LOOKUP...) - Табеле за дневна, недељна и месечна требовања - Табеле за вођење залиха и праћење квантитета и квалитета намирница - Табеле за калкулације посланица, дневних менија, за чајанку и за свечани мени	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Реализација наставе: Предмет се реализује кроз: теоријску наставу (64 часа) Подела одељења на групе Одељење се не дели на групе Ако школа није у могућности да обезбеди довољан број комплета, предвидети рад у групама тако да највише два ученика раде заједно Место реализације наставе - Теоријска настава се реализује у кабинету за информатику Препоруке за реализацију наставе Табеларни прорачуни: Користити неки од софтвера за табеларне прорачуне, на пример <i>Microsoft Office Excel</i>. Препоручује се задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. На почетку обновити формуле и функције (SUM, MAX, MIN и AVERAGE). Обрада цртежа на рачунару: Користити неки од софтвера за обраду цртежа, на пример <i>CorelDraw</i>. Препоручује се
Обрада цртежа на рачунару	- Упознавање ученика са обрадом цртежа на рачунару - Примена наученог у конкретној струци ученика	- лоцира основне опције програма за обраду цртежа - црта основне графичке објекте - трансформише графичке објекте - користи текст у графичком окружењу - креира једноставне и сложене меније користећи програм за обраду цртежа (кувар, конобар) - креира дневне и свечане меније користећи програм за обраду цртежа (кувар, конобар) - креира стандардне и дневне јеловнике користећи програм за обраду цртежа (кувар, конобар) - креира карту топлих посланица користећи програм за обраду цртежа (посластичар) - креира карту хладних посланица користећи програм за обраду цртежа (посластичар) - креира карту чајева користећи програм за обраду цртежа (посластичар) - користи опције за штампу - шаље цртеж помоћу електронске поште	- Припрема и пројектовање цртежа - Цртање, измена и брисање основних графичких објеката - Трансформација графичких објеката - Манипулација графичким објектима, глобални преглед цртежа - Текст у графичком окружењу - Креирање једноставних и сложених менија помоћу програма за обраду цртежа (кувар, конобар) - Креирање дневних и свечаних менија помоћу програм за обраду цртежа (кувар, конобар)	

			- Креирање стандардних и дневних јеловника помоћу програма за обраду цртежа (кувар, конобар) - Креирање цртежа распореда столова и крупног инвентара у ресторану (конобар) - Креирање карти хладних и топлих посластица помоћу програма за обраду цртежа (посластичар) - Креирање карти чајева помоћу програм за обраду цртежа (посластичар) - Штампа цртежа и слање помоћу електронске поште	задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. Обрада видео и аудио записа: Користити неки од софтвера за обраду видео записа, на пример <i>Windows Movie Maker</i> и <i>Virtual Dub</i>. Препоручује се задавање конкретних задатака и редовно праћење индивидуалног напредовања ученика. Користити, креирати и обрађивати видео записе који су у вези конкретне струке ученика Обрада дигиталне фотографије на рачунару: Користити неки од софтвера за обраду слика, на пример <i>Adobe Photoshop</i>. Користити и креирати слике које су у вези конкретне струке ученика. Повезати ову наставну тему са темом обрада цртежа на рачунару. Ученици могу да креирају рекламни материјал за објекат (хотел, ресторан...) у којем обављају практичну наставу Презентације: Користити неки од софтвера за обраду видео записа, на пример <i>Microsoft Office PowerPoint</i>. Користити и креирати презентације које су у вези конкретне струке ученика на пример: Презентације процеса припреме намирница и јела или посластица по фазама - припремање намирница; - припремање јела или посластица; - чување јела или посластице до сервирања и - сервирање јела или посластице. На пример, ученик креира презентацију неких фаза. Потребне мултимедијалне
Обрада видео и аудио записа	- Упознавање ученика са обрадом видео и аудио записа на рачунару - Примена наученог у конкретној струци ученика	- обавља пренос видео записа са дигиталног камкордера на рачунар - сними аудио запис - наведе типове формата видео записа на рачунару - наведе типове формата аудио записа на рачунару - лоцира основне опције програма за обраду видео записа - едитује видео секвенце - додаје наслов, прелазе и ефекте	- Употреба дигиталног камкордера и пренос видео записа са дигиталног камкордера на рачунар - формати видео и аудио записа на рачунару - обраду видео записа - Додавање наслова, прелаза и ефеката	
Обрада дигиталне фотографије на рачунару	- Упознавање ученика са обрадом дигиталне фотографије на рачунару - Примена наученог у конкретној струци ученика	- користи основне опције дигиталног фотоапарата - обавља пренос фотографија са дигиталног фотоапарата на рачунар - наведе типове формата записа слика на рачунару - лоцира основне опције програма за обраду слика - скенира користећи програм за обраду слика - користи алате за селекцију делова слике - користи алате за опсецање делова слике - манипулише деловима слике - промени величину слике и подлоге - побољша квалитет контраста и осветљења делова слике - црта основне графичке објекте - користи опције за рад са текстом и опције за филтере - користи опције за рад са слојевима - обавља конверзију боја - одабере одговарајући формат за снимање слике	- Пренос фотографија са дигиталног фотоапарата на рачунар - Програма за обраду слика - селекцију делова слике - Опсецање и манипулација деловима слике - Величину слике и подлоге, квалитет контраста и осветљења делова слике - Основне графички објекти - Рад са текстом, филтери, слојеви - Конверзију боја и формати за снимање слике, штампање слике	

		штампа слику		садржаје припремити раније. Презентацију снимити на CD или DVD.
Презентације	- Унапређење знања и вештина ученика у коришћењу програма за креирање презентација - Примена научног у конкретној струци ученика	- додаје мултимедијалне садржаје у презентацију - примењује ефекте анимације над објектима презентације - примењује ефекте транзиције слајдова - управља начином приказа презентације - креира мултимедијалну презентацију неких фаза процеса рада у конкретној струци ученика - именује формате у којима може бити сачувана презентација	- Додавање мултимедијалних садржаја у презентацију (слика, звука, музике, видео записа) - Динамички ефекти прелаза између слајдова (Slide Transition) - Ефекти анимације над објектима презентације (Custom Animation) - Контрола тока приказа презентације - Припрема презентације за приказивање (Package for CD...) - Презентација процеса припреме намирница, јела и посластица по - Презентације процеса постављања столова по фазама	Интернет презентације : Користити неки од софтвера за креирање Интернет презентација на пример <i>Microsoft Office FrontPage</i>. Користити и креирати Интернет презентације које су у вези конкретне струке ученика. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина Оквирни број часова по темама Табеларни прорачуни 11 часова Обрада цртежа на рачунару 12 часова. Обрада видео и аудио записа 9 часова. Обрада дигиталне фотографије на рачунару 12 часова. Презентације 12 часова. Интернет презентације 8 часова. Уколико је фонд часова 58, наставник смањује број часова у темама према сопственој процени.
Интернет презентације	- Унапређење знања и вештина ученика у коришћењу Интернет технологија - Упознавање ученика са програмом за креирање Интернет презентација	- описује врсте Интернет презентација - користи разне изворе и садржаје у креирању Интернет презентација - користи wizard при креирању Интернет презентација - користи табеле при креирању Интернет презентација - форматира текст у Интернет презентацији - дода графику у Интернет презентацију - прегледа презентацију у Интернет читачу	- Врсте Интернет презентација, извори и садржаји у креирању - Коришћење wizard-а при креирању Интернет презентација - Коришћење табеле при креирању Интернет презентација - Рад са текстом у Интернет презентацији - Унос графичких објеката у Интернет презентацију - Преглед презентације у Интернет читачу	

Трећа година

Наставни предмети:

1. Српски језик и књижевност
2. Физичко васпитање
3. Математика
4. Историја
5. Социологија са првима грађана
6. Куварство
7. Основе услуживања
8. Предузетништво

Изборни предмети

1. Грађанско васпитање/Верска настава

Изборни предмети према програму образовног профила кувар

1. Страни језик I
2. Изабрани спорт
3. Историја (одабране теме)
4. Пословни страни језик
5. Психологија у туризму и угоститељству
6. Маркетинг у туризму и угоститељству

Назив предмета:		Српски језик и књижевност		
Годишњи фонд часова:		60		
I) ТЕМА	II) ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Модерна	Упознавање са основним одликама модерне, представницима и њиховим делима	- наведе одлике правца, представнике и њихова дела - анализира одабрана дела, износи запажања и ставове	- Одлике симболизма и импресионизма - Шарл Бодлер: „Албатрос“ - Богдан Поповић: „Предговор Антологији новије српске лирике“ - Алекса Шантић: „Претпразничко вече“ - Јован Дучић: „Благо цара Радована“ (избор) или песма по избору - Милан Ракић: „Долап“ или „Јасика“ В. П. Дис: „Можда спава“ или С. Пандуровић: „Светковина“ Б. Станковић: дело по избору - Процена остварености исхода	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Облици наставе</u> Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (60 часова) <u>Место реализације наставе</u> - Теоријска настава се реализује у учионици <u>Препоруке за реализацију наставе</u> <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања <u>Оквирни број часова по темама</u> - Модерна (12 часова) - Међуратна књижевност (12 часова) - Савремена књижевност (7 часова) - Лексикологија (6 часова) - Синтакса (5 часова) - Правопис (6 часова) - Култура изражавања (12 часова)
Међуратна књижевност	Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима и делима	- наведе одлике праваца, представнике и њихова дела - анализира одабрана дела, износи запажања и ставове	- Одлике међуратне књижевности и представници у светској и српској књижевности - Тагоре: „Градинар“ (избор)“ - Душан Васиљев: „Човек пева после рата“ - Милутин Бојић: „Плава гробница“ - Милош Црњански: „Сеобе I“ (одломак) - Иво Андрић: „Мост на Жепи“ или приповетка по избору - Растко Петровић: „Људи говоре“ или И. Андрић: „Ех Ponto” - Процена остварености исхода	

Савремена књижевност	Упознавање ученика са одабраним делима савремене књижевности	- изнесе своје утиске о прочитаним делима савремене српске књижевности - уочи одлике савремене књижевности на прочитаним делима - уочи разлику између књижевног дела и његове интерпретације у филмској и позоришној уметности	- Савремена српска књижевност у другој половини 20. века - Савремена поезија - (по избору обрадити песму Васка Попе, Миодрaгa Павловића или Десанке Максимовић) - Савремена проза - Иво Андрић: „Проклета авлија“ - Савремена драма – Душaн Ковачевић: драма по избору - Процена остварености исхода	
Лексикологија	Упознавање ученика са основама лексикологије	- препозна и одреди вредност лексеме - наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона...	- Синонимија - Хомонимија - Антонимија - Полисемија - Састав лексике српског књижевној језика - Дијалектизми - Архаизми и историзми - Вулгаризми - Неологизми - Жаргонизми - Термини - Фразеологизми - Евалуација- тест	
Синтакса	Систематизовање знања о синтакси	- одреди синтаксичке јединице у реченици - препозна типове зависних, независних реченица и напоредних конструкција	- Синтаксичке јединице - Основне реченичне и синтагматске конструкције - Систем зависних реченица - Систем независних реченица - Напоредне конструкције	

Правопис	Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом	- примени правописне знаке у складу са језичком нормом - употреби интерпункцију у складу са језичком нормом - примењује правописна правила у писању скраћеница	- Правописни знаци - Општа правила интерпункције у реченици - Скраћенице - Процена остварености исхода	
Култура изражавања	- Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у усменом и писаном изражавању - Оспособљавање ученика да попуњавају административне обрасце у складу са језичком нормом и користе функционални административни стил	- износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању - примени одлике административног стила - примени вештину комуникације у ситуацијама везаним за струку	- Лексичке вежбе - Стилске вежбе - Домаћи задаци - Говорне вежбе - Школски писмени задаци 2x2+2 - Писање молбе, жалбе, биографије...	

Назив предмета:		Физичко васпитање		
Годишњи фонд часова:		60		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	- Унапређивање и очување здравља; - Утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);	- Препозна везе између физичке активности и здравља; - Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој; - Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;	- Вежбе обликовања (јачања, лабављење и растезање); - Вежбе из корективне гимнастике; - Провера стања моторичких и функционалних способности;	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања; - Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље; - Ученици који похађају трогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика ; - Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (4 часа) мерење и тестирање (4 часа) практична настава (52 часа)
Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;	- Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој; - Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности;	- Вежбе снаге без и са малим теговима (до 4 кг.); - Трчање на 60 м и 100 м; - Трчање на 800 м ученице и 1000 м ученици; - Вежбе растезања (број понављања и издржај у крајњем положају), - Полигони спретности и окретности и спортске игре; - Аеробик;	
Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода;	- Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за за њихово усвајање; - Мотивација ученика за бављењем	- Кратко опише основне карактеристике и правила атлетике, гимнастике и спортске гране - дисциплина које се уче; - Демонстрира технику дисциплина из атлетике и гимнастике (вежби на справама и тлу) које - поседује вештину, технику и тактику спортске игре као и вежбе из осталих програмом предвиђених садржаја - Детаљније опише правила спортске гране за коју показује посебан интерес - за коју школа има услове;	ПРОГРАМ ПО ИЗБОРУ УЧЕНИКА РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ - Савладавање основних вежби: докорак,“, мењајући корак галопом у	

- Програм по избору ученика; - Ритмичка гимнастика и народни плесови; - Спортска игра (по избору); - Рукомет;	физичким активностима; - Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања; - Примена стечених умења, знања и навика у свакодневним условима живота и рада; - Естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности вредности покрета и кретања; - Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика ; - Повезивање моторичких задатака у целине; али без стварања крутих моторичких аутоматизама - Увођење ученика у организовани систем припрема за школска такмичења, игре, сусрете и манифестације; - Развијање елемената ритма сједињавањем	- Објасни због којих је карактеристика физичког васпитања важно, да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности; - Жели да се бави физичким, односно спортским активностима, пошто сагледава (детектује) позитивне карактеристике физичке и спортске активности - њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење; - Сагледа негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и буде свестан да је физичким, односно спортским активностима могуће предупредити негативне утицаје; - Комуницира путем физичких односно спортских активности са својим друговима и ужива у дружењу и контактима; - Доводи у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким,м односно спортским активностимаи правилном исхраном; - самостално бира физичку, односно спортску активност и изводи је у окружењу у коме живи (да ли си ово намерно избацио?. - Објасни да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке,односно спортске активности припада, има своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја); - Ужива у извођењу покрета и кретања; - Наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену; - Препозна нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, буде истрајан је у својим активностима. - Се правилно односи према окружењу у којме вежба, рекреира се и бави се спортом, што преноси у свакодневни живот - Учествује на школском такмишењу и у систему школских спортских такмичења	свим правцима, полкин корак, далеко високи скок, „маказице; - Систематска обрада естетског покрета тела у месту и у кретању без реквизита и са реквизитима, користећи при томе различиту динамику, ритам и темпо, - Примена савладане технике естетског покрета и кретања у кратким саставима. - Треба савладати најмање пет народних плесова. - Припрема за такмичење и приредбе и учешће на њима. СПОРТСКА ИГРА (по избору) • - Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре. - Даље проширивање и продубљавање техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. РУКОМЕТ - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу. - Покривање и откривање играча, одузимање лопте, ометање противника. Општи принципи постављања играчау одбрани и нападу. Напад са једним и два играча и напад против зонске одбране. Зонска одбрана и напад „човек на човека“. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила игре. - Учествовање на разредним, школским и међушколским такмичењима. ФУДБАЛ	<u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, пориступ је индивидуалан. <u>Место реализације наставе</u> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <u>Препоруке за реализацију наставе</u> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. Садржај циклуса је: - за проверу нивоа знања на крају школске године – један; - за атлетику – један; - за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један - за спорт по избору ученика – два; - за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један.
--	--	---	---	---

- Фудбал; - Кошарка; - Одбојка; - Пливање;	кинетичких и енергетских елемената у цјелине: у препознавању целина: рад-одмор; напрезање-релаксација; убрзање-успоравање; Избор спортских грана, спортско-рекреативних или других кретних активности као трајног одређења за њихово свакодневно упражњавање;		- Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу. - Покривање и откривање играча, одузимање лопте и ометање противника. Општи принципи постављања играча у нападу и одбрани. Разне варијанте напада и одбране. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила малог фудбала. - Учествовање на разним школским и међушколским такмичељима. КОШАРКА - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу - Техника кошарке. Шутирање на кош из места и кретања, шут са једном или обема рукама, са разних одстојања од коша. Постављање и кретање играча у нападу и одбрани. Одбрана „зоном“ и „човек на човека“. Напад против ових врста одбрана. Контранапад у разним варијантама и принцип блока. - Правила игре и суђење. - Учествовање на разредним и школским такмичењима. ОДБОЈКА - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу - Техника одбојке. Игра са повученим и истуреним центром. Смечирање и његова блокада. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила игре и суђења.	Начин остваривања програма Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања. Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса. Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали. У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа <u>Праћење, вредновање и оцењивање</u> Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање
---	--	--	--	--

• Борилачке вештине; • Клизање, смучање;			- Учествовање на одељенским , разредним и међушколским такмичењима. ПЛИВАЊЕ - Упознавање и примена основних сигурносних мера у пливању; - Усвајање две технике пливања (по склоностима и избору ученика). Вежбање ради постизања бољих резултата. Скок на старту и окрети. - Учествовање на одељенским , разредним и међушколским такмичењима. БОРИЛАЧКЕ ВЕШТИНЕ - Избор борилачке вештине која се изучава на матичним факултетима спорта и физичког васпитања, и која је у програму Школских спортских такмичења. Наставник у складу са могућностима школе и интересовањима ученика предлаже наставни програм. КЛИЗАЊЕ И СКИЈАЊЕ - Програмски задаци из клизања и скијања обухватају савладавање основне технике и упознавање са правилима такмичења. Наставник предлаже наставни програм, који се заснива на програму клизања и предмета скијање на матичним факултетима	физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма <u>Оквирни број часова по темама</u> • Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (5 часова) • Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту). • Атлетика (10 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (10) часова. • Спортска игра: по избору школе(10 часова) • Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (8 часова). • Пливање (9 часова). • Провера знања и вештина (4 ч). Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.
---	--	--	--	--

МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд
часова:

30 часова

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
АНАЛИТИЧКА ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ	- Упознавање са координатном методом - Разумевање зависности положаја праве и међусобног положаја две праве од коефицијената k и p - Разумевање зависности положаја кружнице и међусобног положаја праве и кружнице од коефицијената у њиховим једначинама	- примени Гаусов алгоритам на решавање система линеарних једначина (3×3) - израчуна растојање између две тачке и обим троугла ако су дате координате његових темена - разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преведе један запис у други - објасни положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и p - одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца - одреди једначину праве одређену датим двема тачкама - примени услов паралелности две праве - израчуна растојање тачке од праве - преведе општи облик једначине кружнице у експлицитни - одреди положај кружнице у Декартовом координатном систему и полупречник кружнице	- Системи линеарних једначина. Гаусов алгоритам - Декартов координатни систем у равни. Координате тачке и растојање између две тачке - Једначина праве у Декартовом правоуглом координатном систему. Општи и експлицитни облик једначине праве - Једначина праве одређена тачком и коефицијентом правца - Једначина праве одређена двема тачкама - Узајамни положај две праве - Нормални облик једначине праве и растојање тачке од праве - Једначина кружнице - Узајамни положај праве и кружнице	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава (30 часова) Место реализације наставе - Настава се реализује у учионици или кабинету за математику Препоруке за реализацију наставе - образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања - неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика - подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање - примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика - инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду - упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија

ЕЛЕМЕНТИ ФИНАНСИЈСКЕ МАТЕМАТИКЕ	- Упознавање са основним елементима финансијске математике - Уочавање разлике између простог и сложеног каматног рачуна - Оспособљавање за примену стечених знања у свакодневном животу	- примени каматни рачун од сто (време дато у годинама, месецима или данима) - примени каматни рачун више сто и ниже сто - објасни појам менице и на који начин се употребљава - примени прост каматни рачун на обрачунавање камате код штедних улога и потрошачких кредита - покаже разлику између простог и сложеног каматног рачуна на датом примеру	- Прост каматни рачун (каматни рачун од сто, више сто и ниже сто) - Примена простог каматног рачуна (рад са меницама и са рачуном штедног улога, потрошачки кредити) - Појам сложеног каматног рачуна	Аналитичка геометрија у равни: истаћи да је аналитичка геометрија на одређени начин спој алгебре и геометрије и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака из геометрије. Указати на везе између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем и канонском облику. Елементи финансијске математике: користити што више конкретних примера из живота. <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. <u>Оквирни број часова по темама</u> - Аналитичка геометрија у равни: 17 часова; - Елементи финансијске математике: 9 часова; За реализацију 2 писмена задатка са исправкама планирана су 4 часа.
---	---	--	---	--

Назив предмета:		ИСТОРИЈА		
Годишњи фонд часова:		60		
Циљеви предмета:		1. Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести; 2. Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; 3. Развијање индивидуалног и националног идентитета; 4. Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру); 5. Унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); 6. Оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија; Развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.		
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Српска држава и државност	• Проширивање знања о настанку модерне српске државе и најважнијим одликама српске државности. • Развијање свести о значају средњовековне државности за настанак модерне српске државе. • Уочавање улоге знаменитих личности у развоју српске државности. • Разумевање најзначајнијих идеја модерног доба и њиховог утицаја у процесу стварања српске државе. • Разумевање међународног контекста у коме настаје и постоји српска држава.	• препозна различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) и доведе их у везу са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом; • разликује периоде у којима је постојала, престала да постоји и поново настала српска држава; • наведе и упореди одлике српске државности у средњем и новом веку; • уочи утицај европских револуционарних збивања на развој српске националне и државне идеје; • објасни узроке и последице Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • уочи и објасни на историјској карти промене граница српске државе; • лоцира места најважнијих битака које су вођене током Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878, Балканских ратова и Првог светског рата; • опише улогу истакнутих личности у Српској револуцији, у развоју државних институција и формирању модерног политичког система, у ослободилачким ратовима 1876–1878, Балканским ратовима и Првом светском рату; • изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система.	• Српска државност у средњем веку. • Српски народ и његови суседи у средњем веку. • Положај Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (XVI–XVIII век). • Српска револуција 1804–1835. и њено место у контексту европских збивања. • Развој државних институција. • Развој уставности. • Улога модерних династија (Карађорђевићи, Обреновићи, Петровићи) у развоју српске државности. • Ратови Србије и Црне Горе за независност 1876–1878. • Формирање модерног политичког система и настанак странака (радикалне, либералне и напредњачке). • Положај Срба под османском и хабзбуршком влашћу у XIX и почетком XX века. • Србија и Црна Гора у Балканским ратовима и Првом светском рату. Најзначајније личности (вожд Карађорђе Петровић, кнез Милош Обреновић, прота Матеја Ненадовић, митрополит Стефан Стратимировић, Димитрије Давидовић, Тома Вучић Перишић, Илија Гарашанин, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило Обреновић, Владимир Јовановић, Светозар Милетић, краљ Милан Обреновић, владика Петар I Петровић, владика Петар II Петровић, књаз Данило Петровић, књаз Никола Петровић, Лука Вукаловић, Јован Ристић, Стојан Новаковић, Никола Пашић, краљ Александар Обреновић, краљ Петар I Карађорђевић, престолонаследник Александар Карађорђевић, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић...).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања Облици наставе: Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава. Место реализације наставе: • Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. Оцењивање: Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • тестове знања. Оквирни број часова по темама: • Српска држава и државност – 31 часа; • Српски народ у југословенској држави – 13 часова; • Достигнућа српске културе – 9 часова; • Српски народ и Србија у савременом свету – 7 часова. Препоруке за реализацију наставе: • структура програма конципирана је с циљем да помогне наставнику у планирању непосредног рада са ученицима, олакшавајући му одређивање обима и дубине обраде појединих наставних садржаја, • за сваку тематску целину дати су циљеви, исходи и садржаји, а исходи треба да послуже да наставни процес буде тако обликован да се наведени циљеви остваре,
---	---	--	--	---

Српски народ у југословенској држави	• Проширивање знања о југословенској идеји и носиоцима идеје стварања југословенске државе. • Разумевање међународног контекста у коме настаје југословенска држава. • Проширивање знања о одликама југословенске државе. • Проширивање знања о положају српског народа у југословенској држави. • Уочавање улоге знаменитих личности у политичком животу југословенске државе. • Сагледавање међународног положаја југословенске државе.	• образложи најважније мотиве и узроке стварање југословенске државе; • уочи значај настанка југословенске државе за српски народ; • идентификује одлике југословенске државе као монархије и као републике; • разликује особености друштвено-политичких система који су постојали у југословенској држави; • уочи и разуме међународни положај југословенске државе; • образложи допринос југословенских антифашистичких покрета победи савезника у Другом светском рату; • именује најважније личности које су утицале на друштвено-политичка збивања у Југославији.	• Југословенска идеја и конституисање државе. • Одлике политичког система у југословенској краљевини (политичке борбе, Видовдански и Октоисани устав, лични режим краља Александра, стварање Бановине Хрватске и отварање српског питања). • Априлски рат и последице пораза, геноцид над Србима у НДХ. • Отпор, устанак и грађански рат. • Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције. • Проглашење републике и изградња новог државног и друштвеног уређења. • Сукоб Југославије и социјалистичких земаља – резолуција Информбироа, Голи оток. • Југославија између истока и запада. • Разбијање и распад Југославије – пораз Југославије као идеје, политичког пројекта и друштвеног система, велике силе и југословенска криза, ратови у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, настанак нових држава, сукоби на Косову и Метохији и НАТО интервенција 1999, Косовско питање, раздвајање Србије и Црне Горе. • Најзначајније личности (краљ Александар I Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Љуба Давидовић, Светозар Прибићевић, Антон Корошец, Милан Стојадиновић, Влатко Мачек, кнез Павле Карађорђевић, краљ Петар II Карађорђевић, генерал Драгољуб Михаиловић, генерал Милан Недић, Анте Павелић, Јосип Броз Тито, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман...).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, • посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учјоници или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, • добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја,
--------------------------------------	--	--	--	--

Достигнућа српске културе	- Разумевање појма српског културног простора. - Развијање свести о вишевековном континуитету српске културе. - Сагледавање српске културе као дела европске културног наслеђа. - Проширивање знања о највишим донетима и представницима српске културе. - Развијање свести о значају образовања за општи културни напредак. - Уочавање промена у свакодневном животу код Срба кроз векове.	- разликује периоде у којима су настала најзначајнија дела српске културе; - упореди одлике српске културе различитих периода; - објасни утицаје историјских збивања на културна кретања; - описе одлике свакодневног живота код Срба у различитим епохама и областима; - именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе.	- Средњовековна култура Срба (језик и писмо, верски карактер културе, Мирослављево јеванђеље, књижевност, најзначајније задужбине, правни споменици). - Последице сеоба на српску културу (утицај западноевропских културних кретања на српску културу). - Успон грађанске класе. - Свакодневни живот сеоског и градског становништва. - Културна и просветна политика – оснивање Велике школе, Универзитета, академије наука, Народног позоришта. - Европски културни утицаји. - Личности – Свети Сава, деспот Стефан Лазаревић, монахиња Јефимија, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, Сава Текелија, Петар II Петровић Његош, Паја Јовановић, Урош Предић, Надежда Петровић, Лаза Костић...). - Српска култура као део југословенског културног простора (културна сарадња и прожимања, наука, уметнички покрети, хуманитарне и спортске организације, популарна култура, личности – Никола Тесла, Михајло Пупин, Михаило Петровић Алас, Јован Цвијић, Милутин Миланковић, Бранислав Нушић, Исидора Секулић, Јован Дучић, Ксенија Атанасијевић, Слободан Јовановић, Сава Шумановић, Иван Мештровић, Иво Андрић, Милош Црњански, Бојан Ступица, Десанка Максимовић, Борислав Пекић, Добрица Ћосић, Александар Петровић, Александар Поповић, Емир Кустурица, Душан Ковачевић...).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), - да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, - коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору,
--	--	--	---	---

Српски народ и Србија у савременом свету	- Разумевање политичких и економских односа у савременом свету. - Сагледавање међународног положаја Србије. - Проширивање знања о најзначајнијим међународним организацијама и чланству Србије у њима. - Проширивање знања о последицама научно-технолошког развоја на живот савременог човека.	- идентификује најважније чиниоце у међународним политичким и економским односима; - разуме место и улогу Србије у савременом свету; - утврди значај чланства Србије у међународним организацијама; - објасни утицај савремених техничких достигнућа на повезивање људи у свету.	- Најутицајније државе и организације у међународним политичким и економским односима. - Улога Организације уједињених нација у очувању мира у свету, борби против сиромаштва и заштити културних споменика. - Геополитички положај Србије. - Чланство Србије у регионалним, европским и светским организацијама (Савет Европе, ОЕБС, ОУН...). - Срби ван Србије (проблем избеглица, Црна Гора, Република Српска, Срби у дијаспори). - Свет почетком XXI века – научни и технолошки развој, Интернет, утицај медија на јавно мњење, популарна култура, глобализација, тероризам, еколошки проблеми...	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> - треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, - у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време, - пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, - у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, - одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета.
---	--	---	--	---

Назив предмета:	СОЦИОЛОГИЈА СА ПРАВИМА ГРАЂАНА			
Годишњи фонд часова:	30			
Циљеви предмета:	1. Оспособљава ученика за живот у друштву изложеном сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва; 2. Развијају способност, код ученика, за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву; 3. Унапреде ученичке способности за све облике комуникације, дијалога и исказивања аргументованог става.			
• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Структура и организација друштва	Упознавање са функционисањем, структуром и организацијом друштва	- схвати структуру и организацију друштва - објасни улогу друштвених група с посебним освртом на брак и породицу - схвати друштвену поделу рада - објасни узроке друштвеног раслојавања - наведе друштвене установе и друштвене организације и направи разлику између њих разликује особености сеоског и градског становништва	- Појам и елементи друштва - Друштвене групе - Брак и породица - Друштвена подела рада - Друштвено раслојавање - Друштвене установе и организације - Насеља и становништво	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (30 часова) Место реализације наставе - Теоријска настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе - Користити актуелне примере из штампе и других медија релевантне за предмет - Користити Устав и релевантне законе у зависности од садржаја који се обрађује
Држава и политика	Упознавање са Уставом Републике Србије, његовим историјским претечама и правосудним системом Републике Србије	- схвати значај устава као највишег правног акта - разликује устав од закона - направи преглед развоја уставности у Србији - разликује уставност и законитост - уочи значај владавине права и правне државе - зна основне одредбе Устава Републике Србије	- Значење Устава Републике Србије - Принципи уставност и законитости - Уставни суд - Редовни судови	Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања Оквирни број часова по темама - Структура и организација друштва (8 часова) - Устав и правна држава у Србији (4 часова) - Држава и политика (4 часа) - Грађанин и његова права и слободе у Србији (4 часа) - Србија као држава, аутономија и локална самоуправа (2 часа) - Култура и друштво (5 часова) - Друштвене промене и развој друштва (3 часа)

		- схвати функционисање правосудног система Републике Србије - разликује врсте судских поступака		
Грађанин и његова права и слободе	- Упознавање са политиком као вештином управљања друштвом - Оспособљавање за демократско мишљење - Упознавање са функционисањем државних институција и органа власти	- опише улогу политике у друштву - објасни појам, развој и облике суверености и демократије - зна државне симболе и елементе државности - разликује законодавну, извршну и судску власт - разликује удружења грађана и политичке партије - препозна идеолошке разлике партија и поделу на левицу, десницу и центар - схвати изборни поступак и конституисање скупштине и владе - разликује државне органе власти	- Сувереност народа и грађани - Облици непосредне демократије - Вишепартијски систем - Избори - Скупштина - Органи власти	
Србија као држава, аутономија и локална самоуправа	Богаћење знања о људским правима и слободама и о улози појединца у друштвеном и политичком животу	- схвати људска права и слободе и свој положај у друштву - зна на који начин се штите права и слободе грађана	- Политичке слободе и права грађана - Економске слободе и права грађана - Личне слободе и права грађана - Остале слободе и права грађана - Заштита уставом гарантованих права и слобода	

Устав и правна држава у Републици Србији	• Обогаћивање знања о државности Републике Србије поређењем традиције и садашњег стања • Развијање знања о аутономији и локалној самоуправи	• пореди садашње стање и традицију државности и уставности у Србији • разликује аутономију и локалну самоуправу • разуме функционисање локалне самоуправе	• Србија, њена државност и уставотворна власт (традиција и садашње стање) • Облици аутономије • Демократска локална самоуправа	
Култура и друштво	• Развијање знања о културним тековинама	• уочи разлику и сличности између културе и цивилизације • схвати настанак религије и религиског мишљења • идентификује монотеистичке религије и објасни специфичности хришћанства • разликује обичај и морал • схвати разлику између уметности, масовне културе, подкултуре, шунда и кича	• Појам културе и цивилизације • Религија • Настанак религијског мишљења • Монотеистичке религије • Хришћанство • Обичај и морал • Уметност • Масовна култура	
Друштвене промене и развој друштва	• Оспособљавање за живот у друштву изложеном сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва • Стицање знања о хоризонталној и вертикалној покретљивости друштва	• идентификује друштвене промене • зна основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости • препозна друштвени развој формира став према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва	• Појам и врсте друштвених промена • Друштвена покретљивост Друштвени развој	

Наставни предмет – Куварство

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Оспособљавање ученика за примену хигијенских стандарда у куварству;
- Оспособљавање ученика за израду угоститељске понуде;
- Оспособљавање ученика за механичку обраду и примену животних намирница у куварству;
- Оспособљавање ученика за термичку обраду животних намирница;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање фондова и сосева;
- Оспособљавање ученика за припрему и издавање салата;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање прилога и варива;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање бистрих и густих супа, чорби;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање топлих предјела;
- Оспособљавање ученика за припрему и издава готових јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање националних јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање печења;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање хладних предјела и јела;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање јела по поруџбини;
- Оспособљавање ученика за припрему и издава готових јела са жара;
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање посластица.

Разред: трећи

Ред.бр.	НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
1.	Хладна предјела и јела	162
2.	Јела по поруџбини	336
3.	Јела са роштиља жара	54
4.	Посластице	44
5.	Националне кухиње	60

Назив модула:	Хладна предјела и јела		
Трајање модула:	162 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање хладних предјела и јела; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- Дефинише хладна предјела и хладна јела; - разликује врсте хладних предјела јела; - разликује декоративна средства; - разликује нормативе и израђује основне калкулације за хладна предјела и јела; - припрема намирница за хладна предјела и јела; - припрема хладна предјела и јела; - сервира хладних предјела и јела; - декорише хладна предјела и јела; - чува хладна предјела и јела до примене. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: - припрема намирница за хладна предјела и јела; - припрема хладна предјела и јела; - сервира хладних предјела и јела; - декорише хладна предјела и јела; - чува хладна предјела и јела до примене.	Хладна предјела и јела – појам и дефиниција; подлоге, врсте декорација, аспик и врсте шофроа сосова. Везане салате: руска салата, француска салата, валдорф салата, Цезар салата, од лигања, од говеђег меса, од пилећег меса; Хладна предјела од јаја: пуњена јаја "касино"; Закуске и ордевери: српска закуска; Наресци: његушка пршута, говеђа пршута, ужичка пршута; Млечни производи као хладно предјело: српски сир, кајмак, бри, рокфор, гауда, ементалер; - Поврће као хладно предјело: шпаргле, печурке и артичоке у винегрет сосу; Хладна предјела од меса: - од говеђег меса: хладан розбиф; - од телећег меса: хладан фрикандо; - од пилећег меса: пилећи галантин. Хладна предјела од речних и морских риба и ракова: - лангуст белви; - смуђ белви; - пастрмка у аспику; - попијети од смуђа; - смуђ у маринату од поврћа. Хладна предјела – мус од: гушчије цигерице, рибљег меса, меса ракова; Седвичи и канапее – појам и подела:	- На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 100 часова практична настава 60 часова настава у блоку 36 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби - практичне наставе - наставе у блоку Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 4 часа може се реализовати и у учионици - практична настава реализује се у школској радионици или угоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова, један за другим; - практична настава реализује се један дан недељно у трајању од 5 часова - настава у блоку се реализује четири пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 120 часова. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања

		- отворени и затворени сендвичи и канапее са: месом, - сухомеснатим производима, млечним производима, рибљим месом и прерађевинама, поврћем.	• тестове практичних вештина
--	--	---	--

Назив модула:	Јела по поруџбини		
Трајање модула:	336 часова		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање јела по поруџбини; - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација.	- дефинише јела по поруџбини; - групише јела по поруџбини; - познаје рецептуре и израђује основне калкулације за јела по поруџбини; - припрема намирнице за јела по поруџбини; - припрема јела по поруџбини; - прима поруџбину; - користи фондове у припреми јела; - сервира јела по поруџбини; - декорише јела по поруџбини. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: - припрема намирнице за јела по поруџбини; - припрема јела по поруџбини; - прима поруџбину; - користи фондове у припреми јела; - сервира јела по поруџбини; - декорише јела по поруџбини.	Јела по поруџбини - појам, дефиниција, подела; Шницле: натур, париска, бечка, карађорђева, кордон блу; Котлет: на жару, на путеру, „бон-фам“, „Орлов“, „Парма“, „Миланез“, „Имperiјал“; Медаљони: натур, на путеру, сосом од печурака, „Букетијер“; Крменадле: лионски, на жару, на путеру, цигански и шумадијски начин; Свињски филе: царски филе, пуњени свињски филе; Пилећег меса – пилеће месо на шару и „американ“, „Салтим бока“; Ћевапи: чобански, хајдучки, српски; Говеђи филе: Шатобријан на жару, бифтек на жару, бифтек са јајетом, „Монте Карло“, фефер; турнедо „Росини“, филе мињони са печуркама, на ловачки и мексички начин, Соте Строганов, тартар бифтек; Рамстек: на жару, на начин шефа кухиње, „Мирабо“; Од рибљег меса: пржена риба на тршћански и далматински начин;	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 160 часова практична настава 96 часова настава у блоку 60 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби - практичне наставе - наставе у блоку Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 4 часа може се реализовати и у учioniци - практична настава реализује се у школској радионици или угоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова, један за другим; - практична настава реализује се један дан недељно у трајању од 5 часова - настава у блоку се реализује четири пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 120 часова Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

Назив модула:	Јела са роштиља		
Трајање модула:	54 часа		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање јела са роштиља - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација	- дефинише јела са роштиља; - наброји јела са роштиља - познаје нормативе и израђује основне калкулације за јела са роштиља; - припрема намирница за јела са роштиља; - припрема јела са роштиља; - прима поруџбину; - сервира јела са роштиља; - декорише јела са роштиља. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: - припрема намирница за јела са роштиља; - припрема јела са роштиља; - прима поруџбину; - сервира јела са роштиља; - декорише јела са роштиља.	Јела са роштиља појам, дефиниција, подела - Пљескавица на жару, на кајмаку; ћевапчићи на жару и на кајмаку; - Вешалице (свињска, телећа) бела и димљена; - Ражњичћи; - Мућкалица на други начин; - Ћулбастаја; - Лесковачки уштипци; - Ролована цигерица у марамици; - Роловано пилеће бело месо.	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 20 часа практична настава 12 часова настава у блоку 12 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - кабинетских вежби - практичне наставе - наставе у блоку Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова; - први дан у трајању од 4 часа може се реализовати и у учионици - практична настава реализује се у школској радионици или угоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова, ва један за другим; - практична настава реализује се један дан недељно у трајању од 5 часова - настава у блоку се реализује четири пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 120 часова Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

Назив модула:	Посластице		
Трајање модула:	44 часа		
ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
- Оспособљавање ученика за припрему, примену и издавање посластица - Оспособљавање ученика за израду основних калкулација	- разликује врсте посластица; - познаје нормативе и израђује основне калкулације за одређене посластице; - познаје стручне термине у посластичарству; - припрема намирнице за посластице; - припрема посластице; - сервира посластице; - декорише посластице. ИСХОДИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ И НАСТАВУ У БЛОКУ: - припрема намирнице за посластице; - припрема посластице; - сервира посластице; - декорише посластице.	Посластичарство: -Предмет, значај и задаци посластичарства; -Подела посластичарства. Хладне посластице: Брантајнг маса - Принцес крофне са шлагом. Слатки линзер -Мирбер пита. Вучено тесто - Сува пита са орасима. Основна ванил парфе маса - Парфеи по врстама. -Воћне салате Топле посластице и преливи: -Палачинке једноставне са џемом, чоколадом, орасима. Шатон – вински шато -Палачинке у шатоу; -Гратиниране палачинке са орасима и маком; -Кох од гриза са винским шатоом.	На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. Облици наставе Програм се реализује кроз следеће облике наставе: вежбе 20 часова практична настава 12 часова настава у блоку 12 часова Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе по 12 ученика приликом реализације: - вежби - практичне наставе - наставе у блоку Место реализације наставе - вежбе се реализују у кабинету за куварство - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова - први дан у трајању од 4 часа може се реализовати и у учионици - практична настава реализује се у школској радионици или угоститељском објекту - настава у блоку се реализује у школској радионици или угоститељском објекту Препоруке за реализацију наставе - препоручују се посете стручним сајмовима и изложбама - вежбе се реализују у два дана недељно, са фондом часова: првог дана 4 и другог дана 6 часова, један за другим; - практична настава реализује се један дан недељно у трајању од 5 часова - настава у блоку се реализује четири пута годишње са по 30 часова (5 дана по 6 часова) укупно 120 часова. Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина

Назив модула:	Националне кухиње		
Трајање модула:	60 часова		
• ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за припрему јела националних кухиња.	- Описује предмет изучавања; - познаје задатке националне кухиње као предмета; - објашњава значај предмета. - познаје карактеристике српске, француске, мађарске, руске, италијанске, кинеске кухиње, кухиња земаља Магреб-а, турске, грчке, индијске и јапанске кухиње; - наброји најзаступљеније намирнице у исхрани ; - наведе најпознатија јела за сваку кухињу; - познаје културу исхране народа ових кухиња; - познаје територијалну заступљеност ових кухиња; - разликује посуде и начине сервирања јела - разликује норматив за одређена национална јела наведених кухиња; - припрема намирнице за одређена национална јела наведених кухиња; - припрема одређена национална јела наведених кухиња; - одржава припремљено јело до сервирања; - сервира национална јела; - декорише национална јела.	- Појам, значај и задаци предмета; - Подела кухиња према сродности. <u>Српска кухиња</u> - Основне карактеристике и територијална распрострањеност српске кухиње; - Сировине за припремање јела српске кухиње; - Најпознатија јела српске кухиње: хлеб, погаче, проје, цицваре, качамак, попара, чорбе, гибанице, свијаче, филије, кајмак, пасуљ пребранац.... - Специфичности у сервирању јела српске кухиње (грнчарија); - Култура живљења народа ове кухиње; <u>Француска кухиња</u> - Основне карактеристике и територијална распрострањеност француске кухиње; - Сировине за припремање јела француске кухиње; - Најпознатија јела француске кухиње: француске закуске, лук супа, марсељења бујабеса, сосеви, рататут, шукрут, алзашки пасуљ.... - Специфичности у сервирању јела француске кухиње; - Култура живљења народа ове кухиње. <u>Мађарска кухиња</u> - Основне карактеристике и територијална распрострањеност мађарске кухиње;	- На почетку програма ученике упознати са циљем/циљевима и исходима, планом и начинима оцењивања. <u>Облици наставе</u> - Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - вежбе 60 часова <u>Подела одељења на групе</u> - Одељење се дели на 2 групе приликом реализације вежби <u>Место реализације наставе</u> - вежбе се реализују у кабинету за куварство. <u>Препоруке за реализацију наставе</u> - Препоручује се да се од наведених јела практично припреми једно типско јело по избору у оквиру одређене националне кухиње. <u>Оцењивање</u> - Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина <u>Оквирни број часова по темама</u> <i>Увод у националне кухиње 2 часа</i> <i>Српска кухиња 8 часова</i> <i>Француска кухиња 6 часова</i> <i>Мађарска кухиња 4 часа</i> <i>Руска кухиња 4 часа</i> <i>Италијанска кухиња 6 часова</i> <i>Кинеска кухиња 6 часова</i> <i>Кухиње земаља Магреба 6 часова</i> <i>Грчка кухиња 4 часа</i> <i>Индијска кухиња 4 часа</i> <i>Турска кухиња 4 часа</i> <i>Јапанска кухиња 6 часова</i>

		• Сировине за припремање јела мађарске кухиње; • Најпознатија јела мађарске кухиње: љуте чорбе, гулаши, паприкаши, ткањи, перкелти, балатонски варенац.... • Специфичности у сервирању јела мађарске кухиње; • Култура живљења народа ове кухиње. <u>Руска кухиња</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност руске кухиње; • Сировине за припремање јела руске кухиње; • Најпознатија јела руске кухиње шчи, боршч, расољник, сољанка, уха, каше, окрошка, салата „орлов“, блињи, кулич, јагоде „Романов“... • Специфичности у сервирању јела руске кухиње; • Култура живљења народа ове кухиње. <u>Италијанска кухиња</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност италијанске кухиње; • Сировине за припремање јела италијанске кухиње; • Најпознатија јела италијанске кухиње: макарони, лазање, пице, тотелине, шпагете, њоке, пасте, особуко, минестре, меланцини, полпете.... • Специфичности у сервирању јела италијанске кухиње; • Култура живљења народа ове кухиње.	
--	--	--	--

		<u>Кинеска кухиња</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност кинеске кухиње; • Сировине за припремање јела кинеске кухиње; • Најпознатија јела кинеске кухиње: свињетина са кикирикијем, говеђи кари, јунетина са цветовима карфиола, пикантни патлиџан, пржене банане са сладоледом од ваниле... • Специфичности у сервирању јела кинеске кухиње; • Култура живљења народа ове кухиње. <u>Кухиња земаља Магреб-а</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност кухиња земаља Магреба; • Сировине за припремање јела кухиња земаља Магреба; • Најпознатија јела кухиња земаља Магреба: Алжирски Кускус, Марокански Тајине, Мезе, Месхуи, Тунижанска кемиа, Биссара, Хлалем; • Специфичности у сервирању јела кухиња земаља Магреба; Култура живљења народа ове кухиње; <u>Турска кухиња</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност турске кухиње; • Сировине за припремање јела турске кухиње; • Најпознатија јела турске кухиње: Пиде, Сомун, Кебаб, Пастрма, Кофте, Изгара, Долма, Имам бајалди Пилав, Шампита, Ратлук, Туфахије, Халва, Кадаиф;	
--	--	---	--

		• Специфичности у сервирању јела турске кухиње; • Култура живљења народа ове кухиње. <u>Грчка кухиња</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност грчке кухиње; • Сировине за припремање јела грчке кухиње; • Најпознатија јела грчке кухиње: Мезедес: Долмадакиа, Флоринис јемистес, Сароникос; Авголемоно – супа, Трахана супа; Гирос, Сувлаки, Тзаики, Хориатики; Милопита, Каридопита, Боугатса; • Специфичности у сервирању јела турске кухиње; • Култура живљења народа ове кухиње. <u>Индијска кухиња</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност индијске кухиње; • Сировине за припремање јела индијске кухиње; • Најпознатија јела индијске кухиње: Дал, Батхура погачице, Кари, Чатни, Раита салата, Басмати пиринач, Теста: Чапати, Ги, Самоса, Парота; Посластице: пудинг од пиринча; • Специфичности у сервирању јела индијске кухиње; • Култура живљења народа ове кухиње. <u>Јапанска кухиња</u> • Основне карактеристике и територијална распрострањеност јапанске кухиње;	
--	--	---	--

		• Сировине за припремање јела јапанске кухиње; • Најпознатија јела јапанске кухиње: едамаме, мисо супа, суши, теријенси, фугу, темпура, јакитори, бута дон, јакимеши, сладолед од зеленог чаја; • Специфичности у сервирању јела јапанске кухиње; Култура живљења народа ове кухиње.	
--	--	--	--

Назив предмета:	ОСНОВЕ УСЛУЖИВАЊА			
Годишњи фонд часова:	30 часова			
Циљеви предмета	- Упознавање ученика са појмом услуживања; - Упознавање ученика са средствима за рад, дневним оброцима, системом и начином услуживања; - Оспособљавање ученика да знаће из области куварства прилагоди потребама услуживања хране у угоститељским објектима.			
ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Појмовне основе услуживања	- Упознавање ученика са предметом, улогом и значајем услуживања, инвентаром и опремом, намештајем за услуживање; - Упознавање са радним одељењима и функционалном повезаношћу.	- објасни значај и улогу услуживања у угоститељским објектима; - препозна и прилагоди инвентар за услуживање у угоститељским објектима; - разликује радна одељења и објасни њихову функцију; - разликује просторије за служење оброка.	- Појам улога и задаци услуживања; - Радна одељења и њихова функционална повезаност; - Услужно особље (особине и дужности); - Инвентар, опрема и уређаји, намештај за услуживање.	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Реализација наставе: теоријска настава (30 часова) <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели на групе <u>Место реализације наставе</u> - Теоријска настава се реализује у учионици <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода; - тестове знања; - тестове практичних вештина. <u>Оквирни број часова по темама</u> - Појмовне основе услуживања 6 часова - Дневни оброци 6 часова - Системи и начини услуживања 6 часова - Услуживање хране 11 часова
Дневни оброци	Упознавање ученика са дневним оброцима и дневним циклусима исхране.	- наброји дневне оброке; - објасни дневне оброке.	- Дневни оброци и дневни циклуси исхране у угоститељству - Главни дневни оброци, међу оброци, туристички оброци - Редовни и ванредни оброци	
Системи и начини услуживања	Упознавање ученика са системима и начинима услуживања.	- наброји системе услуживања; - објасни системе услуживања; - наброји начине услуживања; - објасни начине услуживања.	- Организациони системи рада у услуживању (обер, ревири, реонски, бригадни систем рада); - Начини услуживања (бечки, руски, енглески, француски и комбиновани начин услуживања).	

Инструменти понуде у угоститељству	Оспособљавање ученика да препознају и наведу инструменте понуде.	Правилно писање и састављање инструмената понуде.	- Инструменти понуде и документи продаје у угоститељским објектима; - Појам, врсте, презентовање гостима (карта пића, кафанска карта, винска карта, јеловник, анкетни јеловник, мени карта и др.).	
Услуживање хране	Оспособљавање ученика да знања из куварства прилагоде потребама служивања хране.	- објасни начин служивања доручка и једноставних јела; - објасни начин служивања хладних предјела; - објасни начин служивања супа, чорби, потажа и консомеа; - објасни начин служивања топлих предјела; - објасни начин служивања рибе, ракова и шкољки; - објасни начин служивања главних јела; - објасни начин служивања варива, салата и сирева; - објасни служивање посластица, воћа и компота.	Услуживање доручака, једноставних јела, хладних предјела, супа, чорби, потажа, консомеа, топлих предјела, рибе, ракова, шкољки, готових јела, печења, јела по поруџбини, специјалитета са роштиља, варива, салата и сирева, посластица, воћа и компота.	

Назив предмета:	ПРЕДУЗЕТНИШТВО			
Годишњи фонд часова:	60 часова			
Циљеви предмета	– Развијање пословних и предузетничких знања, вештина и понашања; – Развијање предузетничких вредности и способности да се препознају предузетничке могућности у локалној средини и делује у складу са тим; – Развијање пословног и предузетничког начина мишљења; – Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији; – Оспособљавање за активно тражење посла (запошљавање и samozapoшљавање); – Оспособљавање за израду једноставног плана пословања мале фирме; – Мултидисциплинарни приступ и оријентација на праксу; – Развијање основе за континуирано учење; – Развијање одговорног односа према очувању природних ресурса и еколошке равнотеже.			
ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Предузетништво и предузетник	• Разумевање појма и значаја предузетништва; • Препознавање особености предузетника;	• наведе адекватне примере предузетништва из локалног окружења; • наведе карактеристике предузетника; • објасни значај мотивационих фактора у предузетништву; • доведе у однос појмове иновативност, предузимљивост и предузетништво; • препозна различите начине отпочињања посла у локалној заједници.	• Појам, развој и значај предузетништва; • Профил и карактеристике успешног предузетника; • Мотиви предузетника; • Технике и критеријуми за утврђивање предузетничких предиспозиција.	На уводном часу ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања/ обавезом ученика да у току наставе редовно формирају радну свеску <u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: • Вежбе (64 часа) <u>Методе рада:</u> Радионичарски (све интерактивне методе рада) <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе (2 наставника) <u>Место реализације наставе</u> Вежбе се реализују у кабинету / учионици <u>Оквирни број часова по темама</u> Предузетништво и предузетник 6 часова Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план 16 часова Управљање и организација 18 часова Економија пословања 10 часова Ученички пројект–презентација пословног плана 8 часова <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: • активност ученика на часу; • редовност и прегледност радне свеске; • домаће задатке;

				- тестове знања; - израду практичних радова (маркетинг, организационо-производни и финансијски план); - израду коначне верзије бизнис плана; - презентацију. Препоруке за реализацију наставе Предузетништво и предузетник: Дати пример успешног предузетника и/или позвати на час госта – предузетника који би говорио ученицима о својим искуствима или посета успешном предузетнику;
Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план	- Развијање способности за уочавање, формулисање и процену; пословних идеја - Упознавање ученика са елементима маркетинг плана; - Развијање смисла за тимски рад.	- примени креативне технике избора, селекције и вредновања пословних идеја; - препозна садржај и значај бизнис плана; - истражи међусобно деловање фактора који утичу на тржиште: цена, производ, место, промоција и личност; - прикупи и анализира информације о тржишту и развија индивидуалну маркетинг стратегију; - развије самопоуздање у спровођењу теренских испитивања; - самостално изради маркетинг плана у припреми бизнис плана; - презентује маркетинг план као део сопственог бизнис плана.	- Трагање за пословним идејама; - Процена пословних могућности за нови пословни подухват; - SWOT анализа; - Структура бизнис плана и маркетинг плана као његовог дела; - Елементи маркетинг микса (5П) – (производ/услуга, цена, канали дистрибуције, промоција, личност); - Рад на терену-истраживање тржишта; - Презентација маркетинг плана за одабрану бизнис идеју.	Развијање и процена пословних идеја, маркетинг план: Користити олују идеја и вођене дискусије да се ученицима помогне у креативном смишљању бизнис идеја и одабиру најповољније. Препоручити ученицима да бизнис идеје траже у оквиру свог подручја рада али не инсистирати на томе. Ученици се дела на групе окупљене око једне пословне идеје у којима остају до краја. Групе ученика окупљене око једне пословне идеје врше истраживање тржишта по наставниковим упутствима. Пожељно је организовати посету малим предузећима где ће се ученици информисати о начину деловања и опстанка тог предузећа на тржишту.
Управљање и организација, правни оквир за оснивање и функционисање делатности	- Упознавање ученика са суштином основних менаџмент функција и вештина; - Упознавање ученика са специфичностима управљања производњом/услугом	- наведе особине успешног менаџера; - објасни основе менаџмента услуга/производње; - објасни на једноставном примеру појам и врсте трошкова, цену коштања и инвестиције; - израчуна праг рентабилности на једноставном примеру; - објасни значај производног плана и изради производни план за сопствену бизнис идеју	- Менаџмент функције (планирање, организовање, вођење и контрола); - Појам и врсте трошкова, цена коштања; - Инвестиције; - Преломна тачка рентабилности; - Менаџмент производње -	Управљање и организација: Препоручене садржаје по темама ученик савладава на једноставним примерима уз помоћ наставника Методе рада : Мини предавања Симулација Студија случаја Дискусија Давати упутстава ученицима где и како да дођу до неопходних информација. Користити сајтове за прикупљање информација (www.apr.gov.rs , www.sme.gov.rs и други). Основна пословна документација: CV, молба, жалба, извештај, записник...

	гама и људским ресурсима; - Упознавање ученика са значајем коришћења информационих технологија за савремено пословање; - Давање основних упутстава где доћи до неопходних информација.	у најједноставнијем облику (самостално или уз помоћ наставника); - увиђа значај планирања и одабира људских ресурса за потребе организације; - користи гантограм; - објасни значај информационих технологија за савремено пословање; - схвати важност непрекидног иновирања производа или услуга; - изабере најповољнију организациону и правну форму привредне активности; - изради и презентује организациони план за сопствену бизнис идеју; - самостално сачини или попуни основну пословну документацију.	управљање производним процесом/услугом; - Управљање људским ресурсима; - Управљање временом; - Инжењеринг вредности; - Информационе технологије у пословању; - Правни аспект покретања бизниса.	Посета социјалним партнерима на локалном нивоу (општина, филијале Националне службе за запошљавање, Регионалне агенције за развој малих и средњих предузећа и сл.)
Економија пословања, финасијски план	- Разумевање значаја биланса стања, биланса успеха и токова готовине као најважнијих финансијских извештаја у бизнис плану; - Препознавање профита/добити као основног мотива пословања; - Разумевање значаја ликвидности у пословању предузећа.	- састави биланс стања на најједноставнијем примеру; - састави биланс успеха и утврди пословни резултат на најједноставнијем примеру; - направи разлику између прихода и расхода с једне стране и прилива и одлива новца са друге стране на најједноставнијем примеру; - наведе могуће начине финансирања сопствене делатности; - се информише у одговарајућим институцијама о свим релевантним питањима од значаја за покретање бизниса; - идентификује начине за одржавање ликвидности у пословању предузећа;	- Биланс стања; - Биланс успеха; - Биланс токова готовине (cash flow); - Извори финансирања; - Институције и инфраструктура за подршку предузетништву; - Припрема и презентација финансијског плана.	Економија пословања, финасијски план Користити формулар за бизнис план Националне службе запошљавања. Користити <u>најједноставније табеле за израду биланса стања, биланса успеха и биланса новчаних токова.</u> Обрадити садржај на најједноставнијим примерима из праксе Методе рада : Мини предавања Симулација Студија случаја Дискусија

		• састави финансијски план за сопствену бизнис идеју самостално или уз помоћ наставника; • презентује финансијски план за своју бизнис идеју.		
Ученички пројект-презентација пословног плана	• Оспособити ученика да разуме и доведе у везу све делове бизнис плана; • Оспособљавање ученика у вештинама презентације бизнис плана.	• самостално или уз помоћ наставника да повеже све урађене делове бизнис плана; • изради коначан (једноставан) бизнис план за сопствену бизнис идеју; • презентује бизнис план у оквиру јавног часа из предмета предузетништво.	• Израда целовитог бизнис плана за сопствену бизнис идеју; • Презентација појединачних/групних бизнис планова и дискусија.	Ученички пројект-презентација пословног плана: Позвати на јавни час успешног предузетника, представнике школе, локалне самоуправе и банака за процену реалности и иновативности бизнис плана. Према могућности наградити најбоље радове. У презентацији користити сва расположива средства за визуализацију а посебно презентацију у power point –у.

Изборни предмет

Наставни предмет – Грађанско васпитање

Циљеви предмета:

1. Стицање знања, развијање вештина, усвајање вредности и формирање ставова који су претпоставка за успешан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву;
2. Оснаживање ученика за поштовање, одбрану и афирмацију вредности демократског друштва;
3. Јачање друштвене кохезије, уважавање различитости и подршка сузбијању сваког облика дискриминације и насиља.

Годишњи фонд часова:

30 часова

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
ДЕМОКРАТИЈА И ПОЛИТИКА	- Разумевање појмова демократија, политика, власт, грађански живот - Упознавање са механизмима функционисања демократије и институцијама демократије - Сагледавање значаја и начина контроле и ограничења власти у демократији	- Објасни појмове демократија, политика, власт, грађански живот - Наведе разлике између демократског и недемократског начина одлучивања - Објасни разлике између непосредне и посредне демократије - Анализира различите начине ограничавања власти - Разликује надлежности законодавне, извршне и судске власти	- Демократија, политика и власт - Функционисања институције демократије - Механизми и начини контроле и ограничења власти у демократском поретку	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Реализација наставе: Предмет се реализује кроз: - теоријску наставу Подела одељења на групе - Одељење се не дели на групе Место реализације наставе - Настава се реализује у учионици Препоруке за реализацију наставе - Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима активне, проблемске и истраживачке наставе са сталним рефлексима на одговарајуће појаве из друштвеног контекста прошлости и садашњости. - Квалитет наставе се обезбеђује усаглашавањем садржаја са одговарајућим методичким активностима и сталном разменом информација унутар групе. - Добар индикатор успешне наставе је способност ученика да адекватно примењују стечена знања и вештине и да у пракси изражавају ставове и вредности демократског друштва.
ГРАЂАНИН И ДРУШТВО	- Сагледавање улоге грађанина/грађанке у демократском друштву - Упознавање се са радом локалне самоуправе - Сагледавање улоге и карактеристика цивилног друштва у демократији - Сагледавање значаја и начина учествовања грађанина/грађанке у политици	- Разуме политичко одређење појма грађанин/грађанка - Разуме значај поштовања закона у демократској држави - Објасни улогу локалне самоуправе и послове којима се она бави - Објасни карактеристике и улогу цивилног друштва - Наведе могућности утицаја грађана на власт, правни и политички систем (различите форме грађанског удруживања, различите форме грађанских иницијатива и акција) - Идентификује и анализира факторе који ометају/ подстичу демократски развој друштва	- Однос државе и грађанског друштва - Појам грађанина - Значај и начин учествовања грађанина у политици - Улога грађана у остваривању права	

ГРАЂАНСКА И ПОЛИТИЧКА ПРАВА И ПРАВО НА ГРАЂАНСКУ ИНИЦИЈАТИВУ	- Упознавање ученика са суштином грађанских права и правом на грађанску иницијативу - Сагледавање улоге грађана у остваривању људских права у демократском друштву - Сагледавање неопходности и начина активног учешћа грађана у демократском друштву	- Објасни појам људских права - Наведе врсте људских права и објасни њихов садржај - Анализира предствљање људских права у актуелним медијима - Објасни улогу појединца у заштити и остваривању људских права - Објасни појам грађанске иницијативе - Наведе надлежности општине и послове којима се она бави - Разликује формалну од нефомалне иницијативе - Наведе форму и садржај формалног предлога грађанске иницијативе - Наведе структуру, функционисање, правила и процедуре рада Скупштине - Изведе симулацију заседања Скупштине поштујући све процедуре у процесу доношења одлука на предлог грађана - Објасни појам, карактеристике, улогу и врсте удруживања грађана - Идентификује и анализира активности и акције удружења грађана у својој локалној заједници.	- Право на грађанску иницијативу - Партиципација грађана у процесу доношења одлука и право на самоорганизовање грађана - Улога невладиних организација	- Наставник треба да пружи неопходну помоћ и подршку ученицима у припреми и реализацији активности, а заједно са групом да обезбеди повратну информацију о њеној успешности. - У реализацији овог програма наставник је извор знања, организатор и водитељ ученичких активности и особа која даје повратну информацију. - Повратна информација је од великог значаја не само за процес стицања сазнања, већ и за подстицање самопоуздања, учешћа у раду групе и мотивације за предмет - За успешно реализовање наставе број ученика у групи не би требала да буде већа од 25 ученика. Оптималан број ученика је 15-20 ученика Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1.праћење остварености исхода
ПЛАНИРАЊЕ КОНКРЕТНЕ АКЦИЈЕ	Подстицање и оспособљавање ученика за планирање заједничких акција и пројеката у локалној заједници	- Идентификује проблеме у својој локалној заједници - Анализира изабране проблеме, изучава их - Предлаже активности и дискутује о њима са осталим члановима тима - Сарађује са члановима тима и учествује у доношењу одлука - Формулише циљеве и кораке акције - Иницира активности ,прати их и оцењује - Представи путем јавне презентацију нацрт акције и резултате акције	- Избор проблема - Идентификација могућих решења - Припрема нацрта акције - Реализација акције (ван редовних часова и учioniце) - Анализа реализоване акције - Представљање резултата акције	Оквирни број часова по темама - Демократија и политика (4 часова) - Грађанин и друштво (8 часова) - Грађанска и политичка права и право на грађанску иницијативу (10 часова) - Планирање конкретне акције (8 часова)

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Српски језик и књижевност
- Историја
- Социологија са правима грађана

Назив предмета:

ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

Разред:

Трећи

ТЕМА (методске јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Понављање	☐ Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и	☐ сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. године средњошколског или гимназијског	☐ Специфичности наставе Православног катихизиса у	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.
кључних појмова обрађених у другом разреду средње школе	начином реализације наставе Православног катихизиса; ☐ Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	образовања; ☐ уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	средњој школи и гимназијама; ☐ Рекапитулација обрађених садржаја о стварању света и човека, прародитељском греху и историји спасења.	Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
II – ХРИСТОС ИСТИНИТИ БОГ И ИСТИНИТИ ЧОВЕК	☐ Ученицима пружити основ за разумевање значаја Христове личности и Његовог живота за наше спасење;	☐ моћи ће разуме значење израза Нови Адам, Месија и Емануил, Логос; ☐ моћи да изложи зашто је Исус Христос као посредник између Бога и човека једини Спаситељ света;	☐ Господ Исус Христос: Нови Адам, Месија и Емануил; ☐ Исус Христос – Оваплоћени Логос Божји; ☐ Христос истинити Бог и	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

2. Господ Исус Христос: Нови Адам, Месија и Емануил	☐ Протумачити ученицима Христова имена: Нови Адам, Месија и Емануил;	☐ моћи да у прологу Јеванђеља по Јовану укаже на места у којима се говори о Богу као Логосу;	истинити Човек.	<u>Врсте наставе</u>
3. Исус Христос – Оваплоћени Логос	☐ Протумачити ученицима пролог Јеванђеља по	☐ моћи у основним цртама да опише зашто је могуће да се у новозаветној Цркви		Настава се реализује кроз следеће облике наставе:
Божји 4. Христос истинити Бог и истинити Човек	Јовану; ☐ Ученицима пружити основ за разумевање да је Христос потпуни Бог и потпуни човек; ☐ Упознати ученике са теологијом иконе – да се на иконама пројављује	представља Бог; ☐ моћи да наведе основне разлике између слике и иконе.		☐ теоријска настава (37 часова) Место реализације наставе
5. Теологија иконе (систематизација теме)	историјска и есхатолошка димензија.			• Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;

III - ПРИБЛИЖИЛО СЕ ЦАРСТВО БОЖЈЕ... 6. Почетак Христове проповеди 7. Блаженства 8. Беседа на гори 9. Параболе о Царству Божјем 10. Царство Божје – циљ Христове проповеди (систематизација теме)	□ Пружити ученицима основ за разумевање да Христос доноси Царство Божје у свет; □ Посматрати Христово учење о Блаженствима у савременом контексту; □ Предочити ученицима Христово учење о Царству Божјем; □ Христова проповед има универзални карактер.	• моћи да закључи да је Царство Божје заједница са Христом; • моћи да увиде актуелност Христове проповеди; • знати да је Христова делатност и проповед позив свима у Царство Божје; • моћи да увиде како поуке из Христове проповеди могу да примене на сопствени живот.	□ Христова проповед; • Беседа на гори; • Параболе о Царству Божјем; • Царство Божје – циљ Христове проповеди.	<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u> Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. □ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода,
--	---	---	---	--

IV - ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС ТУ ЈЕ И ЦАРСТВО БОЖЈЕ 11. Где је Христос ту је и Царство Божје 12. Преображење Христово и објава Његовог страдања 13. Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим 14. Тајна Вечера слика Царства Божјег 15. Христос Нова Пасха 16. Вазнесење и Други Долазак Христов	- Упознати ученике да Христос у својој личности обједињује Царску, Првосвештеничку и Пророчку службу; - Протумачити ученицима догађај и тропар Преображења у светлости исихастичког искуства Цркве; - Подстаћи ученике на размишљање да је Христова смрт на Крсту крајњи израз љубави Бога према човеку; □ - Упознати ученике са есхатолошком димензијом свете Литургије; - Ученицима указати да је Христовим Вазнесењем	- моћи да повеже догађај Преображења са литургијском песмом «Видјехом свјет истиниј...»; - моћи да разуме да је свака заједничка трпеза израз заједништва; - моћи да разуме да Христос Тајном Вечером установљује начин на који ће остваривати заједницу са својим ученицима у све дане до свршетка века; - моћи да разуме да сва радост хришћанске вере извире из свести о победи над смрћу и Христовом сталном присуству; - моћи да, причешћујући се, доживљава себе као учесника Тајне Вечере; □ моћи да у основим цртама изложи смисао Христовог страдања и смрти; - моћи да објасни да се Христос вазноси на небо да би узнео људску природу Оцу; - моћи да разуме да се Христос вазноси на небо да би наша вера у Христа била слободна	- Где је Христос ту је и Царство Божје; - Преображење Христово и објава Његовог страдања; - Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим; - Тајна Вечера - Христос Нова Пасха; - Свети Дух Утешитељ – Дух заједнице и Цар Небески.	облика рада и наставних средстава. □ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонована наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. □ У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. □ □ □
--	--	--	--	--

17. Свети Дух Утешитељ – Дух заједнице и Цар Небески (систематизација теме)	Христос прослављен као Господ и да је у Њему прослављена људска природа; □ Ученицима пружити основ за разумевање да је и после свог Вазнесења Христос са нама у све дане до свршетка века; □ Протумачити ученицима неколико новозаветних пневматолошких одељака.	(а не изнуђена); □ знати да је општење са Христом и данас могуће у заједници Духа Светога – у Цркви.		Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. □ <u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; □
--	---	--	--	--

V - МОЈ ЖИВОТ У ХРИСТУ 18. Покајање и праштање 19. Труд и ревност 20. Вера и формализам у вери 21. Света Литургија – пројава Царства Небеског (систематизација теме)	• Подстицати ученике на хришћански однос према свету, себи и ближњима указивањем на пример Христа чији је живот испуњем безусловном љубављу према сваком човеку; • Подстицати ученике да се свакодневно труде у подвигу делатне љубави према Богу и ближњима; • Упутити ученике да је основни смисао хришћанског етоса волети друге као што Христос воли нас; □ Омогућити ученицима основ за разумевање да Христов Закон љубави није могуће испуњавати на формалан начин.	• моћи да разуме да покајање (преумљење) значи постављање Царства Божјег за приоритет живота; • моћи да разуме да покајање подстиче човека да тражи Царство Божје; • знати да истински однос са Богом не сме бити формалистички; • бити свестан значаја испуњавања Христових заповести у свом животу; • схватити да се учешћем на Литургији учествује у Царству Божјем.	• Покајање и праштање; • Труд и ревност; • Вера и формализам у вери; • Света Литургија – пројава Царства Небеског.	□ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; □ <u>Оцењивање</u> Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; □ писмено испитивање; □ посматрање понашања ученика; □ <u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u> Христос истинити Бог и истинити човек □ □ (4 часа) □ Приближило се Царство Божје... (5 □
VI - СВЕТОТАЈИНСК И ЖИВОТ ЦРКВЕ	□ Омогућити ученицима да схвате да је наш живот у Цркви незамислив без учешћа у светим Тајнама; □ Упознати ученике да човек Крштењем и Миропомагањем задобија	• моћи на основном нивоу да тумачи новозаветна сведочанства о значају Крштења; • моћи да схвати да је Крштење прихватање позива на светост;	• Крштење и Миропомагање; • Покајање и исповест; • Свештенство;	□ часова) □ Где је Христос ту је и Царство Божје (7 □ □ часова) □

22. Крштење и миропомазање			• Света Литургија – светајна Цркве.	Мој живот у Христу (4 часа)
23. Покајање и		• моћи да објасни да Миропомазање значи		Светотајински живот Цркве (4 часа) Новозаветна ризница (5 часова) Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.

исповест	еклисиолошку ипостас (црквени идентитет);	примање дарова Светог Духа за служење у Цркви;		
24. Свештенство	Омогућити ученицима разумевање да су Исповест и Покајање	моћи да схвати да су исповест и покајање повратак у наручје Очево и заједницу Цркве;		
25. Света Литургија – Светајна Цркве	обновљење благодати Крштења; Указати ученицима да је свештеничка служба продужетак Христовог	знати да су службе у Цркви дарови Духа Светога; моћи да међусобно разликује различите службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон, лаик) и увиди њихову повезаност;		

	служења којим је Он спасао свет; - Указати ученицима да се учешћем у светим Тајнама постаје део Тела Христовог; - Развијати свест ученика да је света Литургија Тајна Божјег присуства у свету и уласка у Царство Божје.	☐ бити свестан да све Тајне свој смисао добијају у Литургији.	
VII - НОВОЗАВЕТНА РИЗНИЦА 26. Анафора светог Василија Великог 27. Литургијски контекст молитве Оче наш	☐ Пружити ученицима основ за разумевање целокупног домостроја спасења на примеру анафоре Василија Великог; ☐ Детаљно протумачити ученицима молитву Оче	☐ моћи да препозна догађаје из историје спасења у Анафори Василија Великог; - моћи да тумачи молитву Оче наш као литургијску молитву; - моћи да разуме да братска хришћанска љубав своје порекло има у примеру Христове љубави; ☐ бити свестан да хришћанско братољубље превазилази крвно и национално порекло;	☐ Анафора светог Василија Великог; ☐ Литургијски контекст молитве Оче наш; ☐ Ако једном од ових малих учинисте, мени учинисте...; ☐ Христов однос према потребитима;

28. «Ако једном од ових малих учинисте, мени учинисте...»	наш у контексту Литургије; ☐ Пружити ученицима основ да повежу Христов однос према потребитима са харитативном	☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 3. разреда средње школе.	☐ Сви сте једно у Христу...	
29. Христов однос према потребитима				
30. Сви сте једно у Христу	делатношћу хришћана данас; ☐ Предочити ученицима кроз јеванђелске текстове			
	да у прихватању Христове Тајне нема раздора међу људима; ☐ Установити обим и квалитет знања и разумевања стечених у току школске године из Православног катихизиса. ☐			

Назив
предмета:
Годишњи фонд
часова:

СТРАНИ ЈЕЗИК I (седма година учења)

30

Циљеви предмета:

Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику, како у свакодневном животу тако и у пословном окружењу.

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ТРЕЋЕГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ И ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ (80% + 20%)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	- разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (школа, посао, хоби) - разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговорно стандардним језиком, поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора	- Свакодневни живот (генерацијски конфликти и начини превазилажења) - Образовање (образовање за све, пракса и припреме за будуће занимање, размена ученика) - Познате фирме, предузећа, установе, институције у земљама чији се језик учи - Културни живот (међународни пројекти и учешће на њима) - Заштита човекове околине (волонтерски рад) - Медији (штампа, телевизија, електронски медији) - Историјски догађаји/линости из земаља чији се језик учи - Свет компјутера (предности и мане употребе компјутера)	- Представљање себе и других - Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима) - Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.) - Давање једноставних упутстава и команди - Изражавање молби и захвалности - Изражавање извињења - Изражавање потврде и негирање - Изражавање допадања и недопадања - Изражавање физичких сензација и потреба - Исказивање просторних и временских односа - Давање и тражење информација и обавештења - Описивање и упоређивање лица и предмета	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспект у употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа ; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности.
		СТРУЧНЕ ТЕМЕ - Занимања , описи послова и задужења у домену угоститељства - Врсте угоститељских објеката и описи услуга у угоститељству	- Изрицање забране и реаговање на забрану - Изражавање припадања и поседовања - Скретање пажње - Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања - Тражење и давање дозволе	Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учионици. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потрази за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим

		- Прибор и опрема за рад у угоститељском објекту - Врсте намирница, јела и посластица - Храна по регијама, одлике националних кухиња и обичаја у исхрани. - Начин сервирања хране и посластица - Мере одржавања хигијене и квалитета - Читање, праћење и вођење прописане документација у домену струке	18. Исказивање честитки 19. Исказивање препоруке 20. Изражавање хитности и обавезности 21. Исказивање сумње и несигурности	задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно-интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте:
ЧИТАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова	- разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке - разуме опис догађаја и осећања - разуме основни садржај као и важније детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку	Пословна комуникација у писменом и усменом облику на страном језику (телефонирање, уговарање састанака, потврђивање или одбијање резервације или поруџбине, рекламације и др.) ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ Напомена: У трећем разреду трогодишње средње стручне школе нису предвиђени нови граматички садржаји. У настави се систематизују и утврђују они граматички садржаји чије савладавање ученицима представља посебну тешкоћу а који се у датој струци често користе.		Такозвана комуникативно-интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте: - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја - ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину - учбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о стручним темама

ГОВОР Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику	• једноставним средствима опише статус и образовање, будуће запослење • опише делатност, фирму, процес рада или пак преприча телефонски разговор или одлуке неког договора у оквиру познате лексики • образложи краће своје намере, одлуке, поступке			• учионица постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан
ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја	• попуњава рачуне, признанице и хартије од вредности • напише једноставно пословно писмо према одређеном моделу • опише и појасни садржај схема и графикана везаних за струку			Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика који се прогресивно увећава од 20 до 50% током четворогодишњег образовања мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања.

МЕДИЈАЦИЈА Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова	Сажима садржај текста, филма, разговара и сл.			Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл. Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налози упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве струке. То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације (поруџбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање на основном нивоу било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору. Предвиђен је по један писмени задатак у сваком полугодишту.
МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима	идентификује различита гледишта о истој теми			
ЗНАЊА О ЈЕЗИКУ	коректно употребљава једноставне структуре користећи зависне реченице (уз одређене системске елементарне грешке које глобални смисао не доводе у питање)			

Назив предмета: **ИЗАБРАНИ СПОРТ**

Годишњи фонд: **30**

Циљеви предмета:

1. Циљ наставе предмета – изабрани спорт јесте да ученици задовоље своја интересовања и потребе за стицањем знања, способности за бављење спортом као интегралним делом физичке културе и настојање да стечена знања примењују у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима);
2. Стицање теоријских знања у изабраном спорту, пружање неопходних знања из изабраног спорта (принципи, технике, начин вежбања – тренирања, стицање основних и продубљених тактичких знања;
3. Социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичењу;
4. Откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање да се баве спортом.

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Предлог спортова који се понуде ученицима као избор: У првом реду, спортови који се у одређеном обиму обрађују кроз наставу физичког васпитања: - атлетика гимнастика -ритмичка гимнастика - рукомет кошарка одбојка мали фудбал плес	• Упознавање ученика са вредностима спорта • усмерени развој и одржавање моторичких способности ученика; • учење и усавршавање моторичких форми изабраног спорта; • стицање теоријских знања у изабраном спорту; • познавање правила такмичења у изабраном спорту; • формирање навика за бављење	• теоријски објасни вредности физичких активности при учествовању у спортској игри; • прикаже техничке вештине индивидуалне технике; • прикаже , објасни и демонстрира колективну тактику спортске гране са којом се упознао и учио ; • игра уз примену правила игре; • учествује у организацији школских спортских такмичења • примењује правила фер плеја	• Програмски садржаји физичког васпитања-изабраног спорта чини следећа структура: • развијање моторичких споосбности ученика; • спортско-техничко образовање ученика (обучавање и усавршавање технике); • индивидуална и колективна тактика изабраног спорта; • теоријско образовање; • правила изабраног спорта; • организовање унутар одељенских и међуодељенских такмичења. ТЕОРИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ • упознавање ученика вредностима изабраног спорта; • упознавање ученика са основним принципима вежбања у складу са његовим узрастом; • упознавање ученика са штетним последицама неправилног вежбања и предозирања у изабраном спорту; • упознавање ученика са етичким вредностима и слабостима спорта; • упознавање ученика са естетским вредностима спорта.	Настава физичко васпитање - изабрани спорт је изборни предмет и реализује се у оквиру редовне наставе са једним или два часа недељно који се уноси у распоред часова школе. Часови се уписују према редовном распореду часова у рубрику дневника под називом - изабрани спорт (нпр.атлетика) и посебно се нумеришу; сваки ученик је обавезан да се определи за један спорт које му се понуди почетком школске године, а још боље на крају претходног разреда; школа ученицима треба да понуди такав избор да њиме буду понуђени најмање два индивидуална и два колективна спорта. Уколико школа има оптималне услове за рад, ученицима се може понудити и више спортова; прихватају се они спортови за које се определило највише ученика у једном одељењу (цело одељење реализује програм изабраног спорта целе школске

1. спортови	изабраним спортом; • социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима у такмичења; • откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање да се баве спортом. • учење и усавршавање основних и сложених елемената технике изабраног спорта; • пружање неопходних знања из изабраног спорта (принципи технике, начин вежбања-тренирања, стицање основних и продубљених тактичких знања, правила такмичења у спорту итд.) и њихова примена у пракси;		Минимални образовни захтеви : • Предметни наставници утврђују минималне образовне захтеве, у складу са усвојеним програмом за сваки изабрани спорт. Под тим се подразумева: • савладаност основне технике и њена примена; • познавање и примена елементарне тактике; • познавање и примена правила; • ангажованост и учешће ученика на такмичењима у изабраном спорту. ПРОГРАМ ПО ИЗБОРУ УЧЕНИКА • РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ - Савладавање основних вежби: докорак,“, мењајући корак галопом у свим правцима, полкин корак, далеко високи скок, „маказице; - Систематска обрада естетског покрета тела у месту и у кретању без реквизита и са реквизитима, користећи при томе различиту динамику, ритам и темпо, - Примена савладане технике естетског покрета и кретања у кратким саставима. - Треба савладати најмање пет народних плесова. - Припрема за такмичење и приредбе и учешће на њима. • СПОРТСКА ИГРА (по избору) - Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре.	године). Избор спорта врши се на нивоу одељења; предлог за изабрани спорт даје актив наставника физичког васпитања, у складу са условима рада школе. предлог мора бити реалан; предлажу се спортови за које постоје адекватни услови; ученици једног одељења могу изабрати исти спорт који су упражњавали у предходним разредима или могу изабрати нови спорт који до тада нису упражњавали. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРОГРАМА Основне карактеристике програму су: изборност; да служе потребама ученика; омогућавање наставницима не само да планирају већ и да програмирају рад у настави у складу са сопственим знањима, искуствима; програм у великој мери омогућава креативност наставника; програм је у функцији целокупне наставе физичког васпитања ученика. Предлог спортова који се понуде ученицима као избор. У првом реду, спортови који се у одређеном обиму обрађују кроз наставу физичког васпитања: • атлетика; • гимнастика;
---------------------------	--	--	---	---

	• учење и усавршавање основне тактике изабраног спорта и њена примене у пракси; • обавезна реализација такмичења на одељењском и разредном нивоу; • задовољавање социјалних потреба за потврђивањем и групним поистовећењем и др; • стварање објективних представа ученика о сопственим могућностима за учешће у изабраном спорту; • подстицање стваралаштва ученика у спорту (у домену технике, тактике и такмичења). • упознавање ученика са основним принципима вежбања у складу са његовим узрастом;		- Даље проширивање и продубљавање техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. РУКОМЕТ - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу. - Покривање и откривање играча, одузимање лопте, ометање противника. Општи принципи постављања играчау одбрани и нападу. Напад са једним и два играча и напад против зонске одбране. Зонска одбрана и напад „човек на човека“. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила игре. - Учествовање на разредним, школским и међушколским такмичењима. ФУДБАЛ - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу. - Покривање и откривање играча, одузимање лопте и ометање противника. Општи принципи постављања играча у нападу и одбрани. Разне варијанте напада и одбране. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила малог фудбала. - Учествовање на разним школским и међушколским такмичељима. КОШАРКА - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу - Техника кошарке. Шутирање на кош из места и кретања, шут са једном или обема рукама, са разних одстојања од коша. Постављање и кретање играча у нападу и одбрани. Одбрана „зоном“ и „човек на човека“. Напад против ових	• ритмичка • гимнастика: • рукомет; • кошарка; • одбојка; • мали фудбал; • плес. Спортови који се налазе у програмима такмичења "Савеза за школски спорт и олимпијско васпитање Србије": Спортови за које је заинтересована локална средина, односно локална самоуправа. Спортови за које постоје одговарајући природни и материјални ресурси: - скијање; - веслање. Спортови са којима су се ученици упознали кроз курсне облике рада. <i>Дидактичко-методичко упутство за реализацију часова изабране спортске гране (изборног спорта)</i> часове изабране спортске гране потребно је са методичког становишта у што већој мери прилагодити моделу часа физичког васпитања; у складу са моторичким формама које карактеришу изабрани спорт и које се примењују у основној фази часа, неопходно је бирати вежбања, како за уводно-припремну тако и завршну фазу часа; тежиште рада у свим изабраним спортовима да је на техници и
--	---	--	---	--

	• упознавање ученика са штетним последицама неправилног вежбања и предозирања у изабраном спорту; • упознавање ученика са етичким вредностима и слабостима спорта; • упознавање ученика са естетским вредностима спорта.		врста одбрана. Контранапад у разним варијантама и принцип блока. - Правила игре и суђење. - Учествовање на разредним и школским такмичењима. ОДБОЈКА - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу - Техника одбојке. Игра са повученим и истуреним центром. Смечирање и његова блокада. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила игре и суђења. - Учествовање на одељенским , разредним и међушколским такмичењима. ПЛИВАЊЕ - Упознавање и примена основних сигурносних мера у пливању; - Усвајање две технике пливања (по склоностима и избору ученика). Вежбање ради постизања бољих резултата. Скок на старту и окрети. - Учествовање на одељенским , разредним и међушколским такмичењима. БОРИЛАЧКЕ ВЕШТИНЕ - Избор борилачке вештине која се изучава на матичним факултетима спорта и физичког васпитања, и која је у програму Школских спортских такмичења. Наставник у складу са могућностима школе и интересовањима ученика предлаже наставни програм. КЛИЗАЊЕ И СКИЈАЊЕ - Програмски задаци из клизања и скијања обухватају савладавање основне технике и упознавање са правилима такмичења. Наставник предлаже наставни програм, који се заснива на програму клизања и предмета скијање на матичним факултетима	њеној примени у ситуационим условима; код индивидуалних спортова инсистирати на примени кретања у такмичарским условима;Настојати да се трчи или плива што брже, скаче што више или баца што даље, постиже што више кругова итд.; код колективних спортова (спортских игара) форсирати уважавање технике и тактике највише кроз игру и ситуационе услове приближне условима игре; на сваком часу у одређеним временским интервалима спроводити такмичење између екипа. у раду на овим часовима неопходно је правити тимове- екипе према способностима;. на часовима изабраног спорта обавезно је примењивати диференциране облике рада у складу са знањима и способностима ученика. Овакав приступ је обавезан уважавајући структуру ученика који су се определили за одређени спорт (има оних који су се тим спортом већ бавили или се њиме баве и ученика почетника); садржаје рада на часовима програмирају наставници задужени за реализацију предмета физичко васпитање – изабрани спорт у складу са знањима о спортској грани и сагледавањем способности и знања ученика; програмирани садржаји планирају се као и сви остали
--	--	--	---	---

				часови nastave физичког васпитања; оцењивање ученика је у складу са обимом и квалитетом оног научног садржаја који је за ученике одређен (програм за почетнике и програм за напредније); реализацијом часова физичког васпитања – изабрани спорт пратити и запажати ученике који су посебно талентовани за спорт и упућивати их да се њиме баве и изван школе у клубовима и спортским школама ако то желе или имају интересовања.; током рада са ученицима уочавати оне чије се интересовање за одређени спорт не поклапа са њиховим могућностима и истим на крају школске године саветовати за који спорт да се одреде у наредној школској години. II ОРГАНИЗАЦИЈА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА садржаји nastave физичког васпитање - изабрани спорт могу се реализовати у објектима школе, на одговарајућим вежбаљима - објектима ван школе, под условом да се налазе у близини школе или да је за ученике организован наменски превоз (спортска хала, базен, отворени терени, клизалиште, скијалиште итд.); часови се могу организовати у истој смени у оквиру распореда часова са другим предметима или у супротној смени, ако за
--	--	--	--	---

				тим постоји потреба и адекватни услови. III ПЛАНИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА планирање образовно-васпитног рада спроводе наставници у складу са основним принципима планирања наставе физичког васпитања. Годишњи план рада је обавезни облик насатвог планирања из кога проистичу месечни и недељни планови рада; сходно уобичајеној пракси, наставници обавезно израђују и припрему за појединачан час. Припрема за час базира се на прихваћеној четвороделној структури часа примереног потребама наставе физичког васпитања. IV ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ <i>Праћење и вредновање постигнућа ученика</i> праћење напретка ученика обавља се сукцесивно током целе школске године, а на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине. У осмом разреду оцењивање се врши бројчано, на основу остваривања оперативних задатака и минималних образовних захтева: стање моторичких способности; усвојене здравствено-хигијенске навике;
--	--	--	--	---

				достигнути ниво савладаности моторних знања, умења и навика у складу са индивидуалним могућностима; однос према раду. 1. Праћење и вредновање моторичких способности врши се на основу савладаности програмског садржаја којим се подстиче развој оних физичких способности за које је овај узраст критичан период због њихове трансформације под утицајем физичких активности – координација, гipкост, равнотежа, брзина, снага и издржљивост. 2. Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене, а, такође, и на основу усвојености и примене знања из области здравља. 3. Степен савладаности моторних знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, који је утврђен на крају навођења програмских садржаја. 4. Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима. Оцењивање ученика у оквиру праћења и вредновања наставног процеса, врши се на основу правилника о
--	--	--	--	--

				оцењивању ученика основне школе и на основу савремених дидактичко методичких знања. Педагошка документација и дидактички материјал Обавезна педагошка документација је: <i>Дневнирада</i>,структу адржај утврђује се на републичком нивоу и одобрава га министар, а наставнику се оставља могућност да га допуни оним материјалом за које има још потребе. <i>Плановирада</i>:годишњ и, по разредима и циклусима, план стручног актива, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације. <i>Писане припеме</i> наставник сачињава за поједине наставне временску артикулацију остваривања наставне теме (укупан и редни број часова, време реализације), конзистентну дидактичку структуру часова (облике рада, методичке поступке обучавања и увежбавања). <i>Радни картон</i>: има сваки ученик са програмом садржаја који се вежба, а који
--	--	--	--	--

				сачињава учитељ или предметни наставник и који је прилагођен конкретним условима рада. <i>Формулари за обраду података за:</i> стање физичких способности, реализацију програмских садржаја у часовној и ванчасовној организацији рада. <i>Очигледна средства:</i> цртежи, контурограми, видео-траке аранжиране, таблице оријентационих вредности моторичких способности, разноврсна обележавања радних места и други писани материјали који упућују ученике на лакше разумевање и остваривање радних циљева и задатака.
--	--	--	--	---

Назив предмета:

ИСТОРИЈА (ОДАБРАНЕ ТЕМЕ)

Годишњи фонд часова:

1. 30

Циљеви предмета:

2. Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести;
 3. Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности;
 4. Развијање индивидуалног и националног идентитета;
 5. Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру);
 6. Унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога);
 7. Оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
 8. Развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.
-

• ТЕМА	• ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Село и град некад и сад	- Проширивање знања о променама у начину живота градског и сеоског становништва кроз историју. - Уочавање сличности и разлика у животу градског и сеоског становништва кроз историју. - Разумевање односа села и града у прошлости и садашњости. - Стицање знања о миграцијама село – град као константним појавама у историји људског друштва. - Проширивање	- уочи основна обележја различитих типова насеља од праисторије до савременог доба; - изведе закључак о значају настанка градова; - лоцира на историјској карти најзначајније античке, средњовековне и модерне градове у свету, Европи и Србији; - опише начин живота у граду у различитим историјским периодима (на примеру Цариграда, Венеције, Фиренце, Париза, Лондона, Берлина, Њујорка, Москве, Санкт Петербурга...); - опише начин живот у српским градовима у XIX и XX веку (на примеру Београда, Новог Сада, Ниша, Крагујевца...); - опише начин живот у српским селима у XIX и XX веку; - уочи сличности и разлике у начину живота у српским градовима и селима у XIX и XX веку; - разуме значај и последице развоја модерних градова; - образложи најважније узроке и последице миграција село–град;	- Насеља у праисторији (примери Винче и Лепенског Вира). - Живот у античким градовима (примери Вавилона, грчких полиса, Александрије, Рима...). - Живот у средњовековним градовима и селима (примери Цариграда, Венеције, Фиренце, Париза, Лондона, Београда...; средњовековни замак – у миру и за време опсаде; положај зависног сељака – обавезе становништва, порез, присилни рад – изградња путева, насипа, утврђења...; становање – грађевински материјали, начин градње, разлика у начину становања између села и града и између богатих и сиромашних; хигијенски услови, опасност од епидемија...). - Живот у градовима и селима у новом веку и савременом добу (примери Париза, Лондона, Берлина, Њујорка, Москве, Санкт Петербурга...; просторно и урбано планирање; индустријске четврти, радничка насеља и предграђа; боемске четврти; појава модерне инфраструктуре – водовод, канализација, метро, проблем загађења, одношење и складиштење отпада; становање – грађевински материјали, начин градње, развој грађевинске технике, врсте објеката и организација простора; разлика у начину становања између села и града и између припадника различитих друштвених слојева, миграције; осветљење – гас и струја; грејање, употреба соларне енергије, кућни апарати; оплемињавање стамбеног простора).	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања Облици наставе: Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава. Место реализације наставе: - Теоријска настава реализује се у учионици или одговарајућем кабинету. Оцењивање: Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања. Оквирни број часова по темама: - Свакој од четири теме које буду изабране треба посветити четвртину часова предвиђених наставним планом.

	знања о животу сеоског и градског становништва у Србији у XIX и XX веку.	• уочи разлике у начину становања између села и града кроз историју; • уочи разлике у начину становања између припадника различитих друштвених слојева кроз историју.	• Живот у српским градовима и селима у XIX и XX веку (примери Београда, Новог Сада, Ниша, Крагујевца...; основни типови градских насеља – град, варош, варошица, „дивља” насеља; оријентални и европски утицаји; електрификација, јавни градски превоз – фијакери, трамваји, тролејбуси и аутобуси; основни типови сеоских насеља, обележја земљорадње, виноградарства и сточарства; задруга, моба, позајмица; пољопривредна оруђа, млинови, ветрењаче; миграције село – град, разлике у становању код Срба: дворци, градске куће, конаци, сеоске куће; дворови владара – Милоша, Михаила, Милана и Александра Обреновића, кнеза Александра и краљева Петра и Александра Карађорђевића, Николе Петровића, резиденције Јосипа Броза).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • задатак наставника је да на почетку школске године од дванаест понуђених наставних тема, ученицима предложи шест, од којих ће они, као група, у складу са својим склоностима, изабрати четири, • структура програма конципирана је с циљем да помогне наставнику у планирању непосредног рада са ученицима, олакшавајући му одређивање обима и дубине обраде појединих наставних садржаја, • за сваку тематску целину дати су циљеви, исходи и садржаји, а исходи треба да послуже да наставни процес буде тако обликован да се наведени циљеви остваре, • садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета,
--	---	--	--	---

Култура одевања и исхране некад и сад	• Проширивање знања о променама у начину одевања и исхрани кроз историју. • Уочавање промена у начину одевања код Срба кроз историју. • Уочавање улоге различитих културних утицаја на начин одевања и исхрану код Срба кроз историју.	• уочи основна обележја културе одевања од антике до савременог доба; • идентификује основна обележја културе одевања код Срба кроз историју; • наведе и упоређи разлике у начину одевања између села и града кроз историју; • наведе и упоређи разлике у начину одевања између припадника различитих друштвених група кроз историју; • препозна и разуме утицаје различитих култура на начин одевања код Срба кроз историју; • препозна и разуме утицаје различитих култура на начин исхране код Срба кроз историју; • наведе и упоређи карактеристике исхране у различитим историјским периодима.	• Култура одевања од антике до данас (материјали, начин обраде и бојење, разлике у одевању код припадника различитих друштвених група; појава вештачких материјала, стилови у одевању, модне куће, појава модне индустрије, свакодневна и свечана одећа, цинс као карактеристика одевања младих у читавом свету; накит, фризуре, шминка, парфеми...). • Одевање код Срба кроз историју (материјали и тканине – кудеља, конопља, чоја, крзно, кожа, лан, свила; разлика у одевању код Срба у Хабзбуршком и Османском царству, као и код припадника различитих друштвених група; грађанско одело и европски узор у облачењу српског грађанског сталежа; униформе државних чиновника, лекара, цариника, професора Лицеја и гимназија у обновљеној Србији; народна ношња, савремени начин одевања). • Култура исхране од антике до данас (сакупљање и припремање намирница, лов и риболов, начини чувања хране, пиће, реконструкција могућег јеловника – двор, град, село; посни и мрсни циклуси; национална кухиња код Срба, утицаји других кухиња; конзумирање кафе и дувана, употреба источњачких зачина, понашање за столом, прибор за јело; кухињски апарати; ресторани „брзе хране“).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично, • посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација,
---	--	---	---	--

Војска, оружје и рат некад и сад	• Проширивање знања о развоју војне технике и променама у начину ратовања кроз историју. • Проширивање знања о развоју војске и начину ратовања код Срба кроз историју. • Развијање критичког става према рату.	• уочи основна обележја ратова и војне организације и технике од антике до савременог доба; • разуме утицај научно-технолошких достигнућа на промене у начину ратовања кроз историју; • уочи карактеристике развоја оружја и војне организације; • уочи основна обележја војне организације код Срба кроз историју; • наведе и упореди карактеристике ратовања у различитим периодима; • разуме улогу појединца у рату (војсковођа, официра, регрута, цивила); • аргументовано дискутује о рату и његовим последицама на живот људи.	• Војска, оружје и рат кроз историју (војничка опрема – одећа, оклопи, штитови, оружје; родови војске, опсадне справе, увежбавање ратничких вештина, витешки турнири, мегдани, појава ватреног оружја – од примитивних пушака аркебуза и мускета до разорне артиљерије; увођење стајаће војске, развој модерне војне стратегије и тактике – појава генералштаба, униформе и војна одликовања; војно образовање, живот војника у рату и миру; жене у војсци; међународне конвенције о правилима ратовања, највеће војковође). • Војска код Срба кроз историју (српска војска у средњем веку – опрема, начин ратовања; Срби у аустријској и османској војсци; војска устаничке Србије; војна организација у XIX и XX веку у српској и југословенској држави; војно образовање – оснивање војне академије; српске и југословенске војне униформе и одликовања).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја, • у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, • настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, • у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак),
--	---	--	---	---

Новац и банке кроз историју	• Проширивање знања о улози новца и банака у економским системима кроз историју. • Усвајање знања о улози новца и банака у свакодневном животу некад и сад. • Проширивање знања о историји новца и развоју банкарства код Срба.	• уочи основне карактеристике и функције новца од антике до савременог доба; • изведе закључак о улози и значају банака кроз историју; • уочи основна обележја историјата српског новца и банака кроз историју; • примени стечено знање о новцу и банкама у свакодневном животу.	• Нумизматика (као наука о постанку, развоју и употреби кованог новца). • Новац и банке у садашњости (новац као мера вредности, платежно средство и једно од обележја самосталности државе; банка као предузеће које тргује новцем; појмови – штедња, трезор, кредит, камата, деоница, инфлација, дефлација; фалсификовања новца, новац у савременом потрошачком друштву...). • Новац и банке у прошлости (историјат новца и банака – од старог века до данас; материјали од којих је израђиван новац, историјски феномен „кварења” новца; ликови и различити симболи на кованом и папирном новцу...). • Новац у Србији некад и сад (историјат новца од средњег века до данас; динар као званична валута модерне Србије; мотиви на новчаницама; настанак и развој Народне банке као прве финансијске институције у Србији).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, • треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика,
---	---	---	--	---

Верски живот и обичаји кроз историју	• Проширивање знања о веровањима и обичајима у прошлости и садашњости. • Уочавање прожимања веровања и културе кроз историју. • Сагледавање сличности и разлика у веровањима и обичајима некад и сад. • Проширивање знања о веровањима и обичајима код Срба кроз историју.	• уочи основна обележја веровања од праисторије до савременог доба; • наведе и упоређи карактеристике обичаја и веровања у различитим периодима; • идентификује сличности и разлике у обичајима различитих верских заједница; • уочи утицај веровања и обичаја на културно стваралаштво; • разуме утицај и повезаност верских институција и верског живота кроз историју; • разуме утицај и повезаност верских институција и верског живота код Срба кроз историју; • препозна и разуме основне одлике верског живота и обичаја код Срба кроз историју.	• Веровања у старом Египту и Месопотамији (загробни живот, балсамовање, хороскопи, астрологија, обреди и ритуални предмети...). • Веровања старих Грка и Римљана (пророчишта, загробни живот, свештеници и свештенице, приношење жртве боговима...). • Религије Далеког истока. • Верски живот и обичаји у средњем веку (главне одлике хришћанства, ислама и јудаизма; обележја различитих верских конфесија – сличности и разлике у веровањима и обичајима; обележавање верских празника, страхови средњовековног човека). • Верски живот и обичаји у новом веку и савременом добу (верски идентитет, сличности и разлике између католика, протестаната, православца, муслимана, Јевреја; атеизам).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време, • пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, • у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, • одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, • током рада са ученицима потребно је стално правити поређења са савременим добом, чиме се наглашава схватање континуитета у развоју друштва и богатство садржаја из прошлости,
--------------------------------------	---	---	--	---

Образовање и васпитање кроз историју	• Продубљивање знања о развоју образовања кроз историју. • Уочавање сличности и разлика у образовању и васпитању некад и сад. • Разумевање утицаја привредног развоја на квалитет образовања. • Продубљивање знања о развоју образовања код Срба кроз историју.	• уочи основна обележја образовања и васпитања од антике до савременог доба; • опише развој система образовања и васпитања кроз историју; • опише развој система образовања и васпитања код Срба кроз историју; • упореди карактеристике образовања и васпитања у различитим периодима; • изведе закључак о значају образовања и васпитања у животу људи; • препозна међусобну условљеност степена привредног развитка и квалитета образовања.	• Образовање и васпитање у старом веку (Египат, Месопотамија, стара Грчка и Рим). • Образовање и васпитање у средњем веку (манастири као центри писмености и образовања; оснивање школа и универзитета, утицај цркве на образовање и васпитање...). • Образовање и васпитање у новом веку и савременом добу (појава штампарства и ширење писмености, улога цркве и државе – појава световног и обавезног образовања, школских уџбеника; положај ученика – награђивање и кажњавање, одевање ученика...). • Образовање и васпитање код Срба (манастири као центри писмености и образовања; значај Хиландара, просветитељски рад у устанничкој Србији, оснивање световних школа, оснивање Лицеја, Велике школе и Београдског универзитета; један дан у школи, школска слава, одевање ученика, школовање женске деце; стипендирање ученика).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • задатак наставника је и да подстиче осамостаљивање ученика у прикупљању и сређивању историјских података, да их усмерава на различите изворе информација и подучава их како да се према њима критички односе, чиме се негује истраживачки дух и занимање за науку и подстиче развој мишљења заснованог на провереним чињеницама и аргументима, • овај предмет пружа велике могућности за интеграцију школског и ваншколског знања ученика, за излазак из оквира школских уџбеника и учионица, укључивање родитеља и суграђана који поседују знања, колекције, књиге, филмове и другу грађу која може да помогне у реализацији програма, • наставник треба да тежи комбиновању различитих метода рада (кратка предавања, гледање филмова, читање књига, дискусије, анализа писаних извора, слика и фотографија...),
---	--	---	---	---

Комуникације, путовања и туризам некад и сад	• Уочавање значаја комуникација и њиховог развоја у историји друштва. • Разумевање утицаја комуникација на упознавање и приближавање држава, народа и њихових култура.	• опише развој комуникација од праисторије до савременог доба; • наведе и упореди карактеристике комуникације у различитим периодима; • изведе закључак о значају комуникације у животу људи кроз историју; • разуме последице развоја модерних комуникација; • изведе закључак о утицају развоја комуникација на интеграцију сваке нације и друштва; • користи информације са историјске карте и повеже их са стеченим знањем о комуникацијама; • уочи утицај комуникација на приближавање држава, народа и њихових култура.	• Комуникације, путовања и туризам кроз историју (утицај трговине и војних похода на развој комуникација; ходочашћа – света места, мисионари; значајни сајмови, развој поштанског, телеграфског, телефонског, железничког, аутомобилског и авионског саобраћаја; ауто и авио клубови, новине и новинарство, Интернет, откривање нових дестинација, гостioniце и хотели, бање).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> • у извођењу наставе самостално истраживање ученика је најважније, без обзира на изабране методе рада, а наставникова је улога да организује наставу, пружи помоћ ученицима у раду (од давања информација до упућивања на изворе информација) и да подстиче интересовање ученика за предмет, • у припреми и реализацији часова наставницима може користити следећа литература: Д. М. Ацовић, <i>Хералдика и Срби</i>, Београд 2008. Д. Бабац, <i>Специјалне јединице југословенске војске у Априлском рату</i>, Београд 2006. Д. Бабац, Ч. Васић, М. Марковић, <i>Црногорска војска 1896–1916</i>, Београд 2007. Д. Бандић, <i>Народна религија Срба у 100 појмова</i>, Београд 2004.
--	---	---	--	---

Друштвени и породични живот кроз историју	• Продубљивање знања о развоју друштвеног и породичног живота кроз историју. • Уочавање сличности и разлика у друштвеном и породичном животу некад и сад. • Проширивање знања о друштвеном и породичном животу код Срба кроз историју.	• идентификује основна обележја друштвеног живота од антике до данас; • идентификује основна обележја породичног живота од антике до данас; • наведе основна обележја друштвеног живота код Срба кроз историју; • наведе основна обележја породичног живота код Срба кроз историју; • упореди карактеристике друштвеног и породичног живота у различитим периодима; • уочи сличности и разлике у начину обележавања празника кроз историју; • истакне одлике друштвеног и породичног живота данас у односу на раније епохе.	• Друштвени живот од антике до данас (игре, гозбе, плес уз музику, музички инструменти, позориште, маскирање, трубадури, властеоске гозбе: жонглери, путујући свирачи и забављачи; балови, позориште у доба Шекспира и Молијера, настанак опере, књижевне дружине и читалишта, концерти, биоскопи, игре на срећу, савремена популарна музика). • Друштвени живот код Срба кроз историју (основни празници и њихов значај; утицај политичких прилика на празнике и празновања, радни и нерадни дани; различити облици друштвених активности на селу и у граду...). • Породични односи од антике до данас (положај мушкарца, жене и детета, свадбени обичаји, однос према старијима, породични празници, традиционални и модерни погледи на породицу; промене у односима међу половима...). • Породични односи код Срба кроз историју (положај мушкарца, жене и детета; свадбени обичаји, однос према старијима, породични празници – крсна слава...)	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> В. Бикић, <i>Средњовековно село</i>, Београд 2007. М. Благојевић, <i>Србија у доба Немањића</i>, Београд 1989. С. Бојанин, <i>Забаве и светковине у средњовековној Србији (од краја XII до краја XV века)</i>, Београд 2005. Е. Бухари, <i>Наполеонова гардијска коњица</i>, Београд 2006. А. Веселиновић, Р. Љушић, <i>Српске династије</i>, Нови Сад 2001. П. Вилар, <i>Злато и новац у повијести 1450–1920</i>, Београд 1990. А. Вулетић, Ј. Мијаиловић, <i>Између посела и балова. Живот у Србији у 19. веку</i>, Београд 2005. Р. Вучетић, <i>Престоница независне Србије (1878–1918)</i>, Београд 2008. К. Гравет, <i>Витезови</i>, Београд 2006. С. Димитријевић, <i>Средњовековни српски новац</i>, Београд 1997.
--	--	---	--	--

Фотографија, филм, радио и телевизија кроз историју	• Проширивање знања о развоју фотографије, филма, радија и телевизије кроз историју. • Разумевање утицаја фотографије, филма, радија и телевизије на друштвени, политички и културни живот. • Проширивање знања о развоју фотографије, филма, радија и телевизије у Србији. • Уочавање значаја фотографије, филма, радија и телевизије као историјских извора.	• уочи основна обележја развоја фотографије, филма, радија и телевизије кроз историју; • изведе закључак о значају фотографије, филма, радија и телевизије у животу појединца и читавог друштва; • изведе закључак о значају фотографије, филма, радија и телевизије као историјских извора; • опише развој фотографије, филма, радија и телевизије у Србији; • разуме последице развоја фотографије, филма, радија и телевизије.	• Значај фотографије, филма, радија и телевизије (као техничких достигнућа, начина уметничког изражавања, средстава масовне комуникације, сазнавања и образовања, и као историјских извора). • Фотографија, филм, радио и телевизија кроз историју (развој – оптичка сочива, дагеротипија, мокра плоча, фото-апарат, филмска трака, покретне слике, биоскоп, радио таласи; прва филмска пројекција, филм као извор информација о догађајима; филм као масовна забава и индустрија; почетак ере звучног филма, појава анимираних филмова; појава колор филмова; филмски фестивали и награде; оснивање радио-станица, појава телевизије; превласт телевизије над другим медијима у другој половини XX века; примери злоупотребе фотографије, филма, радија и телевизије у XX веку). • Фотографија, филм, радио и телевизија у Србији некад и сад (делатност дворског фотографа Анастаса Јовановића, породични фото-албуми, прва филмска пројекција у Србији 1896, први српски филмови и биоскопи; почетак рада прве радио-станице – Радио Београда 1929, јавна демонстрација телевизије на сајму у Београду 1939, тајно праћење телевизије на сајму у Београду 1939, тајно праћење програма Радио Лондона за време окупације, оснивање Телевизије Београд 1958, кућни радио и ТВ апарати као показатељи животног стандарда).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> Љ. Димић, <i>Културна политика у Краљевини Југославији 1918–1941</i>, I–III, Београд 1996. А. Ђуровић, <i>Модернизација образовања у Краљевини Србији 1905–1914</i>, Београд 2004. <i>Историја приватног живота</i>, I–V, приредили Ф. Аријес и Ж. Дибби, Београд 2000–2004. М. Јовановић-Стојимировић, <i>Силуете старог Београда</i>, Београд 2008. Д. Косановић, <i>Почеци кинематографије на тлу Југославије 1896–1918</i>, Београд 1985. <i>Лексикон српског средњег века</i>, приредили С. Ћирковић и Р. Михаљчић, Београд 1999. П. Ј. Марковић, <i>Београд 1918–1941</i>, Београд 1992. П. Ј. Марковић, <i>Београд између Истока и Запада 1948–1965</i>, Београд 1996. П. Ј. Марковић, <i>Трајност и промена. Друштвена историја социјалистичке свакодневице у Југославији и Србији</i>, Београд 2007. М. Милићевић, <i>Грб Србије: развој кроз историју</i>, Београд 1995. Ј. Миодраговић, <i>Народна педагогија у Срба или како наш народ подиже пород свој</i>, Београд 1914.
--	---	---	---	---

Брига о телу и здрављу кроз историју	• Продубљивање знања о развоју здравствене културе кроз историју. • Уочавање утицаја економског и културног развитка на степен здравствене културе. • Проширивање знања о развоју здравствене културе код Срба.	• уочи основна обележја развоја здравствене културе од антике до данас; • уочи основна обележја развоја здравствене културе код Срба кроз историју; • наведе и упореди различите методе лечења кроз историју; • разуме повезаност степена економског и културног развитка и здравствене културе; • разуме значај хуманитарних организација и њиховог деловања.	• Брига о телу и здрављу од антике до данас (болести људи, хигијенски услови, епидемије, развој медицине, медицински инструменти, лекови и лековито биље, здравствене установе – манастирске болнице, санаторијуми, стационари, домови здравља, апотеке; начини здравствене заштите и превентиве, хуманитарне организације). • Брига о телу и здрављу код Срба (утицај животних услова и хигијенских прилика на појаву болести; најчешће болести и епидемије, народна медицина и надрилекарство, манастирске болнице; прве болнице и лекари, отварање болница у Србији у време кнеза Милоша, оснивање Медицинског факултета у Београду...).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> Д. Мрђеновић, А. Палавестра, Д. Спасић, <i>Родословне таблице и грбови српских династија и властеле</i>, Београд 1987. <i>Образовање код Срба кроз векове</i>, Београд 2001. Е. Пирсон, <i>Стара Грчка</i>, Београд 2006. Р. Плат, <i>Свет филма</i>, Београд 2006. <i>Приватни живот у српским земљама средњег века</i>, приредиле С. Марјановић-Душанић и Д. Поповић, Београд 2004. <i>Приватни живот у српским земљама у освит модерног доба</i>, приредио А. Фотић, Београд 2005. <i>Приватни живот код Срба у деветнаестом веку. Од краја осамнаестог века до Првог светског рата</i>, приредили А. Столић и Н. Макуљевић, Београд 2006.
--	---	--	--	---

Грбови и заставе некад и сад	• Продубљивање знања о развоју грбова и застава и њиховом значају у историји. • Упознавање са развојем, улогом и значајем грбова и застава у прошлости српског народа.	• уочи основна обележја развоја грбова и застава кроз историју; • уочи основна обележја развоја грбова и застава код Срба кроз историју; • изведе закључак о значају грбова и застава кроз историју; • наведе најчешће хералдичке симболе; • опише изглед и порекло савременог српског грба и заставе.	• Улога и значај грбова и застава (као симбола државе, нације, владара, војске, града, установе, предузећа, политичке организације, спортског друштва...; појава грбова у XII веку – породични грбови на штитовима као начин распознавања витезова на турнирима и у ратним походима; грбови на заставама, новцу, печатима, поштанским маркама, споменицима, шлемовима...; најчешћи хералдички симболи; појава првих застава – <i>вексилум</i> – застава римских царева, <i>лабарум</i> – застава Константина Великог; основни елементи застава). • Грбови и заставе у прошлости српског народа (порекло савременог српског грба и заставе, значење четири оцила, најчешћи хералдички симболи на грбовима српских нововековних и средњовековних држава и династија и властелинских породица – двоглави бели орао Немањића, Лазаревића, Карађорђевића, Обреновића и Петровића-Његоша, лав Бранковића и Петровића-Његоша, вук Балшића, љиљани Котроманића...).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> <i>Приватни живот код Срба у двадесетом веку</i>, приредио М. Ристовић, Београд 2007. Р. Радић, <i>Страх у позној Византији I-II</i>, Београд 2000. Р. Радић, <i>Византија – пурпур и пергамент</i>, Београд 2006. Р. Радић, <i>Цариград – приче са Босфора</i>, Београд 2007. <i>Службено одело у Србији у 19. и 20. веку</i>, Београд 2001. Д. Стојановић, <i>Калдрма и асфалт. Урбанизација и европеизација Београда 1890–1914</i>, Београд 2008. Ж. Стојановић, <i>Папирни новац Србије и Југославије</i>, Београд 1996. Н. Томас, Д. Бабац, <i>Армије на Балкану 1914–1918</i>, Београд 2006. Џ. Харт, <i>Стари Египат</i>, Београд 2006. Ф. Џајс, <i>Витезови кроз историју</i>, Београд 2003.
------------------------------	---	--	---	---

Спорт некад и сад	• Проширивање знања о развоју спортског живота кроз историју. • Уочавање сличности и разлика у спортским играма и надметањима некад и сад. • Проширивање знања о развоју спортског живота код Срба.	• уочи основна обележја спорта од антике до савременог доба; • разуме улогу и значај спорта у људском друштву; • именује и опише спортске дисциплине заступљене на античким Олимпијским играма; • наведе и упоређи карактеристике спортских надметања у различитим периодима; • опише развој спортског живота код Срба.	• Улога и значај спорта од антике до савременог доба (спорт као део бриге о здрављу и као забава; спорт и Олимпијске игре у античкој Грчкој као основ спортских игара савременог доба; спортска надметања кроз историју – најпопуларнији спортови, аматерски и професионални спорт, модерне Олимпијске игре). • Спорт код Срба кроз историју (народне и пастирске игре као прва спортска надметања, прва спортска друштва, оснивање Српског олимпијског клуба 1910, учешће на међународним такмичењима и велики успеси, спортска друштва и клубови; савремени спорт и спортски живот).	<u>Препоруке за реализацију наставе:</u> Ф. Џајс, Џ. Џајс, <i>Живот у средњовековном граду</i>, Београд 2004. Ф. Џајс, Џ. Џајс, <i>Живот у средњовековном замку</i>, Београд 2005. Ф. Џајс, Џ. Џајс, <i>Живот у средњовековном селу</i>, Београд 2006. С. Џејмс, <i>Стари Рим</i>, Београд 2006.
-------------------	---	---	---	---

Назив предмета:

ПСИХОЛОГИЈА У ТУРИЗМУ И УГОСТИТЕЉСТВУ

Годишњи фонд часова:

60 часова

Циљеви предмета

- Стицање основних знања о природи психолошких процеса и особина и њиховом манифестовању у понашању
- Разумевање принципа и законитости људског понашања у групи и процесу рада
- Сагледавање места, улоге и значаја комуникације и комуникацијских вештина у туризму и угоститељству
- Унапређење вештине опхођења с гостом/потрошачем услуга
- Упознавање са применом психолошких сазнања у развоју маркетиншких стратегија у туризму и угоститељству

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Психологија као наука	Упознавање са предметом психологије и њеном применом у угоститељству и туризму	- објасни предмет изучавања психологије и њену примену у угоститељству/туризму - објасни органске основе психичког живота	- Предмет, значај и области примене психологије у угоститељству и туризму - Органски основи психичког живота	- На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: теоријску наставу (60 часова) <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели на групе <u>Место реализације наставе</u> - Теоријска настава се реализује у учионици <u>Препоруке за реализацију наставе</u> Психички процеси и особине и тематска целина личност: ове теме представљају селективан узорак из области опште психологије који треба да буде основа за разумевање осталих садржаја из програма који су више оријентисани на примену психолошких сазнања у туризму и угоститељству. У складу са тим наведени исходи траже елементарно знање из ове области али оно треба да буде такво да обезбеди ученицима разумевање психичког живота особе као
Психички процеси и особине	Стицање основних знања о природи психичких процеса и особина и разумевање психичког живота особе као целине међусобно повезаних процеса и особина	- опише процес опажања других особа и факторе од којих тај процес зависи - познаје појам пажње и чиниоце од којих она зависи - познаје основе о процесима учења и разликује врсте учења - објасни процес памћења и факторе који доводе до заборављања - познаје основе о појмовима мишљења и интелигенције - познаје основе емоционалног живота човека и опише значај емоција за душевно здравље човека - објасни шта су мотиви и наведе врсте и карактеристике мотива - објасни појам и врсте фрустрација, конфликта и начине реаговања на њих	- Опажање - Пажња и фактори који је изазивају - Учење, врсте учења инструментално, вербално, учење по моделу, стицање моторних вештина - Памћење и заборављање - Мишљење стваралачко, имагинарно, интелигенција - Емоције појам и врсте, значај за душевно здравље, стрес - Мотивација /појам и врсте, фрустрације и конфликти, начини реаговања – реалистичко и одбрамбено	
Личност	Стицање општих знања о психологији личности: структура, динамика и развој личности	- наведе дефиницију појма личности - разликује основне појмове структуре личности и наведе њихове основне карактеристике - препозна тип личности и карактеристике типова личности према Јунгу - наведе факторе који утичу на развој личности - наведе карактеристике зреле личности	- Појам личности (јединство, особеност и доследност) - Структура личности (црте личности, темперамент, карактер, способности, и свест о себи) - Типологија личности: (Јунгова)	

			Развој личности: фазе и фактори који утичу на развој личности (зрела личност)	целине међусобно повезаних процеса и особина Међуљудски односи у раду: за постизање исхода користити симулацију реалних радних ситуација, играње улога у „као да ситуацијама“ и анализу случаја. Комуникација: на примеру симулације радне ситуације ученици треба да вежбају технике успешне комуникације, правилну употребу невербалне комуникације и конструктивно решавање конфликта Психологија опхођења са гостима: користити вежбе у којима се симулира радна ситуација у којој одређене особине туристичког радника могу бити освешћене. Психологија рекламе: тему повезати са знањима из области опажања, емоција, мотивације и личности. Подстицати рад у малој групи и креативност ученика.
Међуљудски односи на раду	- Упознавање са принципима и законитостима људског понашања у групи и у процесу рада - Развијање свести о личној одговорности за међуљудске односе - Усвајање социјалних вештина за конструктивно решавање конфликта	- разликује основне врсте група и њихову структуру - објасни разлику између групе и тима - препозна различите улоге које имају чланови тима - разликује вођство од руковођења - наведе карактеристике сарадње и такмичења - опише различите типове конфликта у групи - објасни на примеру важност позитивне психолошке климе у групи/организацији - увиди сопствено понашање у раду	- Појам, врсте и структура групе/тима (формалне, неформалне, кохезивне, референтне) - Одређивање улога појединаца у тиму (према Р. Белбину, Ле Бон-у итд.) - Типови вођења и руковођења - Сарадња и такмичење - конфликти у групи (појам, врсте и начин решавања) - Међуљудски односи као фактор успеха у раду (организациона култура)	
Комуникација	Стицање општих знања о комуникацијском процесу и унапређење вештине комуникације са гостом/клијентом	- наведе основне елементе комуникационог процеса - разликује вербалну од невербалне комуникације и њихове карактеристике - наводе факторе који доводе до неспоразума и уме да објасни начине њиховог негативног деловања по наставак комуникације - демонстрира технике успешне комуникације - препозна специфичности комуникације са гостом/клијентом и уме да примени технике успешне комуникације у решавању најчешћих комуникацијских конфликта са њима	- Комуникациони процес (пошиљалац – прималац, једносмеран и двосмеран, садржај и форма поруке) - Карактеристике вербалне и невербалне комуникације - Извори неспоразума у комуникацији (значења, нејасне и дупле поруке итд.) - Технике успешне комуникације: активно слушање, јасан говор, итд. - Специфичности комуникације са гостом/клијентом - Најчешћи комуникацијски конфликти са гостом/клијентом и њихово разрешавање	Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: 9. праћење остварености исхода 10. тестове знања 11. тестове практичних вештина Оквирни број часова по темама - Психологија као наука 4 часа - Психички процеси 10 часова - Личност 6 часова - Међуљудски односи на раду 8 часова - Комуникација 10 часова - Психологија опхођења са гостима

Психологија опхођења са гостима	Усвајање знања и развијање вештина значајних за опхођење са гостом/корисником услуга	- објасни и демонстрира особине туристичког радника потребне за успешно обављање посла - објасни и демонстрира последице добре и лоше прве импресије коју туристички радник оставља на госта - објасни и демонстрира општа и специфична правила опхођења са гостима - објасни и демонстрира основне принципе продаје туристичких услуга на примеру - описује и демонстрира на примеру како се ствара поверење код госта / клијента - разликује и објасни мотиве куповине који опредељују госта / корисника услуга - разликује врсте гостију/ корисника услуга с обзиром на својства и особености њиховог понашања	- Особине угоститељског радника (способности, особине личности, знања, вештине, мотивација, интересовања, ставови) из анализе и описа посла и радних задатака - Правила опхођења са гостима: комуникативност, одмереност, асертивност, срдечност, тактичност, љубазност, полетност, стрпљивост - Недискриминативност у раду са гостима/клијентом (у односу на расу, пол, веру, инвалидитет, сексуално опредељење итд.) - Основни принципи продаје туристичких услуга: остваривање повољне атмосфере продаје, уважавање личности госта / клијента - Стварање поверења код госта / клијента - Мотиви за коришћењем услуга - Стварање одлуке о куповини-коришћењу услуга и опажање ризика - Врсте гостију/ корисника услуга: одлучан/ неодлучан, стрпљив/ нестрпљив, осећајан/ разуман, скроман/ разметљив, угодан/ неугодан итд.	15 часова Психологија рекламе 7 часова
Психологија рекламе	Развијање свести о неопходности планирања маркетиншких стратегија у туризму и	- познаје врсте промотивних средстава и уме да препозна њихове предности и слабости - зна основне психолошке принципе које треба да задовољи рекламна порука	- Предмет, циљеви и улога оглашавања - Деловање рекламе - Психолошки услови оглашавања /рекламне поруке	

	угоститељству	• познаје основне принципе деловања рекламе на циљну групу • уме да осмисли пример рекламе за задату циљну групу корисника	• Утицај ауторитета у куповини / коришћењу услуга • Слика производа / услуге • Реклама «Од уста до уста» • Врсте промотивних средстава, њихове предности и слабости	
--	----------------------	---	--	--

Назив предмета: **МАРКЕТИНГ У ТУРИЗМУ И УГОСТИТЕЉСТВУ**

Годишњи фонд часова: **60 часова**

Циљеви предмета: - Оспособљавање ученика за успешне маркетиншке и продајне технике у области пружања услуга у туризму и угоститељству

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод у маркетинг у туризму	Упознавање ученика са појмом и етапама развоја маркетинга у туризму	- наводи дефиницију појма маркетинга; - разликује етапе развоја маркетинга; - познаје маркетинг оријентацију.	- Појам маркетинга; - Развој маркетинга; - Маркетиншка оријентација у сфери услуга.	На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.
Туристичко тржиште и примена маркетинга	Упознавање ученика са туристичким тржиштем (понуда и тражња)	- наводи дефиницију туристичког тржишта; - познаје специфичности туристичког тржишта; - наводи дефиницију туристичке понуде и тражње; - познаје карактеристике туристичке понуде и тражње; - на задатом примеру истражује тржиште; - познаје појам „здрава конкуренција“; - на задатом примеру сегментира тржиште.	- Појам и особине туристичког тржишта; - Појам и специфичности туристичке понуде; - Појам и специфичности туристичке тражње; - Стратегија маркетинга у туризму; - Маркетинг методе истраживања тржишта; - Избор тржишта; - Сегментација.	<u>Реализација наставе:</u> Предмет се реализује кроз: теоријску наставу (60 часова) <u>Подела одељења на групе</u> Одељење се не дели на групе <u>Место реализације наставе</u> - Теоријска настава се реализује у учионици / кабинету <u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз: - праћење остварености исхода - тестове знања - тестове практичних вештина <u>Оквирни број часова по темама</u> - Увод у маркетинг у туризму 8 часова - Туристичко тржиште и примена маркетинга 20 часова - Инструменти маркетинг микса 16 часова - Понашање потрошача у процесу куповине у туризму 10 часа - Истраживање туристичког тржишта и формирање маркетиншке базе података 6 часа
Инструменти маркетинг микса	Оспособљавање ученика за примену инструмената маркетинг микса	- наводи дефиницију туристичког производа; - познаје факторе креирања туристичког производа; - разликује фазе животног циклуса производа; - опише квалитетан туристички производ; - опише начин иновирања туристичког производа; - дефинише цену туристичког производа; - познаје факторе креирања цене; - познаје елементе промотивне политике; - разликује канале продаје; - познаје особине и значај добре локације; - Употреби инструменте на примеру путем презентације.	- Појам туристичког производа; - Фактори креирања туристичког производа; - Животни циклус производа; - Квалитет и иновирање туристичког производа; - Микс цене у туризму; - Микс презентације у туризму; - Директни и индиректни начини пласирања туристичког производа; - Инструменти маркетинг микса у сфери услуга - људи, процес и физички доказ; - Појам и значај локације.	
Понашање потрошача у	Упознавање ученика са	дефинише факторе који утичу на понашање људи као потрошача;	Основни фактори друштвеног окружења;	

процесу куповине у туризму	понашањем потрошача у куповини	• објасни основне фазе процеса одлучивања; • анализира основне ризике при куповини услуге.	• Понашање потрошача.	Уколико је број часова 58, наставник смањује број часова у темама према сопственој процени.
Истраживање туристичког тржишта и формирање маркетиншке базе података	• Упознавање ученика са основним техникама истраживања тржишта и базом података	• објасни поступак исраживања тржишта у реалном окружењу; • објасни начине формирања маркетиншке базе података; • наведе могуће проблеме у формирању базе података.	• Маркетинг - информациони системи и његови елементи; • Маркетинг истраживања.	

ПРОГРАМ ЗАВРШНОГ ИСПИТА

1. ЦИЉ

Завршним испитом проверава се да ли је ученик, по успешно завршеном образовању за образовни профил кувар, стекао стручне компетенције прописане Стандардом квалификације куvara.

2. СТРУКТУРА

У оквиру завршног испита ученик извршава један сложени радни задатак којим се проверава стеченост стручних компетенција.

3. ОЦЕЊИВАЊЕ СТРУЧНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА

У оквиру завршног испита се проверава стеченост стручних компетенција. Оцењивање стручних компетенција врши се током реализације извођења практичних радних задатака. Радни задаци формиран су превасходно на основу јединица компетенција и омогућавају проверу оспособљености ученика за примену знања, демонстрацију вештина и професионалних ставова у радном контексту. На овај начин је омогућено мерење знања, вештина, ставова и способности који одговарају Стандарду квалификације кувар. Критеријуми оцењивања стручних компетенција разијени су на основу јединица компетенција и чине Оквир за оцењивање компетенција за квалификацију кувар. Стручне компетенције су интегрисане у оквир са критеријумима за процену квалификација. Оквир садржи критеријуме процене, дате у две категорије: аспекти и индикатори процене. Инструменти за оцењивање стручних компетенција – обрасци који се користе на завршном испиту формиран су у складу са Оквиром.

4. ОРГАНИЗАЦИЈА ИСПИТА

Организација завршног испита спроводи се у складу са Правилником којим је прописан програм завршног испита за образовни профил кувар. Школа благовремено планира и припрема људске и техничке ресурсе за реализацију испита и израђује распоред полагања. Завршни испит спроводи се у школским кабинетима, школским радионицама, угоститељским објектима или у другим просторима који испуњавају услове радних места за које се ученик образовао. У периоду припреме школа организује обуку чланова комисије за оцењивање на завршном испиту уз подршку стручних сарадника школе. Завршни испит за ученика може да траје највише један дан.